

มาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสม:
ศึกษากรณีการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ

พรรณนิภา ปราบปราม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธีดี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2563

**Appropriate Criminal Enforcement Measures : A Case Study
of Sexual Recidivism**

Phannipha Prabpram

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyoung Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2020

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ มาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสม: ศึกษากรณีการกระทำความผิดซ้ำ
ในความผิดเกี่ยวกับเพศ

เสนอโดย นางสาวพรรณนิภา ปราบปราม

สาขาวิชา นิติศาสตร์

หมวดวิชา กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ประจนปัจจนึก

ได้พิจารณาเห็นชอบ โดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สุนทร มณีสวัสดิ์)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ประจนปัจจนึก)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพร สุทันนิกิตระ)

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ รับรองแล้ว

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนชื้อสกุล)

วันที่ ๓๐ เดือน พ.ศ. ๒๕๖๓

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสมศึกษากรณีการกระทำ ความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ
ชื่อนักศึกษา	พรรณนิภา ปราบปราม
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ประจนปัจจนึก
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

การข่มขืนกระทำชำเรา และอนาจาร เป็นความผิดทางเพศที่เกิดขึ้นบ่อยในประเทศไทยซึ่งบางส่วนมีสาเหตุมาจากความผิดปกติด้านจิตใจ เมื่อมีกระทำความผิดเกิดขึ้น มาตรการบังคับทางอาญาที่นำมาใช้กฎหมายกำหนดไว้ 3 มาตรการ คือ โทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัย และ มาตรการอื่นๆ ทางอาญา เช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดทางเพศทั่วไป จึงทำให้เมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว ผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติด้านจิตใจหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก สาเหตุมาจากมาตรการที่ใช้อาจยังไม่เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด การกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศอันเกิดจากความผิดปกติด้านจิตใจ เกิดจากจิตใจสำนึกที่ผู้กระทำความผิด ไม่สามารถควบคุมความต้องการทางเพศได้ การใช้มาตรการบังคับโทษที่รุนแรงนอกจากจะไม่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดได้แล้ว ยังจะทำให้ผู้กระทำความผิดกระทำการรุนแรงในครั้งต่อไปเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นควรจะมีมาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด เพื่อที่จะป้องกันและยับยั้งไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

ในประเทศไทยผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติด้านจิตใจ จะได้รับการบำบัดรักษาก็ต่อเมื่อ ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้ที่มีจิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน และขณะกระทำความผิดไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เท่านั้น จึงทำให้ผู้ที่มีความผิดปกติดังกล่าวแต่ในขณะกระทำความผิดรู้ผิดชอบถึงสิ่งที่กระทำ ไม่ได้รับการบำบัดรักษาแต่ต้องรับโทษจำคุกแทน จึงทำให้โทษที่ได้รับไม่เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศญี่ปุ่น จะมีมาตรการทางกฎหมายที่บังคับใช้ในระหว่างการดำเนินคดี และยังมีมาตรการบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติดังกล่าวโดยเฉพะ ใช้ควบคู่กับมาตรการลงโทษ นอกจากนี้ยังมีมาตรการบำบัดรักษาโดยการช้ยา และการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิด มาใช้กับผู้กระทำความผิดซ้ำก่อนปล่อยตัวออกจากเรือนจำด้วย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาถึงมาตรการบังคับทางอาญา

ดังกล่าวในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศญี่ปุ่น เพื่อนำมาปรับใช้กับผู้กระทำ
ความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางจิตในประเทศไทยต่อไป

Thesis Title	Appropriate Criminal Enforcement Measures: A Case Study of Sexual Recidivism
Author	Phannipha Prabpram
Thesis Advisor	Asis.Prof.Pramote Prachonpachanuk
Department	Law
Academic Year	2019

ABSTARCT

Rape and obscenity are sexual offenses found regularly in Thailand. Some of the cases are from psychological disorder. There are 3 measures of criminal enforcement to regulate the laws which are punishment, safety method and other criminal measures like those who violate sexual offenses. After the wrongdoers are acquitted, those with the psychological disorder are in high chance to repeat the crime as the measure might not be suitable with the wrongdoers. The repetition of the sexual offenses from psychological disorder is from the inability to control the sexual desire. The severe punishment measure implement will not be able to stop the offenses, it will increase the seriousness of the next offense. Therefore, the suitable criminal measure should be implemented for the wrongdoers to prevent and suspend the crime repetition.

In Thailand, the wrongdoers with the psychological disorder will be cured only when they are mental defects, psychosis or dementia and unable to control their self and mind while offending resulting in the psychological disorder. On the other hand, if the wrongdoers are aware of what they are doing, they will not get treatment but imprison punishment instead. The punishment then needs to be suitable for the wrongdoers.

In the United States of America, England and Japan, there will be laws enforcement during the litigation and they provide the treatment for the wrongdoers with the psychological disorder together with the punishment measure. Moreover, they provide

the treatment by using pills and register the wrongdoers is used with the repetition before releasing them from prison. This thesis focuses on the study of the mentioned criminal

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราโมทย์ ประจนปัจจนึก อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ให้คำชี้แนะที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อวิทยานิพนธ์ ทั้งแนวคิด หลักการ ประเด็นและแง่มุมในการศึกษาวิจัย ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้วิจัย พร้อมทั้งความช่วยเหลือต่างๆ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จไปได้ด้วยดี และ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. สุนทร มณีสวัสดิ์ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิราพร สุทันนิตระ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ทุกท่านสละเวลาอันมีค่า ชี้แนะประเด็นสำคัญ เพื่อให้ผู้วิจัยนำกลับไปแก้ไขให้สมบูรณ์ครบถ้วน และให้คำแนะนำเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเจ้าของผลงานวิจัย เอกสาร ตำราทางวิชาการทุกท่าน ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาอ้างอิง ซึ่งได้รับความรู้มากมายจากการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัว ที่ได้ให้การสนับสนุน เป็นกำลังใจในเรื่องการศึกษาเล่าเรียนตลอดมา และพี่ๆ เพื่อนๆ รวมถึงบุคลากรในคณะ ที่คอยให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือตลอดจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

พรรณนิภา ปราบปรัม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	4
1.4 คำนิยามศัพท์.....	5
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.6 วิธีดำเนินการศึกษา.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	6
2. แนวคิดและทฤษฎีมาตรการบังคับทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ.....	7
2.1 วัตถุประสงค์ของมาตรการบังคับทางอาญา.....	7
2.2 ทฤษฎีและแนวความคิด.....	8
3. มาตรการบังคับทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศในต่างประเทศ.....	39
3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	39
3.2 ประเทศอังกฤษ.....	61
3.3 ประเทศญี่ปุ่น.....	70
4. บทวิเคราะห์มาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสมกรณีการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ.....	78
4.1 มาตรการก่อนการกระทำความผิด.....	79
4.2 มาตรการหลังการกระทำความผิด.....	82
4.3 มาตรการใช้ยาในการบำบัดรักษา.....	93

บทที่	หน้า
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	95
5.1 บทสรุป.....	95
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	100
บรรณานุกรม.....	102
ประวัติผู้เขียน.....	108

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันอาชญากรรมที่เกิดจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศเกิดขึ้นในสังคมเป็นจำนวนมากและเกิดกับทุกเพศทุกวัย โดยความร้ายแรงของอาชญากรรมนั้นจะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมและอารมณ์ทางเพศของผู้กระทำความผิด อาชญากรรมทางเพศยังมีความรุนแรงมากเท่าไรก็จะมีผลต่อความรู้สึกของคนในสังคมมากเท่านั้น ทำให้สังคมรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย และก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้น โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดนั้นพึงพ้นโทษออกมาแล้วหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกในความผิดฐานเดิม ดังนั้นมาตรการบังคับทางอาญา หรือโทษที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับต้องมีความเหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดนั้นด้วย

มาตรการบังคับทางอาญา ถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพราะผู้กระทำความผิดอาจได้รับโทษทางกาย ทางทรัพย์สิน หรือมาตรการอื่นๆ ที่ไม่ใช่โทษ โดยมาตรการบังคับทางอาญาเป็นมาตรการต่างๆ ที่จะนำมาใช้แก่ผู้กระทำความผิดอาญา ประกอบด้วย โทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย และมาตรการบังคับทางอาญาอื่นๆ¹

มาตรการบังคับทางอาญานั้น ตัวผู้กระทำความผิดมีความสำคัญต่อการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ² โทษที่จะลงกับผู้กระทำความผิดจึงต้องมีความเหมาะสมกับความผิดและตัวของผู้กระทำความผิดด้วย มาตรการบังคับโทษทางอาญาที่บังคับใช้ตามกฎหมายไทยนั้น ได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18 ซึ่งได้กำหนดโทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ทั้งหมด 5 ลักษณะ ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน เมื่อพิจารณาจากโทษแต่ละลักษณะแล้วจะเห็นว่า โทษประหารชีวิตเป็นโทษที่กระทำต่อชีวิตของผู้กระทำความผิด ซึ่งโดยปกติจะกำหนดไว้สำหรับความผิดที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงหรือความสงบสุข และศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง สำหรับโทษจำคุกและกักขัง

¹ คณิต ฒ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2551), น.32.

² ธาณี วรภัทร, หลักกฎหมายมาตรการบังคับทางอาญา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557), น.25.

เป็นโทษที่กระทำต่อร่างกาย และเสรีภาพของผู้กระทำความผิด โดยโทษจำคุกจะเป็นโทษที่กำหนดไว้ในฐานความผิดที่หลากหลาย ซึ่งแตกต่างกับโทษกักขังที่ไม่ได้มีการบัญญัติไว้ในฐานความผิดใดเลย เป็นเพียงโทษแทนที่โทษจำคุกระยะสั้น หรือแทนการบังคับโทษปรับเท่านั้น ในส่วนของโทษปรับและริบทรัพย์สินนั้น เป็นโทษที่กระทำต่อทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด กล่าวคือ เป็นการลงโทษทางเงิน โดยโทษปรับนั้นเป็นโทษที่กำหนดไว้ในฐานความผิดที่หลากหลายเช่นเดียวกับโทษจำคุก และในบางฐานความผิด จะกำหนดโทษไว้ทั้งโทษจำคุก และโทษปรับ แต่ในส่วนของโทษริบทรัพย์สินจะมีหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้โทษดังกล่าวที่แตกต่างออกไป ไม่ได้กำหนดไว้ตามฐานความผิด³

วัตถุประสงค์การลงโทษทางอาญานั้นมีหลายประการแต่ปัจจุบันต้องยอมรับว่าการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร แม้จะมีการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรุนแรงก็ไม่ได้ทำให้อาชญากรรมน้อยลง จึงจำเป็นต้องใช้มาตรการบังคับทางอาญาอื่นด้วย และจะต้องเหมาะสมกับตัวบุคคลมากกว่าความผิด โดยควรจะเน้นการป้องกันการกระทำความผิด และแก้ไขตัวผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ เพื่อไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก⁴ ผู้กระทำความผิดทางเพศนั้นหากเป็นผู้ที่วิกลจริต และไม่รู้สึกลึกซึ้งชอบในการกระทำ จะไม่ต้องรับโทษ แต่จะต้องถูกคุมขังในโรงพยาบาลโรคจิต ส่วนผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจที่ไม่อาจยับยั้งความคิดของตนเองได้นั้น จะต้องรับโทษจำคุก เช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดที่ปกติ เพราะตามกฎหมายของไทยนั้นจะพิจารณาขณะกระทำความผิด จึงทำให้ไม่ได้เข้าข่ายที่ได้รับการยกเว้นโทษหรือลดโทษ

ผู้กระทำความผิดทางเพศที่เกิดจากความผิดปกติทางด้านร่างกายหรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดจำพวกนี้ จะมีสติปัญญาเหมือนบุคคลทั่วไป แต่จะมีพฤติกรรมทางเพศต่อเหยื่อ โดยไม่ได้เกิดจากความรัก หรือความใคร่ และผู้กระทำความผิดมักจะมีปมปัญหาทางด้านจิตใจ ชอบความก้าวร้าว รุนแรง มีความสนุกสนานตื่นเต้นกับการกระทำเหยื่อ และมักไม่สนใจต่อการลงโทษ⁵ ถึงแม้ว่าผู้กระทำความผิดจะรู้ว่าการกระทำของตนนั้นเป็นความผิด แต่มักจะ

³ คณพล จันท์ทอง และคณะ, “การบังคับใช้โทษทางอาญาประเภทอื่นที่มีอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาของไทย,” ในบทความวิจัย เสนอต่อสำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, จัดพิมพ์โดยคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), น.2.

⁴ เกียรติภูมิ แสงศิธร, “กระบวนการกำหนดโทษจำเลยคดีอาญา : เปรียบเทียบของไทยกับต่างประเทศ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533), น.2.

⁵ สุวัทนา อารีพรรค, ความผิดปกติทางจิต, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), น.380.

ไม่สำนึกผิด และจะกระทำความผิดซ้ำซาก แม้ได้รับการลงโทษมาแล้วก็ตาม ผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางเพศ อาจไม่ใช่ผู้ที่ เป็นโรคจิตที่ไม่รู้สึกผิดชอบในขอบเขตของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65⁶ จึงทำให้ไม่สามารถคุมขังไว้ในสถานพยาบาลได้ เป็นเหตุให้มาตรการบังคับโทษเพื่อยับยั้งการกระทำความผิดของคนพวกนี้ไม่ได้ผล

การบังคับโทษเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือทางกฎหมายว่าด้วยการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล บทบัญญัติของกฎหมายอาญาจะเป็นตัวกำหนดมาตรการลงโทษ จึงทำให้ศาลใช้ดุลพินิจได้ในขอบเขตตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น จะลงโทษอย่างอื่นนอกจากที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ได้⁷ การใช้ดุลพินิจของศาลจึงยังไม่มีความเป็นอิสระพอที่จะมีโอกาสเลือกใช้มาตรการในการลงโทษ⁸

ในการศึกษาเหล่านี้ ผู้ศึกษามีความเห็นว่า การกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศอันเกิดจากความผิดปกติด้านจิตใจ เกิดจากจิตใต้สำนึกที่ผู้กระทำความผิดไม่สามารถควบคุมความต้องการทางเพศได้ การใช้มาตรการบังคับโทษที่รุนแรงนอกจากจะไม่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดได้แล้ว ยังจะทำให้ผู้กระทำความผิดกระทำการรุนแรงในครั้งต่อไปเพิ่มขึ้นอีก และยังกระตุ้นให้เกิดการต่อต้านจากจิตใต้สำนึก ส่งผลให้บุคคลเหล่านั้นกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ดังนั้นมาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดจำพวกนี้ควรจะมีการศึกษาหาเหตุของการกระทำผิดก่อนที่จะมีการลงโทษ และหากผู้กระทำความผิดนั้นไม่ได้มีสถานะทางด้านร่างกายหรือจิตใจเหมือนบุคคลปกติทั่วไปก็ควรจะมีมาตรการอื่นมาใช้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมแก่ตัวผู้กระทำความผิด ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงมาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ แนวคิด ทฤษฎีการลงโทษ หลักกฎหมาย และมาตรการบังคับทางอาญาของต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ให้ได้แนวทางการแก้ไขผู้กระทำความผิดและหามาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสมมาปรับใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิวิาพมากที่สุดสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศที่เกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจต่อไป

⁶ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 65 บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำความผิด ในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ถ้าผู้กระทำความผิดยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

⁷ อ่างแก้ว, เชิงอรรถที่ 2, น.155

⁸ หยุต แสงอุทัย, กฎหมายอาญา ภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 21 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554), น.219-220.

1.2 วัตถุประสงค์

1. ศึกษาถึงปัญหาการใช้มาตรการบังคับทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย
2. ศึกษาถึงมาตรการบังคับทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศญี่ปุ่น
3. ศึกษาถึงแนวทางในการใช้มาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไข ฟื้นฟู ไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศซ้ำอีก

1.3 สมมติฐาน

มาตรการบังคับทางอาญาแม้จะประกอบไปด้วย โทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย และมาตรการบังคับทางอาญาอื่นๆ เมื่อมีผู้กระทำความผิดเกิดขึ้น กฎหมายอาญากำหนดให้สามารถใช้มาตรการลงโทษได้เพียง 5 สถาน อีกทั้งยังไม่เคยปรากฏว่ามีการใช้มาตรการบังคับอย่างอื่น เช่น คดีของนายหนู⁹ ที่ก่อเหตุฆ่าข่มขืน และมีประวัติในคดีพรากรผู้เยาว์และเพ่งพันโทษในคดีเดียวกัน และเคยก่อคดีในลักษณะเดียวกันมาแล้ว 10 ครั้ง หรือคดีของนายสำรวาย หรือบังนัด¹⁰ ที่กระทำความผิดซ้ำในคดีกระทำชำเรา โดยโทษที่จำเลยทั้ง 2 คดี ได้รับ คือ โทษจำคุกเท่านั้น การกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศที่เกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจ ให้รับโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศที่เป็นคนปกติทั่วไป จะส่งผลให้มาตรการนั้นไม่มีประสิทธิภาพมากพอที่จะยับยั้งไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกได้ การนำมาตรการอื่นที่นอกเหนือจากมาตรการบังคับโทษที่กฎหมายกำหนดไว้มาใช้ เพื่อจะทำให้มีแนวทางเพิ่มเติมที่จะยับยั้งผู้กระทำความผิดไม่ให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก โดยจะเทียบเคียงกับแนวทางของประเทศต่างๆ นำมาปรับใช้เป็นอีกแนวทางในมาตรการบังคับทางอาญา สำหรับกรณีผู้กระทำความผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศที่เกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจ ซึ่งนอกจากจะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงจุดแล้ว มาตรการต่างๆ เหล่านี้ ก็ยังช่วยให้ลดปริมาณผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ และทำให้กระบวนการทางอาญาเหล่านี้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

⁹ คำพิพากษา หมายเลขคดีดำที่ อ.602/2557

¹⁰ คำพิพากษา หมายเลขคดีดำที่ อ.1116/62

1.4 คำนิยามศัพท์

มาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสม หมายถึง มาตรการทางอาญาสำหรับผู้กระทำ ความผิด ที่มีสภาพจิตใจไม่ปกติ โดยมาตรการที่จะใช้ต้องคู่ตัวผู้กระทำเป็นหลักในการเลือกใช้ มาตรการ เพื่อยับยั้งหรือป้องกัน ไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับไปกระทำความผิดในเรื่องเดิมๆ ที่เคยกระทำ

การกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หมายถึง การกระทำความผิดฐาน ข่มขืนกระทำชำเราและอนาจาร ที่ผู้กระทำกลับมากระทำความผิดอีกครั้งในความผิดฐานเดิมที่เคย กระทำความผิด

ผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ หมายถึง บุคคลที่กระทำ ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและอนาจาร ที่กระทำความผิดในขณะที่ยังรู้ผิดชอบ แต่ผู้กระทำไม่ สามารถบังคับจิตใจของตนเองได้ เพราะความบกพร่อง หรือความผิดปกติทางด้านจิตใจ

ความผิดเกี่ยวกับเพศอันเกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจ หมายถึง ความผิดฐาน ข่มขืนกระทำชำเรา และอนาจาร ที่เกิดจากความบกพร่องหรือผิดปกติทางด้านจิตใจ ที่ไม่สามารถ ควบคุมความต้องการทางเพศได้ หรือเกิดจากบุคลิกภาพที่ผิดปกติ

1.5 ขอบเขตการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะศึกษาถึงการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา และอนาจารเท่านั้น ที่สาเหตุการกระทำความผิดเกิด จากสภาวะทางด้านจิตใจของผู้กระทำความผิด อันเกิดจากจิตใต้สำนึกที่ไม่สามารถควบคุมได้หรือ เกิดจากบุคลิกภาพที่ผิดปกติ โดยจะศึกษาถึงบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรการ บังคับทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ จากแนวคิด หลักกฎหมาย และมาตรการบังคับทางกฎหมายทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางของมาตรการบังคับโทษที่เหมาะสม มาปรับใช้ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา และอนาจารของประเทศไทย ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ

1.6 วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการดำเนินการศึกษาวิจัยทางเอกสาร ตำรากฎหมาย วิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ วารสาร สิ่งตีพิมพ์ บทความ รายงานการวิจัย คำพิพากษาของศาลทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการคิดวิเคราะห์ ประเด็นต่างๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาการใช้มาตรการบังคับทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงมาตรการบังคับทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศญี่ปุ่น
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการใช้มาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไข ฟื้นฟู ไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศซ้ำอีก

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎี มาตรการบังคับทางอาญาลำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำใน ความผิดเกี่ยวกับเพศ

ในบทนี้จะศึกษาถึง แนวคิด ทฤษฎีที่จะนำมาเป็นแนวทางในการพิจารณาหามาตรการที่เหมาะสม สำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ และเป็นแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศที่มีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นอนาคต เพื่อให้โทษที่จะได้รับมีความสอดคล้องเหมาะสมกับหลักการลงโทษ ซึ่งหากสามารถเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการใช้มาตรการบังคับทางอาญาได้อย่างชัดเจนแล้ว ย่อมจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาหลักการและรูปแบบของการลงโทษที่เหมาะสมได้

ผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศในปัจจุบันนี้มักจะมีอาการจิตเวชร่วมด้วย ซึ่งเกิดมาจากหลากหลายสาเหตุไม่ว่าจะเป็น การก่อเหตุจากปัญหาครอบครัว การเลี้ยงดู สภาพสังคม ผลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สารเสพติด ความผิดปกติทางด้านร่างกายหรือจิตใจ ดังนั้น เพื่อป้องกันและยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำ การลงโทษจะต้องคำนึงถึงตัวผู้กระทำความผิดด้วย

2.1 วัตถุประสงค์ของมาตรการบังคับทางอาญา

การใช้มาตรการทางอาญามีวัตถุประสงค์ เพื่อป้องกันสังคมจากการกระทำความผิดทางอาญาส่งเสริมรักษาความมั่นคง และความปลอดภัยให้แก่สังคม การลงโทษ และการใช้กฎหมายอาญาในการปราบปรามการกระทำความผิด จะต้องกระทำเพื่อให้ผู้กระทำความผิดเห็นว่าสังคมไม่ยอมรับการกระทำนั้น

การใช้มาตรการบังคับทางอาญามีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 2 ประการ

ประการแรกคือ การป้องกันทั่วไป (general prevention) เป็นวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่เป็นการใช้โทษเพื่อการข่มขู่ผู้อื่นมิให้กระทำความผิดในทำนองเดียวกัน หรือเพื่อเป็นแบบอย่างซึ่งบังคับจิตใจบุคคลทั่วไป ที่คิดกระทำความผิดอย่างเดียวกันให้งดเว้นความผิดนั้นเสีย

ประการที่สองคือ การป้องกันพิเศษ (special prevention) เป็นวัตถุประสงค์ของกฎหมายอาญาที่จะป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดนั้นกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันซ้ำอีก¹ และการป้องกันผู้กระทำความผิดบางคนที่มีลักษณะเป็นอันตรายและคาดหมายได้ว่าจะก่อเหตุร้ายขึ้นอีก จึงมีความจำเป็นต้องใช้มาตรการบังคับอื่นที่ไม่ใช่โทษ สำหรับผู้กระทำความผิดบางประเภทซึ่งมาตรการบังคับนี้เรียกว่า วิธีการเพื่อความปลอดภัย

การลงโทษเปรียบเสมือนแรงกระตุ้นให้คนในสังคมนั้นประพฤติปฏิบัติตัวต่อสังคมในวิถีทางที่กำหนดไว้หรือในขอบเขตที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งการลงโทษนั้นต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการกับผู้กระทำความผิดอย่างเหมาะสม เพื่อให้คนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และปลอดภัยจากอาชญากรรมทั้งหมด โดยจุดมุ่งหมายของการลงโทษนั้นย่อมแตกต่างกันไปตามยุคสมัย ความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมืองและปฏิกิริยาของคนในสังคมที่มีต่ออาชญากรรมแต่ละยุคแต่ละสมัย วิธีการลงโทษแต่เดิมนั้นมักจะมีโทษที่โหดร้าย ทารุณ เป็นลักษณะของการแก้แค้นต่อผู้กระทำความผิด เพื่อให้ผู้ที่กระทำความผิดเกรงกลัวต่อโทษทัณฑ์ แต่ในปัจจุบันนั้นสังคมคาดหวังว่าการลงโทษ จะเป็นการควบคุมสังคมและอาชญากรรม ซึ่งเป็นการลงโทษที่เน้นการแก้ไขฟื้นฟู จึงทำให้การกำหนดโทษตามคำพิพากษา ถือเป็นสิ่งที่สำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม และเป็นจุดเริ่มต้นในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นในสังคม²

2.2 ทฤษฎีและแนวความคิด

มาตรการทางอาญา ไม่ได้จำกัดเฉพาะที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18 และวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 39 แห่งประมวลกฎหมายอาญานั้น แต่รวมถึงมาตรการใดๆ ที่ลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนการกระทำที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นความผิด เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนด้วย

มาตรการบังคับทางอาญาที่มีการบังคับใช้ตามกฎหมายไทยในปัจจุบันจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. โทษตามที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18 ซึ่งมีอยู่ 5 สถาน ได้แก่ โทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน โทษนั้นถือเป็นมาตรการบังคับที่มีความเก่าแก่และรุนแรงมากที่สุด เนื่องจากโทษหากพิจารณาลักษณะโดยทั่วไปแล้ว โทษจะหมายถึง ผลร้าย

¹ คณิต ฒ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2551), น. 377.

² อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, ทฤษฎีอาญา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2548), น. 86-88.

ที่ผู้กระทำได้รับเนื่องจากผลร้ายที่เขาได้ก่อให้เกิดขึ้น³ โดยการกำหนดรูปแบบประเภทของโทษในแต่ละประเทศก็มีความแตกต่างกันออกไปซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองในเรื่องความเหมาะสมในแต่ละประเทศ

2. วิธีการเพื่อความปลอดภัย เป็นมาตรการที่ใช้บังคับต่อผู้กระทำผิดแทนโทษหรือเป็นมาตรการที่ใช้บังคับต่อผู้กระทำผิดร่วมกับโทษ⁴ โดยวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นจะมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นหลัก โดยมีความมุ่งหมายที่จะป้องกันสังคม และป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก มากกว่าจะก่อให้เกิดผลตอบแทนต่อผู้กระทำความผิดและผู้ที่มีแนวโน้มจะกระทำความผิด หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อน เกิดอันตรายต่อสังคมในอนาคต และการบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้น หากสภาพที่เป็นอันตรายของบุคคลนั้นสิ้นสุดลงการบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยกับบุคคลนั้นย่อมสิ้นสุดลงตามไปด้วย

3. มาตรการอื่นทางอาญา เป็นมาตรการที่มุ่งหมายในการแก้ไขฟื้นฟูตัวผู้กระทำความผิดเพื่อให้กลับคืนสู่สังคมและใช้ชีวิตได้ตามปกติ โดยวิธีการนั้นได้แก่การให้การฝึกอบรม การเข้ารับการฝึกอาชีพเพื่อให้กับตนเป็นคนดี "ไม่ไปกระทำความผิดซ้ำอีก"⁵

3.1 หลักสำคัญในการบังคับใช้มาตรการอื่นทางอาญาคือ

1. เป็นมาตรการที่ใช้ควบคู่กับโทษที่ได้รับในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ก่อนที่จะเลิกบังคับใช้ เมื่อแน่ใจว่าบุคคลนั้นจะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนและสังคม และกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ

2. เป็นมาตรการที่ใช้แทนโทษสำหรับการกระทำ หรือพฤติกรรมบางอย่างที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด และไม่ได้กำหนดบทลงโทษไว้ แต่เป็นการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีแนวโน้มว่าอาจจะก่อให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นได้ แต่ยังไม่สามารถเอาผิดกับบุคคลเหล่านั้นได้ เนื่องจากยังไม่มีอาการกระทำความผิดเกิดขึ้น

³ ธานี วรภัทร, หลักกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2553), น.18.

⁴ ถาวร พานิชพันธ์, "วิธีการเพื่อความปลอดภัย," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), น.3.

⁵ คณพล จันท์ทอง และคณะ, "การบังคับใช้โทษทางอาญาประเภทอื่นที่มีได้มีอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาของไทย," ในบทความวิจัย เสนอต่อสำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, จัดพิมพ์โดยคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), น. 2.

3. เป็นการปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการอื่นทางอาญาบางมาตรการมุ่งให้การบำบัดรักษาการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับตัวเป็นคนดี และอยู่ร่วมในสังคมได้

2.2.1. ทฤษฎีการลงโทษ มีทั้งหมด 4 ทฤษฎี

1) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน

เป็นทฤษฎีที่แสดงออกถึงปฏิกิริยาของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมาย ในลักษณะแก้แค้นทดแทน ให้สาสมแก่ผลการกระทำ ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ จนมีการกล่าวกันโดยทั่วไปว่า ตาต่อตาฟันต่อฟัน เป็นปฏิกิริยาของสังคมต่ออาชญากรรมที่เป็นการแก้แค้นทดแทนที่เป็นการกระทำต่อผู้ประทุษร้ายโดยสมาชิกหรือโดยกลุ่ม หรือรัฐ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนนี้มักไม่ได้สนใจต่ออนาคตของผู้ถูกลงโทษ หรือของสังคม สนใจแต่เพียงอย่างเดียวคือ ต่อพฤติกรรมหรือการกระทำในอดีตของผู้กระทำความผิด เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นไม่ว่าร้ายแรงมากน้อยประการใดผู้กระทำความผิดสมควรได้รับโทษนั้น

2) ทฤษฎีการลงโทษแบบอรรถประโยชน์

นักอาชญวิทยาสำนักคลาสสิก ซึ่งมีซีซ่า เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) และเจเรมี เบนแธม (Jeremy Bentham) เป็นผู้เสนอทฤษฎีการลงโทษแบบอรรถประโยชน์โดยมีหลักการเบื้องต้นว่า คนเรากระทำผิดโดยเจตนาและก่อนจะลงมือก็ได้พิจารณาใคร่ครวญแล้วจึงลงมือกระทำ เพราะฉะนั้นรัฐจึงควรบัญญัติความผิดและโทษสำหรับความผิดนั้นอย่างชัดเจน และเมื่อมีกฎหมายบัญญัติชัดเจนอย่างนั้นแล้ว ผู้ที่ฝ่าฝืนย่อมถูกลงโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งนี้การลงโทษจะต้องทำอย่างรวดเร็วและแน่นอนอน เสมอภาคกันและรุนแรงตามโทษที่กำหนดไว้ การลงโทษดังกล่าวจะทำให้อาชญากรรมลดลง และเชื่อว่าการลงโทษผู้กระทำผิดจะก่อให้เกิดผลดีอันจะทำให้ อาชญากรรมลดลง อย่างไรก็ดีใน 3 ประการนี้

ประการแรก การลงโทษจะมีผลยับยั้งมิให้การกระทำความผิดกฎหมายอาญาโดยจะมีผลเป็นการยับยั้งทั้งแก่ตัวผู้กระทำความผิดและแก่บุคคลทั่วไป

ประการที่สอง การลงโทษจะมีผลเน้นการแก้ไข และฟื้นฟู ผู้กระทำความผิด โดยทำให้ผู้กระทำความผิดเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมที่จะเชื่อฟังและไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย และ

ประการที่สาม การลงโทษจะมีผลเป็นการตัดโอกาสมิให้ผู้นั้นกระทำความผิด โดยการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิด จึงไม่มีโอกาสก่ออาชญากรรมขึ้นอีกในสังคม⁶

⁶ ณรงค์ศักดิ์ สุขวิบูลย์, “มาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), น.15.

ตามทฤษฎีนี้จะถือว่าผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไข้ทางสังคมที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาแทนการลงโทษ และการลงโทษของทฤษฎีนี้จะประกอบไปด้วย หลักการลงโทษของผู้กระทำความผิดจะต้องมีความชอบธรรม การลงโทษนั้นเป็นการกระทำเพื่อเตือนให้ผู้กระทำความผิดตระหนักถึงผลของการฝ่าฝืนกฎหมาย จะต้องได้รับการเยียวยารักษาเพื่อให้เขาสามารถมีชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม และต้องมีใช่เป็นการลงโทษที่รุนแรง แต่อยู่บนพื้นฐานของความมีมนุษยธรรม

ผลดีของการลงโทษตามทฤษฎีอรรถประโยชน์

1) เพื่อข่มขู่หรือยับยั้ง (deterrence) กล่าวคือ เป็นการข่มขู่หรือยับยั้งบุคคลมิให้กระทำความผิดอาญาขึ้นอีกในอนาคต และเป็นการลงโทษเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่คนทั่วไป หรือผู้ที่คิดจะกระทำความผิดว่าหากกระทำความผิดในลักษณะนี้จะต้องได้รับโทษแบบไหน

2) เพื่อแก้ไขหรือฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำความผิด⁷ (reformation and rehabilitation) เป็นการลงโทษเพื่อแก้ไขหรือฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำความผิด โดยมุ่งต่อตัวผู้กระทำความผิดโดยตรง เป็นวิธีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเยียวยาจิตใจของผู้กระทำให้ลดความรู้สึกรู้สึกต่อต้านกฎหมาย

พื้นฐานของแนวคิดนี้มองว่า การที่บุคคลกระทำผิด เกิดขึ้นจากการที่จิตใจของบุคคลนั้นเห็นว่าสิ่งที่เขากระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องจึงได้กระทำลงไป ซึ่งอาจเกิดจากสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น หรือสภาพจิตใจของตัวเองเองที่มีความเห็นที่ผิดไป การแก้ไขผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล และมุ่งเน้นที่การบำบัดรักษาแทนการลงโทษเพื่อให้ได้รับความเจ็บปวดทรมาน อีกทั้งยังมองว่าโทษประหารชีวิต และโทษจำคุกมิได้ก่อให้เกิดผลเป็นการแก้ไขความประพฤติของผู้กระทำความผิด กล่าวคือ โทษประหารชีวิตทำให้ผู้กระทำความผิดนั้นหมดโอกาสในการกลับตัวเป็นคนดี ส่วนโทษจำคุกนั้นทำให้คุณลักษณะประจำตัวเสื่อมลง

3) เพื่อตัดโอกาสมิให้ผู้นั้นกระทำ⁸ (incapacitation) เป็นการลงโทษทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถที่จะกระทำความผิดในสังคมได้อีก เป็นการตัดโอกาสของการกระทำความผิดตลอดไป เช่น การประหารชีวิต การเนรเทศ หรือการจำคุกมีกำหนดระยะเวลาจนกว่าจะแน่ใจว่าบุคคลนั้นจะไม่เป็นอันตรายแก่สังคมอีก การประหารชีวิตถือได้ว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะผู้ต้องโทษไม่มีโอกาสกระทำความผิดได้อีก ส่วนการเนรเทศนั้น จะมีผลต่อเมื่อจัดให้บุคคลนั้นอยู่ในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเพียงคนเดียวโดยตัดขาดจากสังคม จุดประสงค์นั้นเพื่อลดจำนวนอาญากรรม

⁷ ณรงค์ ใจหาญ, กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543), น. 31-33.

⁸ เพิ่งอ้าง, น. 34.

3) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อคุ้มครองสังคม

นักอาชญาวิทยาสำนักป้องกันสังคมซึ่งมี ฟิลิปโป กรามาติกา(Philipo Gramatica) และ มาร์ค แอนเซล(Mark Ancel) เป็นผู้นำมาทีศนะเกี่ยวกับอาชญากรรมเช่นเดียวกับนักอาชญาวิทยาสำนักโพซิตีฟ และมีทีศนะในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดต่างจากสำนักโพซิตีฟ ตรงที่นำกฎหมายอาญา เข้ามาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด และแตกต่างไปจากอาชญาวิทยาสำนักคลาสสิกในแง่ที่ว่า เน้นการคุ้มครองสังคมโดยการแก้ไขปรับปรุง และอบรม บ่มนิสัยผู้กระทำความผิดมากกว่าการลงโทษ ทฤษฎีคุ้มครองสังคมนี้มีมานานแล้วและแนวความคิดนี้ได้พัฒนาเรื่อยมาจนเป็นสำนักป้องกันสังคมในปัจจุบัน นักอาชญาวิทยาสำนักนี้ให้ความสนใจใน

- 1) บุคลิกภาพของผู้กระทำความผิด
- 2) กฎหมายอาญา
- 3) การควบคุมสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สังคมดีขึ้นและเพื่อป้องกันอาชญากรรม⁹

การลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นขึ้นอยู่กับการบัญญัติกฎหมายระวางโทษให้เหมาะสมกับความผิดศาลจะต้องใช้ดุลยพินิจในการกำหนดโทษโดยคำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำ ประกอบด้วยสภาพของผู้กระทำความผิด ความเสียหายที่เกิดขึ้น และวิธีการแก้ไขบุคคลให้ได้สัดส่วนกัน¹⁰ โทษนั้นคือผลร้ายที่จะเกิดขึ้นกับตัวผู้กระทำความผิดมีลักษณะเฉพาะตัวและผู้กระทำความผิดแต่ละคนก็มีสภาวะจิตใจที่แตกต่างกันออกไป การพิพากษาลงโทษจึงควรมีความยืดหยุ่นให้เหมาะกับอาชญากรแต่ละบุคคล

4) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ถือเป็นทฤษฎีที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิดทางเพศ กล่าวคือเป็นปรัชญาที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟูที่เน้นการแก้ไขฟื้นฟูมากกว่าการลงโทษ และสนับสนุนวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล ตลอดจนชี้ให้เห็นว่าอาชญากรรมเป็นผลของความบกพร่องที่มีมาแต่กำเนิด ความไม่สมดุลทางอารมณ์ และความผิดปกติทางจิต ตามปรัชญานี้วิธีการแก้ไขที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์จะถูกนำมาใช้ ในการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อลดอาชญากรรมในอนาคต

⁹ สุพจน์ สุโรจน์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, เอกสารการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, น.141-146.

¹⁰ สुरुศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, “ความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล : การศึกษาเปรียบเทียบทางนิติวิธีในประเทศคอมมอนลอร์และซีวิลลอร์,” ปีที่ 25, วารสารนิติศาสตร์, น.684 (2538).

ปรัชญาของนักอาชญาวิทยาสำนักโปรซีดีฟ ซึ่งเป็นสำนักที่ศึกษาอาชญากรโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่มี ซีซ่า ลอมโบโซ เป็นผู้นำตามแนวความคิดของสำนักนี้ การศึกษาโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น จะทำให้สามารถค้นพบสาเหตุของอาชญากรรมได้ หลักการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดความผิดของสำนักนี้ เป็นหลักการที่มีพื้นฐานมาจากการศึกษาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์การวิเคราะห์ผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล

โดยวิธีการแก้ไขแบ่งออกเป็นสองประเภทใหญ่คือ

1. การแก้ไขเป็นรายบุคคล
2. การแก้ไขเป็นรายกลุ่ม

การแก้ไขรายบุคคล วัตถุประสงค์ของการแก้ไขเป็นรายบุคคลก็คือ การทำให้ผู้รับการแก้ไข รับเอาการควบคุมต่างๆ ของสังคมเพื่อนำไปเปลี่ยนแปลงบุคลิก ความเชื่อ หรือ แรงแรงใจต่างๆ เพื่อว่าผู้รับการแก้ไขจะละเว้นจากการประกอบอาชญากรรมโดยสมัครใจ¹¹

วิธีการแก้ไขฟื้นฟูเป็นรายบุคคลที่สำคัญ ได้แก่ วิธีการให้คำปรึกษาแนะนำทางจิต วิธีการให้คำปรึกษาแนะนำแบบนี้ มีอยู่มากมายหลายอย่างที่ใช้โดยผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ นอกเหนือไปจากนักจิตวิทยา และจิตแพทย์ ยกตัวอย่างเช่น ครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาทางจิตในโรงเรียน เพราะเหตุว่าโรงเรียนจะต้องแก้ไขปัญหามากมายหลายชนิด เช่น อุบัติเหตุ บนท้องถนน ครอบครัวแตกแยก ความผิดปกติทางเพศ และความผิดปกติทางสมอง เป็นต้น

สำหรับวิธีการให้คำปรึกษาแนะนำทางจิตที่ใช้โดยนักจิตวิทยาและจิตแพทย์ เน้นความสามารถของผู้แก้ไขในการที่จะแก้ไขปัญหาของผู้รับการแก้ไข ซึ่งก็มีอยู่มากมายหลายวิธีการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้แก้ไข บทบาทของผู้รับการแก้ไข และลักษณะของความสัมพันธ์ที่ประสงค์จะให้เกิดขึ้นระหว่างผู้แก้ไขกับผู้รับการแก้ไข สำหรับบทบาทของผู้แก้ไขจากรายงานของผู้เชี่ยวชาญหลายคน มีทั้งที่ชัดเจนและไม่ชัดเจน มีทั้งให้ความอบอุ่นใจ และการไม่ให้ความอบอุ่นใจแก่ผู้รับการแก้ไข มีทั้งให้ผู้รับการแก้ไขระลึกถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเขาในอดีต และให้ผู้รับการแก้ไขค้นหาทางแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน และการเน้นให้ผู้รับการแก้ไขเกิดสติปัญญามองเห็นปัญหาของเขาได้ นอกจากนี้ก็ยังมีวิธีการสนับสนุนที่จะช่วยเหลือผู้รับการแก้ไขด้วยวิธีการชักจูงใจ ให้คำแนะนำให้ผ่อนคลายความตึงเครียดและให้ความมั่นใจ วิธีการแก้ไขเหล่านี้ มุ่งที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบุคลิกภาพของผู้รับการแก้ไขอย่างถาวร¹²

¹¹ Seymour L. Halleck, *Psychiatry and the Dilemma of Crime*, (New York : Harper, 1967), p.233.

¹² James L. MaCay and Daniel E. Sheer, *Six Approaches to Psychotherapy*, (New York : Dryden Press, 1955), p.23.

การแก้ไขแบบกลุ่ม นักทฤษฎีที่เกี่ยวกับการแก้ไขแบบกลุ่มมองปัญหาอาชญากรรมว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของกลุ่ม การที่บุคคลจะประกอบอาชญากรรมไม่ใช่สืบเนื่องมาจากโครงสร้างทางบุคลิกภาพอย่างเดียว แต่เป็นผลของการที่บุคคลผูกพันอยู่กับกลุ่มต่างๆ ที่มีทัศนคติความเชื่อ และคุณค่าเกี่ยวกับอาชญากรรมด้วย เป็นที่ยอมรับกันว่าบุคลิกภาพของคนโดยทั่วไปได้มาจากความสัมพันธ์ทางสังคมในแต่ละสังคม¹³ และในทำนองเดียวกันกลุ่มก็มีส่วนสร้างลักษณะอุปนิสัยให้แก่สมาชิกในกลุ่มไม่น้อย เช่น ในเรื่องการแสดงออกในทางก้าวร้าวหรือในการให้ความร่วมมืออาชญากรรมก็อาจเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลได้รับความพอใจจากการเข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่มที่มุ่งไปในทางนั้น และอิทธิพลของกลุ่มก็อาจชักจูงบุคคลให้ออกห่างจากการประกอบอาชญากรรมได้ด้วยเช่นกัน¹⁴

ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดต้องมีความยืดหยุ่นปรับให้เหมาะสมกับอาชญากรแต่ละคนด้วย โดยปรัชญาการลงโทษผู้กระทำความผิดมีแนวคิดมาจาก พฤติกรรมศาสตร์ กระทำความผิดของมนุษย์ มีสาเหตุมาก่อนผล ซึ่งผู้กระทำความผิดถือเป็นผู้ป่วย ควรได้รับการรักษามากกว่าการลงโทษ และกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดนั้นมีรูปแบบการแก้ไขอยู่ 2 รูปแบบ คือรูปแบบการใช้เรือนจำในการแก้ไขฟื้นฟู และการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ¹⁵

2.2.2 ทฤษฎีทางจิตวิทยา

นักอาชญาวิทยา นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา และนักวิชาการส่วนใหญ่ มองว่าบุคคลปกติจะก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ต้องกระทำเพราะเหตุจูงใจทั้งสิ้น เช่น อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ก็มีอาการแค้น โกรธ ผิดหวัง เสียใจ เป็นเหตุจูงใจ แต่สำหรับบุคคลที่มีจิตใจผิดปกติจะก่ออาชญากรรมได้โดยไม่มีเหตุจูงใจภายนอกแต่กระทำความผิดเพราะความผิดปกติทางจิต หรือความกดดันภายในที่ซ่อนไว้ในจิตใต้นี้ก็ ทำให้บุคคลนั้นกระทำความผิดลงไป โดยไม่สามารถควบคุมตนเองได้¹⁶ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า บุคคลที่มีจิตใจผิดปกติจะต้อง

¹³ อ่ำพล วงศ์ศิริ, “มาตรการที่เหมาะสมทางอาญาที่นำมาปรับใช้แก่ผู้กระทำความผิดทางเพศกรณีกระทำต่อบุคคลในครอบครัวเดียวกัน,” เอกสารวิชาการการอบรมหลักสูตรผู้บริหารระบบการยุติธรรมระดับสูง วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, น.11(2555).

¹⁴ Darwin Cartwright, “Achieving Change in people : Some Application of Group Dynamics Theory,” Lawrence E. Hartrigg (ed.) Prison Within Society: A Reader in Sociology, Garden City, N.Y. Doubleday Anchor, 1965, p.282-287.

¹⁵ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 16, น.11.

¹⁶ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2555), น.86.

ก่ออาชญากรรมเสมอไป แต่ปรากฏว่า บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตใจอย่างรุนแรงมากมักจะ
ไม่เป็นผู้ก่ออาชญากรรม ผู้ก่ออาชญากรรมส่วนมากจะมีความผิดปกติทางด้านจิตใจอยู่ในระดับที่ยัง
ไม่ถึงขั้นวิกลจริต โดยสามารถแยกได้ดังนี้

2.2.2.1 ทฤษฎีความผิดปกติทางจิต¹⁷ (Mental Theory)

นักจิตวิทยาได้แบ่งประเภทของบุคคลตามระดับความผิดปกติของจิตใจไว้ ดังนี้

1) บุคคลประเภทโรคจิต

จะเป็นพวกที่มีความผิดปกติทางจิตอย่างรุนแรงมากจนถึงขั้นวิกลจริต ส่วนใหญ่
เกิดจากการได้รับความกระทบกระเทือนจิตใจ หรือสมองอย่างรุนแรง พวกนี้เป็นบุคคล
ไร้ความสามารถไม่สามารถรับรู้เรื่องราวใดๆ ได้เลยอยู่ในสภาพไร้สำนึก และบุคคลกลุ่มนี้มัก
ไม่ก่ออาชญากรรม แต่อาจตกเป็นเหยื่อหรือถูกใช้เป็นเครื่องมือของคนอื่น ทำการช่วยเหลือ
ก่ออาชญากรรมได้

2) บุคคลประเภทจิตบกพร่อง

บุคคลความผิดปกติทางจิตประเภทนี้จะแบ่งย่อยออกได้หลายประเภท ได้แก่
จิตทราม จิตผันผวน ผิดปกติทางเพศ ปัญญาอ่อน หรือมีอาการวิปริตทางจิตอื่นๆ

บุคคลพวกจิตทราม บุคคลกลุ่มนี้ร่างกายภายนอกและสติปัญญาจะปกติ มีเพียงแต่จิตใจ
เท่านั้นที่ผิดปกติซึ่งมีลักษณะไปในทางที่เลวร้ายรู้สึกเป็นศัตรูต่อสังคม และเห็นแก่ตัว
อย่างรุนแรง ไม่มีความเห็นอกเห็นใจ หรือเมตตาปราณี ไม่มีศีลธรรม คล้ายกับว่ามีปมด้อย หรือ
มีสิ่งกีดขวางอยู่ในและระบายออกในทางที่ขัดแย้งต่อสังคม บุคคลจำพวกนี้มักจะเป็นบุคคล
ที่กระทำความผิดทางเพศ อนาคต กระทำชำเรา ชอบทำร้ายบุคคลด้วยวิธีการโหดร้าย เป็นต้น

บุคคลพวกที่ผิดปกติทางเพศ กล่าวคือ เป็นบุคคลที่มีความต้องการทางเพศที่ผิดปกติ
ธรรมดา เช่น มีความต้องการทางเพศสูงและวิปริต ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ พวกซาติสม์ เป็น
พวกที่ชอบทำร้ายผู้อื่นจึงมีความสุขทางเพศ และพวกมาโซซิสม์ เป็นผู้ที่ชอบถูกผู้อื่นทำร้าย
จึงจะมีความสุขทางเพศ โรคจิตประเภทนี้หากมีอาการมากอาจจะเกิดอารมณ์รุนแรง จนก่อ
อาชญากรรมทางเพศหรือฆ่าคนเพื่อความสุขก็เป็นได้

3) บุคคลประเภทปัญญาอ่อน

บุคคลจำพวกนี้มีเซวปัญญาต่ำกว่าปกติ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากร่างกายที่
บกพร่องไม่สมประกอบ และมีพฤติกรรมคล้ายๆ เด็กหรือต่ำกว่าเด็ก บุคคลจำพวกนี้ปกติ
จะไม่เป็นภัยแก่สังคม ไม่ก่ออาชญากรรม แต่มักจะถูกหลอกใช้ให้กระทำความผิด

¹⁷ เติ้งฮ้าง, น.87.

4) บุคคลประเภทความสัมพันธ์ระหว่างจิตปกติกับจิตไม่ปกติ

บุคคลประเภทนี้ถือว่ามีอยู่มากในสังคม เพราะมักจะยังไม่ถึงขั้นจิตผิดปกติ แต่ก็เกือบจะผิดปกติ บุคคลประเภทนี้มักจะก่ออาชญากรรมได้ง่าย เมื่อถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าและสถานการณ์เหมาะแก่การก่ออาชญากรรม บุคคลประเภทนี้มักจะเก็บซ่อนอาการที่ผิดปกติของตนเองไว้อย่างแนบเนียน จึงจัดเป็นพวกที่มีความอันตรายอย่างมากจำพวกหนึ่ง

5) บุคคลประเภทอารมณ์แปรปรวน

บุคคลประเภทนี้เป็นพวกที่มีบุคลิกภาพที่ผิดปกติ มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปตามสภาพอารมณ์ จิตใจและประสาท บุคคลประเภทนี้จะมีความเก็บกดสูง ความกดดันจิตใจสูง อารมณ์รุนแรงไม่คงที่ ความคิดสับสน มีความวิตกกังวลสูง เครียดมากจนบางครั้งถึงขั้นประสาทหลอน และมักมีโรคประจำตัวตั้งแต่เกิด คือ โรคลมชักหรือลมบ้าหมู ซึ่งนักจิตวิทยา มองว่า อาการชักของโรคลมบ้าหมู เป็นการแสดงออกถึงพลังแรงขับภายในจิตใจ และบุคคลประเภทนี้ส่วนมากมักจะไม่มีเชื่อมั่นในตัวเอง จะลงมือก่ออาชญากรรมเพียงลำพังคนเดียว น้อยมาก และส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ร่วมก่ออาชญากรรม หรือร่วมกันกระทำผิดเป็นกลุ่ม

โดยทั่วไปแล้วสถานะของโรคจิตที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดนั้น ถ้าผู้กระทำผิดได้กระทำไปโดยขาดเจตนา และความรู้สึกผิดชอบไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีจิตบกพร่องโรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือนแล้วผู้กระทำผิดนั้นไม่ต้องรับโทษ¹⁸ แต่หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดยังสามารถรู้สึกผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตัวเองได้บ้าง ผู้นั้นยังคงต้องรับโทษอยู่ แต่ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เท่าไรก็ได้

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีความผิดปกติทางจิตนี้เชื่อว่า แม้อาการป่วยทางจิตจะเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่อาจทำให้เกิดอาชญากรรม แต่ก็มีเพียงส่วนน้อยที่อาชญากรเป็นโรคจิต แต่กลับพบว่า อาชญากรส่วนใหญ่มักจะเป็นบุคคลที่มีจิตใจในระดับปกติเพียงแต่มีบุคลิกภาพที่เบี่ยงเบน

2.2.2.2 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์¹⁹ (Sigmund Freud) นักจิตแพทย์ชาวออสเตรีย ได้กล่าวถึงจิตใจของมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ และพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุให้มนุษย์กระทำสิ่งต่างๆ การประกอบอาชญากรรมเป็นการแสดงออก ซึ่งผลจากการขาดการควบคุมจิตใจ

ฟรอยด์ เชื่อว่ามนุษย์มีสัญชาตญาณติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด การขัดเกลางานสังคมทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมตามแบบที่สังคมต้องการ ในขณะที่เดียวกันแรงผลักดันในตัวมนุษย์เหล่านี้ก็

¹⁸ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65

¹⁹ อ่างแล้ว เชนอรรถที่ 19, น.88-89.

เปรียบเสมือนน้ำที่ต้องมีทางออกไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น อาจเป็นไปในทางที่ยอมรับของสังคม หรือในทางฝ่าฝืนสังคม พฤติกรรมมนุษย์ที่ถูกขัดขวางหยุดชะงัก หรือมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลมาจากแรงจูงใจ หรือแรงขับเคลื่อนขึ้นพื้นฐานที่กระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรม เรียกว่า สัญชาตญาณทางเพศ หรือสันดานดิบ

ตามแนวคิดของจิตวิเคราะห์ก็อาจจะกล่าวได้ว่า เด็กธรรมดาทั่วไปเกิดมาก็เพื่อเป็นอาชญากร เพราะชีวิตเริ่มต้นด้วยความไม่มีศีลธรรม มีสัญชาตญาณที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมอยู่แล้ว หน้าที่ของอารยธรรมก็คือ ทำให้เด็กสลัดทิ้งสัญชาตญาณดั้งเดิม ตามปกติก็จะกระทำไม่ได้โดยให้เด็กได้รับการถ่ายทอดค่านิยมจากพ่อแม่ ซึ่งจะช่วยให้เด็กพัฒนาสติสัมปชัญญะ (Super-ego) ขึ้นมาได้ ทักษะของจิตวิเคราะห์ยังมีอีกว่า อาชญากรรมอาจจะเกิดขึ้นเพราะพัฒนา Super-ego จนเกินขนาด กล่าวคือ ในช่วงที่คนเรากำลังเจริญเติบโตในสังคมนั้น แรงกระตุ้นในทางเพศและความก้าวร้าวถูกเก็บกดเอาไว้ไม่ให้แสดงออกเต็มที่ อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าแรงกระตุ้นทั้งสองอย่างนั้นจะหายไปได้อย่างง่ายดาย มันจะถูกเก็บซ่อนไว้ในจิตใต้สำนึก(Unconscious Mind) เมื่อถูกปฏิเสธหรือเก็บกดไว้นานๆ เข้า สันดานดิบก็มักจะแข็งแรงขึ้น สติสัมปชัญญะก็จะไร้ความหมาย และอาชญากรรมก็อาจจะเกิดขึ้นได้

แหล่งของแรงขับทางเพศของบุคคลทั้งหมดนั้น ไม่ได้เริ่มเมื่ออายุนุ่มสาว หากแต่เริ่มมาตั้งแต่เด็กและค่อยๆ พัฒนาเปลี่ยนรูปแบบเป็นลำดับขั้นขึ้นไป แต่ถ้าวการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่เป็นไปตามขั้นตอน จะทำให้มีผลสะท้อนไปถึงบุคลิกภาพตอนโต โดยโครงสร้างบุคลิกภาพที่อยู่ใต้จิตสำนึกของบุคคล ประกอบด้วย 3 ส่วน²⁰ คือ

1. อิด (ID) เป็น โครงสร้างจิตใจขั้นพื้นฐาน ที่บุคคลนั้นมีติดตัวมาตั้งแต่เกิด เป็นจุดเริ่มต้นของจิตใต้สำนึก ที่มีต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ รอบตัว มีลักษณะเป็นส่วนที่กระตุ้นความต้องการของบุคคลให้กระทำการต่างๆ ตามความปรารถนาโดยไม่รู้ตัว หรือเรียกว่า สันดานดิบที่มีมาแต่กำเนิด

2. อัดตา (Ego) เป็นส่วนประกอบที่สองของบุคลิกภาพ ที่ได้รับการพัฒนามาจาก ID กล่าวคือ เป็นความรู้สึกนึกคิด ซึ่งตระหนักถึงความเป็นจริงที่เผชิญอยู่ เพื่อสนองตอบความต้องการของตนเอง ถือเป็นสัญชาตญาณแห่งการเอาตัวรอดที่ต้องเรียนรู้

3. สติสัมปชัญญะหรือมโนธรรม (Superego) เป็นภาวะจิตใจขั้นสูง ที่แสดงออกถึงความรู้สึกผิดชอบชั่วดี กล่าวคือ บุคคลจะกระทำความผิดเมื่อ Superego ไม่สามารถกด ID ได้ และ

²⁰ นวลจันทร์ ทักษะกุล, อาชญากรรม (การป้องกัน: การควบคุม), (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540), น.46.

ID มีพลังแรงกว่า Ego จนไม่สามารถยับยั้งได้ จึงทำให้บุคคลกระทำการต่างๆตามความต้องการของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงสิ่งใดๆ

จากทฤษฎีนี้จึงเชื่อว่า ถ้าบุคคลได้รับการอบรมเลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อมที่ดีตั้งแต่เด็ก ก็จะพัฒนา Superego ให้เข้มแข็งอยู่ตลอดเวลา แม้ว่าร่างกายจะบกพร่องก็ตาม หรือหากต้องเผชิญกับสิ่งบีบบังคับ กดดัน ก็จะมี ความยับยั้งชั่งใจไม่กระทำความผิด แต่ในทางกลับกัน หากไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีมาตั้งแต่เด็ก ก็จะทำให้เกิดแรงกระตุ้นสูงและมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดได้ง่าย จึงถือได้ การกระทำความผิดส่วนหนึ่งมีพื้นฐานทางด้านจิตใจ

2.2.2.3 ทฤษฎีปมด้อย²¹ (Inferiorty Complex)

ทฤษฎีนี้ อัลเฟรด แอดเลอร์ (Alfred Adler) นักจิตวิเคราะห์ เชื่อว่าอาชญากรที่มีลักษณะคือ รื่น ไม่ให้ความร่วมมือ ต่อต้านสังคม มักมีประสบการณ์ในทางลบตั้งแต่เยาว์วัย จึงทำให้เกิดปมด้อยขึ้นในตัวเอง จะประกอบอาชญากรรมขึ้น เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นเพื่อชดเชย ทดแทนปมด้อยของตนเอง

จึงกล่าวได้ว่า ทฤษฎีปมด้อยนี้ เชื่อว่า สาเหตุสำคัญของการก่ออาชญากรรมคือ การไม่ได้รับความรักความอบอุ่น หรือการเอาใจใส่ตั้งแต่ในวัยเด็ก จึงทำให้เกิดปมด้อยในตนเอง จึงประกอบอาชญากรรมขึ้น เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่น

แนวความคิด

มาตรการบางอย่างสำหรับผู้ที่มีความผิดปกติทางจิตที่ไม่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการยกเว้นโทษตามมาตรา 65 เว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะมีความผิดปกติอย่างอื่น เช่น มีอาการของโรคจิตปนอยู่ด้วย เหตุผลที่กฎหมายไม่ยกเว้นโทษ หรือลดโทษให้บุคคลเหล่านี้ เพราะมองว่าบุคคลเหล่านี้ยังมีความรู้ผิดชอบ หรือสามารถบังคับตนเองได้อยู่แม้ว่าจะมีความผิดปกติในทางด้านจิตใจที่จะชักนำให้ทำอะไรต่างไปจากคนธรรมดาได้ง่าย แต่สิ่งจูงใจนั้นก็ไม่ถึงขนาดทำให้ความรู้ผิดชอบและความสามารถบังคับตนเองสูญเสียไป กล่าวคือ ถ้าผู้กระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้นตามมาตรา 65 วรรคหนึ่ง แต่ถ้าผู้กระทำความผิดยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตัวเองได้บ้าง บุคคลวิกลจริตนั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดเหมือนบุคคลปกติทั่วไป แต่ศาลก็จะลงโทษน้อยกว่าที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้²²

²¹ ประเทือง ธนิชผล, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : แสงจันทร์การพิมพ์, 2553), น.86.

²² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65

การใช้มาตรการบังคับทางอาญาเพื่อลงโทษ หรือยกเว้นโทษสำหรับผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ จะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักกฎหมาย ซึ่งหากมองในทางการแพทย์แล้ว จะเห็นว่าผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจทั้งหมดเป็นผู้ป่วย ไม่ว่าความผิดปกตินั้นจะเกิดจากความผิดปกติทางสมอง ความผิดปกติทางเพศ ความผิดปกติทางด้านจิตใจ ความนึกคิด หรือรวมไปถึงผู้ที่ติดยาเสพติดด้วย บุคคลเหล่านี้เป็นผู้ป่วยที่ควรได้รับการรักษา แต่หากมองในแง่กฎหมายกฎหมาย จะไม่ลงโทษหรือยกเว้นโทษให้ความผิดปกติบางประเภทเท่านั้น โดยถือหลักความเจ็บป่วยหรือความผิดปกติทางด้านจิตใจ จะต้องถึงขนาดที่กระทำโดยไม่รู้คิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้เท่านั้น กฎหมายจึงจะยกเว้นโทษให้ เพราะโดยทั่วไปเมื่อคนทำผิดก็ต้องลงโทษ การที่จะไม่ลงโทษ หรือลดโทษให้ใครจะต้องมีเหตุผลพิเศษ และเหตุผลพิเศษในกรณีที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจนี้ก็คือ บุคคลนั้นจะต้องมีความผิดปกติขนาดไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ในขณะที่กระทำผิด²³

2.2.3 แนวความคิดทางจิตวิทยา

ทางจิตวิทยาจะพบคำตอบซึ่งเป็นเหตุผลที่แฝงอยู่ในความรู้สึกของบุคคลโดยทั่วไป ซึ่งในทางจิตวิทยาเรียกว่า การคาดหวังการลงโทษ โดยนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่งคือ Sigmund Freud เรียกว่า "Psychological reality" สิ่งนี้เป็นเรื่องที่มีมาเป็นเวลานานนักปรัชญาและนักทฤษฎีกฎหมายตระหนักถึงสิ่งนี้และเรียกสิ่งนี้ว่า ความยุติธรรมในการลงโทษ

ในทางจิตวิทยาแล้วให้ความเห็นว่าความยุติธรรมในการลงโทษนั้น มีลักษณะเป็นการคำนึงถึงรูปแบบของความคิด 2 ส่วนคือ

1. การยึดเหตุผลจากเหตุการณ์ในอดีตกล่าวคือ การลงโทษนั้นจะต้องคำนึงถึงการกระทำผิดที่ได้เกิดขึ้น

2. จิตวิทยาในการลงโทษเป็นหลักที่อยู่บนพื้นฐานว่า ความเกี่ยวข้องระหว่างอาชญากรรมกับการลงโทษ ทั้งสองสิ่งถูกผูกพันด้วยสิ่งที่เรียกว่า ความถูกต้อง เมื่อเราพบว่าคนที่กระทำความผิด แต่กลับได้รับรางวัลเราจะมีความรู้สึกขัดแย้งและไม่พอใจ เพื่อตอบโต้การกระทำผิดที่เกิดขึ้นนั้น จึงต้องทำอะไรบางอย่างเพื่อให้บุคคลที่กระทำความผิดนั้น ได้รับความเจ็บปวดไม่ว่าจะเป็นความเจ็บปวดทางร่างกาย หรือความเจ็บปวดทางจิตใจ ประการใดประการหนึ่งหรือทั้งสองประการร่วมกัน²⁴

²³ แสง บุญเฉลิมวิภาส, หลักกฎหมายอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2546), น.171-173.

²⁴ อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 16, น.13.

2.2.4 แนวคิดทางปรัชญาและอาชญาวิทยา

นักกฎหมายที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศท่านหนึ่ง Herbert L. Packer ได้วิเคราะห์ความคิดของนักปรัชญาในอดีตจำนวนมาก และให้คำจำกัดความของคำว่า โทษไว้ว่า²⁵ ความหมายของการลงโทษที่แท้จริงหมายถึง การใช้กฎหมายทำให้ผู้ที่ต้องรับโทษต้องประสบความยากลำบากหรือเหตุการณ์รูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นภาวะที่ไม่พึงปรารถนา ทั้งนี้เพื่อเป็นไปตามผลแห่งการกระทำความผิด ซึ่งได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดโดยกฎหมายหมาย

หากพิจารณาถึงเหตุผลในทางปรัชญาแล้วเห็นว่า หากกฎหมายปราศจากการลงโทษผู้ฝ่าฝืนแล้ว ย่อมไม่อาจเรียกได้ว่า เป็นกฎหมายที่มีสภาพบังคับได้แท้จริง ด้วยเหตุนี้การลงโทษจึงเปรียบเสมือนสัญญาณบอกให้ทราบถึงการคงอยู่ของกฎหมาย(Punishment is the clear signal Of law)

2.2.5 แนวความคิดทางการแพทย์

ในทางการแพทย์โดยทั่วไปแล้วเห็นว่า การที่มนุษย์ต้องรับโทษจะมีผลคือ การทำให้ต้องทุกข์ทรมาน มีสภาพที่ไม่พึงปรารถนาซึ่งระบบประสาทและสมองสามารถรับรู้ได้ เป็นไปโดยสอดคล้องกับแนวคิดทางประวัติศาสตร์ และปรัชญาที่เห็นว่า ความเจ็บปวดนั้นเป็นส่วนหนึ่งของคำจำกัดความของคำว่า การลงโทษ โดยเห็นได้ชัดเจนจากรากศัพท์ของคำนี้ซึ่งมาจากภาษาละติน คือ poena อันมีความหมายคือ การลงโทษ

Thomas Szasz ผู้เชี่ยวชาญเรื่องความเจ็บป่วยทางจิตใจ ได้เคยเขียนไว้ในหนังสือเรื่อง Pleasure and Pain ว่า “เราไม่สามารถแบ่งแยกความเจ็บป่วยทางกายภาพและความเจ็บปวดทางจิตใจออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด เพราะแท้จริงแล้วความเจ็บปวดทั้งหลายล้วนแต่ถูกนำมาแปลงค่าที่สมอง” ซึ่งได้ผลออกมาเป็นการรับรู้ถึงความเจ็บปวดแต่ก็เกิดขึ้นภายในซึ่งเราเรียกว่า เป็นความเจ็บปวดภายในทั้งหมด ในทางการแพทย์โดยทั่วไปจะแบ่งความเจ็บปวดออกเป็น 2 อย่างคือ

- 1) ความเจ็บปวดช่วงสั้นสั้น หมายถึง ความเจ็บปวดที่มีลักษณะไม่ต่อเนื่องยาวนานเพียงช่วงสั้นสั้น
- 2) ความเจ็บปวดยึดเชื้อ หมายถึง ความเจ็บปวดที่มีลักษณะยาวนานต่อชีวิตรวมถึงตลอดชีวิต

²⁵ Herbert L. Packer, *The Limits of the Criminal Sanction*, (California : Stanford University Press, 1968), p.21.

2.2.6 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ

การคุกคามทางเพศ (Sexual harassment)

Farley Lin ได้นิยามการคุกคามทางเพศว่า เป็นพฤติกรรมของผู้ชายอันไม่ได้รับการเชื้อเชิญ โดยแสดงหรืออ้างสิทธิ์ว่า ผู้หญิงมีหน้าที่ทางเพศนอกเหนือไปจากหน้าที่การงานตามปกติ²⁶ ซึ่งอาจจะแสดงในรูปแบบดังต่อไปนี้

- 1) การจ้องมอง การวิพากษ์วิจารณ์ การสัมผัสจับต้องร่างกายของผู้หญิง
- 2) การเรียกร้องให้ยอมรับพฤติกรรมทางเพศ(Sexual behavior)
- 3) การนัดหมาย(Dates) ซ้ำซากแต่เพียงฝ่ายเดียว
- 4) การเรียกร้องให้มีเพศสัมพันธ์ด้วย(Sexual intercourse)
- 5) การข่มขืน²⁷

ได้มีองค์กรระหว่างประเทศได้ให้ความหมายของ การคุกคามทางเพศในเชิงกฎหมายไว้ดังเช่น องค์กรสหประชาชาติได้อธิบายเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศว่า หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ถูกระทำหรือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อถือว่าเป็นสิ่งที่ “ไม่พึงปรารถนา”(Unwelcome) และ “ไม่ต้องการ” (Unwanted) โดยการคุกคามดังกล่าวอาจจะเป็นในรูปแบบของการแสดงออกทางวาจา กิริยา ท่าทาง และการจับต้องร่างกาย²⁸

นอกจากองค์กรสหประชาชาติได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศแล้ว The European Commission Code of Practice ได้บัญญัติถึงการคุกคามทางเพศว่า เป็นการกระทำในลักษณะทางเพศ หรือการกระทำอื่นที่มีพื้นฐานมาจากเรื่องเพศที่กระทบต่อเกียรติยศ ศักดิ์ศรีของผู้หญิง เป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้หาก

- 1) การกระทำนั้นไม่เป็นที่พึงปรารถนา ไร้เหตุผล และเป็นการละเมิดต่อ ผู้ถูกระทำ
- 2) การปฏิเสธหรือการยอมรับของบุคคลต่อการกระทำเช่นนั้นของหัวหน้างาน หรือเพื่อนร่วมงาน ถูกนำมาใช้เป็นพื้นฐานการตัดสินใจ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยปริยายในการเข้าฝึกงาน

²⁶ หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 2-3, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544), น.170.

²⁷ วิมนา ธรรมปริษา, “การคุกคามทางเพศ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533), น.42.

²⁸ อรพินท์ สหโชคชัย, “ประเด็นสำคัญและข้อควรรู้เกี่ยวกับการล่วงเกินทางเพศ,” ในเอกสารประกอบการสัมมนาโครงการเวทีความคิดเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย เรื่องกระบวนการยุติธรรมกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิง, น.4 (2542).

การจ้างงาน การจ้างงานอย่างต่อเนื่อง การเลื่อนขั้น เรื่องเงินเดือน หรือการตัดสินใจอื่นอันเกี่ยวกับการจ้างงาน และ/หรือ

3) การกระทำเช่นนั้นก่อให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่มีลักษณะข่มขู่ ไม่เป็นมิตร และมีลักษณะต่ำต้อยของผู้รับ²⁹

พฤติกรรมของการคุกคามทางเพศโดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1) การคุกคามทางเพศทางวาจา(Verbal Harassment) เช่น การวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับรูปร่าง การแต่งตัวที่สื่อไปทางลามก การเล่าเรื่องตลกลามก การพูดหรือการถามถึงความสัมพันธ์ทางเพศของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในที่สาธารณะ การเปลี่ยนหัวข้อเรื่องงานให้เป็นเรื่องทางเพศ หรือเรื่องลามก ตลอดจนการกระจายข่าวลือ หรือ นินทาเกี่ยวกับเรื่องเพศของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การตามตื้อ ตามจีบบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทั้งๆที่รู้ว่าเขาไม่สนใจ และการกล่าวถึง กลุ่มหญิงหรือชายในทางลามก เป็นต้น

2) การคุกคามทางเพศโดยการสัมผัสร่างกาย(Physical Harassment) เช่น การแตะเนื้อต้องตัว รวมทั้งการจัดเสื้อผ้า ตลอดจนไปจนถึงการกอด หอมแก้ม หรือการตีกัน สะโปก การขืนเดินต้อนเข้ามูมหรือนั่งใกล้ชิดเกินความจำเป็น โดยใช้บางส่วนของร่างกายสัมผัสผู้อื่นอย่างจงใจ

3) การคุกคามทางเพศโดยการแสดงท่าทาง(Nonverbal Harassment) เช่น การจ้องมองอย่างกรุ่มกริม การแสดงสีหน้าอย่างเจ้าชู้ การแสดงท่าทางหรือการเคลื่อนไหวร่างกาย ที่สื่อถึงเจตนาการล่วงเกินทางเพศ การส่งจดหมาย ข้อความภาพ การ์ด หรือคำกลอนที่เน้นในเรื่องเพศ การมองเรื่อร่าอย่างสำรวจตรวจตรา รวมไปถึงการติดภาพโป๊ หรือสิ่งของ อุปกรณ์ที่ลามก

ซึ่งรูปแบบลักษณะของการคุกคามทางเพศยังสามารถจำแนกประเภทได้ 2 กรณี³⁰ คือ

1) การคุกคามทางเพศประเภทที่ใช้ผลประโยชน์ข่มขู่ หรือการคุกคามทางเพศแบบแลกเปลี่ย (quid pro quo harassment) การคุกคามทางเพศในประเภทนี้ใช้เป็นการแลกเปลี่ยน หรือต่างตอบแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจ้างงานในลักษณะที่มีผลกระทบต่อสถานภาพในการทำงานของบุคคล ซึ่งผู้กระทำได้แสดงความเป็นอำนาจเหนือโดยการเรียกร้องทางเพศหรือกระทำการที่มีนัยทางเพศ เพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ด้านการทำงานของผู้ถูกระทำ เช่น การจ้างงาน การเลื่อนขั้น การโยกย้าย หรือการมอบหมายงานให้เป็นเครื่องตอบแทนกับความมีสัมพันธ์ทางเพศ ทั้งนี้ ผู้กระทำมักเป็นนายจ้าง หรือหัวหน้างานที่มีหน้าที่บังคับบัญชา หรือให้คุณให้โทษ

²⁹ พินศิริ นามศรีฐาน, “ความคิดเกี่ยวกับเพศ: ศึกษากรณีการล่วงเกินทางเพศ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), น.11.

³⁰ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 38, น.4.

2) การคุกคามทางเพศประเภทคุกคามทางเพศโดยอ้อม (creation of a hostile working environment) เป็นกรณีที่การคุกคามทางเพศเกิดจากสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในสถานที่ทำงานเต็มไปด้วยเรื่องเพศทำให้ผู้ถูกระทำรู้สึกไม่สบายใจ หากเกิดในสถานที่ทำงานจะทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง และยังเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน อาจแบ่งย่อยได้อีกเป็นการคุกคามโดยการสัมผัสคือ การแตะเนื้อต้องตัวโดยไม่จำเป็น หรือทางคำพูด คือการกล่าวคำพูดในทางลามก หรือปล่อยข่าวลือที่ไม่เหมาะสม และทางสายตา เช่น การติดโปสเตอร์รูปโป๊ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้กระทำอาจเป็นผู้มีอำนาจเหนือหรือเป็นเพื่อนร่วมงานก็ได้ อย่างไรก็ตามการพิจารณาว่าพฤติกรรมนั้นๆ เป็นการคุกคามทางเพศหรือไม่ต้องพิจารณาประกอบหลายประการ ดังนี้

1. ผู้กระทำมีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางเพศอันไม่สมควรต่อผู้อื่น
2. ผู้กระทำมีเจตนาที่จะกระทำการอันไม่สมควรนั้น
3. ผู้ถูกระทำไม่ยินยอมหรือถูกบังคับ ข่มขู่
4. ผู้ถูกระทำเกิดความอับอาย หรือล่วงเกินความเป็นส่วนตัวของผู้ถูกระทำ ซึ่งในประเด็นนี้คงจะมองความรู้สึกของผู้ถูกระทำฝ่ายเดียวไม่ได้เนื่องจากแต่ละคนมีมาตรฐานไม่เท่ากัน เป็นต้น

2.2.7 แนวความคิดในการกำหนดความผิดอาญา

กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษ การกำหนดให้ความผิดใดเป็นกฎหมายอาญาหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับเจตจำนงของรัฐนั้นๆ โดยกฎหมายอาญาได้กำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิด แบ่งได้ 5 ประการ(ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18) ดังนี้ (1)ประหารชีวิต (2)จำคุก (3)กักขัง (4)ปรับ และ (5)ริบทรัพย์สิน โดยมีรายละเอียดลักษณะความผิดของการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย ดังนี้

1) ความหมายของกฎหมายอาญา

พฤติกรรมใดที่มีความหมายเป็น “อาชญากรรม” มีคำอธิบายไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดภัยอันตราย หรือภัยอันคุกคามข่มขู่ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยมั่นคง

2. พฤติกรรมที่เป็นเหตุให้กระทำความผิด

3. พฤติกรรมที่ทำลายความมั่นคงของสังคม รัฐบาล หรือเศรษฐกิจ

ถ้าพฤติกรรมใดเป็นบ่อเกิด หรือคุกคามทำให้เกิดอันตราย และสร้างความรู้สึกไม่ปลอดภัย รัฐอาจกำหนดให้เป็นความผิดอาญาที่ก่อให้เกิดภัยอันตรายได้ ย่อมขึ้นอยู่กับสังคมนั้นคิดว่าพฤติกรรมใดน่ารังเกียจ แต่พฤติกรรมที่ก่อความเดือดร้อนแก่ชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินของบุคคล หรือความมั่นคงปลอดภัยของชุมชน ถือว่าเป็นภัยอันตรายทั้งสิ้น และในบาง

พฤติกรรมที่แม้ไม่เป็นการคุกคามความปลอดภัยของประชาชนหรือทรัพย์สิน เช่น การไปเปลือยในที่สาธารณะ หรือการค้าประเวณี อาจกำหนดเป็นความผิดอาญาได้หากรัฐมองว่าเป็นต้นเหตุให้เกิดความผิด นอกจากนี้ ในความผิดที่ไม่มีผู้เสียหาย (Crimes without victims) เช่น การมีเพศสัมพันธ์ทางเพศกับเด็กด้วยความยินยอม ก็ถือเป็นอาชญากรรมเนื่องจากเด็กต้องการปกป้องคุ้มครองจากรัฐ เป็นต้น³¹

ดังนั้น กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายซึ่งว่าด้วยการกระทำความผิด และการลงโทษ กล่าวคือ เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยเมื่อมีการกระทำความผิดสิ่งหนึ่งที่กฎหมายกำหนดเป็นความผิดอาญา แล้วบุคคลดังกล่าวจะต้องได้รับโทษอย่างไร จึงกล่าวได้ว่า ลักษณะของความผิดทางอาญา คือ การกระทำที่ฝ่าฝืนบรรทัดฐานของสังคม อันทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม และเป็นบ่อนทำลายศีลธรรมอันดี โทษทางอาญาจึงเป็นมาตรการบังคับเพื่อให้ผลร้ายแก่ผู้กระทำความผิดที่ฝ่าฝืนบรรทัดฐานทางสังคมเป็นการป้องกันความสงบเรียบร้อยภายในสังคม³²

2) หลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดอาญา

โดยทั่วไปแล้วจารีตประเพณี ศาสนาและศีลธรรม ย่อมมีส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดกฎหมาย หากกฎหมายใดสอดคล้องกับจารีตประเพณี ศาสนาและศีลธรรมแล้ว การบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมาย ย่อมกระทำและเข้าใจได้ง่ายขึ้น เช่น การฆ่าคนตาย การทำร้ายร่างกาย ซึ่งบุคคลทั่วไปย่อมเข้าใจได้ว่าเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรมและผิดกฎหมาย ดังนั้น กฎหมายและศีลธรรมส่วนใหญ่ย่อมมีความเกี่ยวพันกันทั้งสิ้น แต่ในบางกรณีการกระทำของบุคคลอาจเป็นเพียงเรื่องผิดศีลธรรมแต่ไม่ผิดกฎหมาย เช่น การพูดโกหก การดื่มของมึนเมา เป็นสิ่งที่ผิดต่อศีลธรรม แต่กฎหมายมิได้บัญญัติให้เป็นความผิด หรือในบางกรณีอาจเป็นเรื่องผิดกฎหมายแต่ไม่ผิดศีลธรรม เช่น กรณีความรับผิดชอบโดยเด็ดขาดในทางอาญา แม้ว่าผู้กระทำจะมีเจตนาหรือประมาท กฎหมายก็ยังกำหนดให้การกระทำนั้นเป็นความผิด ดังนั้น การกำหนดความผิดอาญาจะนำเพียงศีลธรรมมาใช้ เป็นเครื่องมือในการกำหนดว่าการกระทำหรือไม่กระทำการใดเป็นความผิดอาญาทุกกรณีไม่ได้ เพราะกฎหมายและศีลธรรมมิได้สอดคล้องกันทุกกรณี

นอกจากความผิดอาญาส่วนใหญ่มีลักษณะที่มาจากศีลธรรมเป็นความผิดในตัวเองแล้ว (mala in se) ยังมีความผิดบางประเภทที่มีได้เกี่ยวข้องกับศีลธรรมใดๆ เลยซึ่งกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด(mala prohibita) อาทิ กฎหมายจราจรที่กำหนดให้การขับรถต้องมีใบอนุญาตขับขี่ หรือกฎหมายควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมไม่ให้ปล่อยสารพิษมาทำอันตรายแก่ชุมชน เป็นต้น การ

³¹ ทวีเกียรติ มินะกนิฐ, สังคมกับกฎหมาย, พิมพ์ครั้งที่ 4 แก้ไขเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2555), น.107-112.

³² อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 13, น.18.

กำหนดความผิดอาญาจึงเป็นเรื่องยากที่จะหาขอบเขตแน่นอนได้ จึงต้องวางไว้กว้างๆ เพียงว่าการกระทำใดที่กฎหมายเห็นว่าผิดแล้วสมควรได้รับโทษหรือไม่ ถ้าควรลงโทษจะลงโทษรุนแรงเพียงใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมิให้เกิดความเสียหาย ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สินของผู้อื่น และเพื่อรักษาความสงบสุขของรัฐ รวมทั้งความสงบเรียบร้อยของสังคมด้วย³³

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการกำหนดความผิดอาญาว่าการกระทำใดหรือไม่กระทำการใด เป็นความผิด ย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐนั้นๆ ว่ารัฐต้องการควบคุมหรือบังคับในเรื่องใด โดยพิจารณาจากจารีตประเพณี ศาสนา ศิลธรรม รวมถึงเหตุผลเฉพาะเรื่องเฉพาะราวที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับศีลธรรมใดๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม และบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าเป็นความผิด

3) ลักษณะความผิดของการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย

กระแสด้านการคุกคามทางเพศที่ได้ปรากฏเด่นชัดในประเทศไทย เริ่มต้นจากองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิทธิสตรีและสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ได้มีการเคลื่อนไหวและออกแถลงการณ์ให้สังคมรับรู้ถึงการคุกคามทางเพศ และผลกระทบจากการคุกคามทางเพศตั้งแต่ในปี พ.ศ.2523 จากนั้นก็ได้มีการขับเคลื่อนในเรื่องการคุกคามทางเพศอย่างต่อเนื่อง แต่ประเด็นการคุกคามทางเพศก็ไม่อยู่ในกระแสความสนใจของสังคมไทยในขณะนั้นเท่าที่ควร จนกระทั่งในปี พ.ศ.2531 ได้มีตัวแทนฝ่ายผู้ใช้แรงงานหรือลูกจ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านการคุกคามทางเพศชัดเจนยิ่งขึ้น ส่งผลให้มีการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฉบับใหม่ขึ้นในปี พ.ศ.2541 แต่กฎหมายดังกล่าวเมื่อมีผลบังคับใช้กลับยังไม่สามารถป้องปราม และทำให้ปัญหาการคุกคามทางเพศลดลงได้อย่างที่ควรจะเป็น แต่อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา(ฉบับที่27) ภาค 2 ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศซึ่งได้บัญญัติไว้ 4 ฐานความผิดหลัก ตามมาตรา 276-287 ประกอบด้วย ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ความผิดฐานกระทำอนาจาร ความผิดฐานค้าบุคคลเพื่อความใคร่ และความผิดฐานค้าสิ่งลามกอนาจาร โดยประกอบไปด้วยความผิด ดังต่อไปนี้

1. ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ได้มีการกำหนดความหมาย ของคำว่า “ กระทำชำเรา ” ขึ้นใหม่ให้หมายความว่า กระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของ

³³ ทวีเกียรติ มีนะกนิฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 10 แก้ไขเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2551), น.14-15.

ผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น³⁴ และได้กำหนดเหตุเพิ่มโทษใหม่สำหรับผู้กระทำที่ใช้อาวุธปืนปลอม

2. ความผิดฐานกระทำอนาจาร ได้มีการเพิ่มความผิดฐานอนาจารโดยการสอดใส่และกำหนดโทษเท่ากับความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา³⁵ และได้กำหนดเหตุเพิ่มโทษใหม่สำหรับผู้กระทำที่บันทึกภาพ และเสียดังข่มขืนหรืออนาจาร เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มีชอบ และความผิดอันยอมความได้³⁶

3. ความผิดฐานเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่ออนาจารซึ่งชายหรือหญิง แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม หรือรับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไปหรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าวเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น³⁷

4. ความผิดฐานเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่ออนาจารซึ่งชายหรือหญิง โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด หรือรับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไป หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าวเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น³⁸

5. ความผิดฐานพาเด็กไม่เกิน 18 ปี ไปเพื่ออนาจารแม้เด็กนั้นจะยินยอมก็ตาม หรือซ่อนเร้นเด็กซึ่งถูกพาไปดังกล่าว³⁹

6. ความผิดฐานพาผู้อื่นไปเพื่ออนาจาร โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด หรือซ่อนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไปดังกล่าว⁴⁰

7. ความผิดฐานแสวงหาประโยชน์จากผู้ซึ่งค้าประเวณี⁴¹

³⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 วงเล็บ 18 (แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา(ฉบับที่ 27)พุทธศักราช 2562)

³⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 278-279 (แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา(ฉบับที่ 27)พุทธศักราช 2562)

³⁶ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 280/1- 281 (แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา(ฉบับที่ 27)พุทธศักราช 2562)

³⁷ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 282

³⁸ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 283

³⁹ เพิ่งอ้าง.

⁴⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 284

⁴¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา(ฉบับที่ 27)พุทธศักราช 2562)

8. ความผิดฐานแพร่สิ่งลามก⁴²

เมื่อพิจารณาความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาทั้ง 4 ฐาน ความผิดที่ยกมากล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าความผิดเกี่ยวกับเพศที่มีลักษณะรุนแรงได้มีกฎหมายคุ้มครองที่ชัดเจน แก่ผู้เสียหายตามลำดับ และนอกจากนั้น การกระทำความผิดถือเป็นการคุกคามทางเพศที่ผู้กระทำความผิดกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้เสียหายโดยตรง ดังจะเห็นได้จากกรณีของการกระทำชำเรา หรือการกระทำอนาจาร จึงมีข้อสังเกตว่า ลักษณะของการคุกคามทางเพศที่เป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ได้มีความหมายแคบกว่าการคุกคามทางเพศในความหมายทั่วไป ส่งผลให้การคุกคามทางเพศที่มีรูปแบบอย่างอื่นที่ไม่เข้าองค์ประกอบความผิดในประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้นในกรณีที่ผู้กระทำความผิดนำภาพลามกมาติดไว้ในห้องทำงานของตน หรือผู้กระทำให้สายตาลวนลาม หรือพูดจาลามกหรือพูดจาลวนลามผู้เสียหาย พฤติการณ์ดังกล่าวถือเป็นการคุกคามทางเพศอย่างหนึ่ง แต่ไม่เป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

2.2.8 แนวคิดและทฤษฎีในเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ

การอนาจาร

เป็นการกระทำผิดทางเพศ ในลักษณะที่เป็นการกระทำที่ไม่สมควรทางเพศต่อร่างกายของบุคคลอื่น ได้แก่ การกอด ปล้ำ หรือสัมผัสจับต้องอวัยวะทางเพศอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้อื่น⁴³ รวมถึงการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งบังคับผู้อื่นให้กระทำต่อตน และการใช้วัตถุ หรืออวัยวะอื่นซึ่งไม่ใช่อวัยวะเพศ ล้วงล้าอวัยวะเพศ หรือทวารหนักของผู้อื่น⁴⁴

จะเห็นได้ว่าการอนาจารนั้น เป็นการล่วงละเมิดต่อผู้อื่น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะที่รุนแรงน้อยกว่าการข่มขืนกระทำชำเรา แต่หากพิจารณาลักษณะของการกระทำอนาจารแล้ว จะเห็นว่าโอกาสที่จะเกิดการอนาจารขึ้นนั้นมิได้มากกว่าการข่มขืนกระทำชำเรา เนื่องจากการอนาจารสามารถเกิดขึ้นได้แม้กระทั่งในสถานที่ที่มีประชาชนพลุกพล่าน ในขณะที่การข่มขืนกระทำชำเรานั้นมักจะทำในที่เปลี่ยวและไม่มีประชาชนพลุกพล่าน

การถูกคุกคามทางเพศนั้นผู้หญิงมักตกเป็นเหยื่อในพื้นที่สาธารณะและสามารถพบเห็นได้ทั้งในรถไฟฟ้า รถเมล์หรือแม้แต่ในเครื่องบิน และยังสามารถพบเห็นหรือประสบกับการถูกคุกคามทางเพศในสถานที่อื่นๆ ด้วยหากสภาพแวดล้อมนั้นเอื้ออำนวย หรือต้องอยู่ในพื้นที่จำกัด

⁴² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287

⁴³ จิตติ ดิงศภัทย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 1, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2548), น.739.

⁴⁴ อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 39.

ซึ่งอาจทำให้ผู้หญิงทุกวัยตกเป็นเหยื่อทางเพศได้ สภาพแวดล้อมที่จำกัด สามารถพบเห็นการถูกคุกคามทางเพศในลักษณะที่มองไม่เห็นจับต้องไม่ได้และไม่มีหลักฐาน เช่น การถูกเนื้อต้องตัวแบบที่เล่นทีจริง บางครั้งผู้ถูกระทำก็รู้สึกถูกคุกคามทางเพศโดยไม่รู้ตัว โดยเฉพาะในรถประจำทางที่แน่น ผู้ชายสามารถมายืนประกบข้างหลังผู้หญิงและอาศัยจังหวะรถเบรกในการคุกคามร่างกายของผู้หญิง หรือการใช้อวัยวะเพศเบียดไหลขณะที่ผู้หญิงนั่งอยู่ สะท้อนให้เห็นว่า ความไม่เท่าเทียมกันในอำนาจของความสัมพันธ์ของเพศสภาพ ซึ่งเป็นแนวคิดที่อธิบายปรากฏการณ์การถูกคุกคามทางเพศไว้ชัดเจนว่า ผู้ถูกระทำไม่สามารถปฏิเสธได้อย่างสะดวกใจเมื่อไม่ต้องการ แต่เป็นการใช้อำนาจของผู้ชาย โดยแสดงออกในเรื่องเพศ⁴⁵

การกระทำซ้ำเร้า

เป็นการกระทำความคิดทางเพศ ที่มีลักษณะล่วงละเมิดต่อผู้อื่นอย่างรุนแรงที่สุด ซึ่งในทางกฎหมายได้ให้นิยามการข่มขืนกระทำชำเราว่าเป็นการกระทำเพื่อตอบสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนักหรือช่องปากของผู้อื่น⁴⁶ การกระทำชำเรานั้นจะเห็นได้ว่าการข่มขืนโดยใช้กำลังประทุษร้ายหญิงอื่นที่ไม่ใช่ภรรยาตนเอง จะเกิดขึ้นบ่อยที่สุด และส่วนใหญ่จะเกิดกับผู้หญิงที่มีอายุน้อย ซึ่งในทางจิตวิทยาพบว่าอาชญากรเหล่านี้มักมีปมด้อยหรือข้อบกพร่องทางร่างกายและจิตใจกรณีหนึ่งนักวิเคราะห์หลายท่านเชื่อว่าความตื่นเต้นพอใจจากการก่อให้เกิดแรงจูงใจในการกระทำความคิดซ้ำครั้งที่สองตามมา⁴⁷

อีกปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การก่อเหตุข่มขืนกระทำชำเรานั้นคือ ความผิดปกติภายในของตัวผู้กระทำความผิด โดยบุคคลเหล่านี้จะรู้ตัวเสมอว่ากำลังทำอะไร และรับรู้ว่าสิ่งที่กระทำเป็นสิ่งที่ผิด แต่พวกเขามักจะไม่สนใจว่าสิ่งที่กระทำนั้นสร้างความเดือดร้อนหรือไม่ และไม่ละอายต่อการกระทำของตนเอง มีลักษณะการต่อต้านสังคมมีความก้าวร้าวรุนแรง สาเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะเขาได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่ผิด การใช้ความรุนแรง และทำให้ขาดการควบคุมทางอารมณ์ ผู้กระทำความผิดเหล่านี้มักจะไม่เกรงกลัวต่อการลงโทษ

⁴⁵ เพ็ญพรรณ กี่เจริญ, “การคุกคามทางเพศในสังคมไทย,” วารสารรัฐสภาสาร สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, เล่มที่ 10, ปีที่ 62, น.103-104 (ตุลาคม 2557).

⁴⁶ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 38.

⁴⁷ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, รายงานผลการวิจัย ปัจจัยที่มีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเพศของผู้หญิงไทย, (กรุงเทพมหานคร:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), น.30.

วิลเลียม แชมบลิส⁴⁸ (William Chambliss) ได้อธิบายว่า การกระทำความผิดซึ่งเป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ การยับยั้งการกระทำความผิดด้วยการลงโทษ จะมีผลยับยั้งไม่ให้อาชญากรกระทำความผิดได้น้อยมาก อีกทั้งการลงโทษที่รุนแรงจะส่งผลให้อาชญากรเลือกที่จะสังหารเหยื่อผู้เสียหาย เพราะจะทำให้สามารถปกปิดการกระทำความผิดที่คิดว่าเป็นการกระทำที่สมควร และเพื่อแสดงการปลดปล่อยความก้าวร้าวรุนแรงตอบแทนได้อย่างเต็มที่

มาตรการบังคับทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศโดยใช้แนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) แนวคิดทฤษฎีในการอธิบายสาเหตุการกระทำผิด

ในทางอาชญาวิทยายอมรับว่า ศาสตร์แขนงต่างๆ หรือวิทยาการในสาขาต่างๆ มีความสำคัญโดยเท่าเทียมกันต่อการอธิบายถึงสาเหตุแห่งอาชญากรรม ทั้งนี้ เพราะไม่มีวิทยาการสาขาหนึ่ง สาขาใด โดยเฉพาะ ที่จะอธิบายถึงสาเหตุแห่งอาชญากรรมได้อย่างแน่นอน⁴⁹

การศึกษาถึงสาเหตุการกระทำผิด หรือสาเหตุแห่งอาชญากรรมได้มีมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 กล่าวคือ จากสำนัก Positive School โดยมี ลอมโบโรโซ (Lombroso)⁵⁰ เป็นผู้ริเริ่มศึกษาสาเหตุแห่งอาชญากรรมจากสภาพความผิดปกติทางด้านร่างกายของบุคคล และต่อมาภายหลังยังเชื่อว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลสำคัญมากกว่าทางชีววิทยา ในการทำให้บุคคลประกอบอาชญากรรม จึงได้เป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปว่าสาเหตุแห่งอาชญากรรมมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องผสมผสานกันอยู่ 3 ประการ⁵¹ คือ

1. ปัจจัยทางกายภาพ
2. ปัจจัยทางสังคม
3. ปัจจัยทางจิตใจ

⁴⁸ William J. Chambliss., "Types of Deviance and the Effectiveness of Legal Sanctions," in Lawrence M. Friedman and Stewart Macaulay eds. *Law and the Behavioral Sciences*, 2nd ed. (Indianapolis : The Bobbs-Merrill Company, 1997), p.255-268.

⁴⁹ อรัญ สุวรรณบุปผา, *หลักอาชญาวิทยา*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518), น.7.

⁵⁰ ณัฐวุฒิ ขอกระบ้ำ, "มูลเหตุของใจในการกระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำจังหวัดนนทบุรี," (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), น. 13-16.

⁵¹ รุ่งอรุณ ชนะวีระวรรณ, "ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการกระทำความผิด", การอบรมหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้นรุ่นที่ 14, สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมสำนักงานศาลยุติธรรม, น.10 (2558).

ปัจจัยทางกายภาพ⁵² หมายถึง บุคคลซึ่งมีร่างกายสภาพไม่ปกติ หรือทพพลภาพ อันอาจเป็นเพราะ อวัยวะบางส่วนพิการหรือต่อมบางอย่างผิดปกติ บุคคลที่มีความผิดปกติ ทางร่างกายย่อมเกิดปมด้อย มักจะถูกชักจูงได้ง่าย จึงทำให้ประกอบอาชญากรรมได้โดยง่ายเช่นกัน ลอมโบรโซ่เชื่อว่า สาเหตุของอาชญากรรมนั้นมาจากลักษณะทางกายภาพของบุคคล และเป็นโดย กำเนิด แนวคิดนี้มีนักวิชาการบางคนเชื่อว่า อาชญากรรมมีสาเหตุมาจากความแตกต่าง ทางสรีระวิทยา โดยเฉพาะกระดูกของมนุษย์ที่แตกต่างกัน จะทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างกันไป โครงกระดูกของอาชญากรส่วนใหญ่จะมีลักษณะผิดปกติ มักจะมีการถ่ายทอดทางพันธุกรรม และ ถือว่าผู้กระทำความผิดเป็นผลลัพธ์ของความบกพร่องทางพันธุกรรม ความไม่สมดุลของสมองและ ร่างกาย ผลักดันให้เขาต้องกระทำความผิดขึ้น

ปัจจัยทางสังคม สิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการกระทำ ความผิด เพราะเป็นตัวหนุนทศนคติที่มีอยู่แล้ว โดยการนำไปสู่การกระทำความผิดทางเพศ นอกจากนี้ สื่อที่มีเนื้อหาทางด้านขั้วกามอารมณ์จะเป็นตัวสร้างพฤติกรรมที่ผิดๆแล้ว ตัวแปรทางด้านสังคม อาทิ ครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู สถานะทางเศรษฐกิจ และสังคมความเป็นอยู่รอบตัวของบุคคลก็ เป็นเหตุที่ทำให้บุคคลนั้นกระทำความผิดได้เช่นกัน

ปัจจัยทางจิตใจ นักจิตวิทยาเชื่อว่าการกระทำความผิดนั้นอาจเกิดจากความผิดปกติของ ร่างกายหรือทางจิตใจซึ่งอาจมีมาตั้งแต่กำเนิด หรือเกิดขึ้นภายหลังความเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุซึ่ง สาเหตุดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะผลักดันให้อารมณ์ของบุคคลแปรปรวน และอาจทำให้เกิดการขาด ความยับยั้งชั่งใจ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ บุคคลเหล่านี้มักมีพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม และคนรอบข้าง และความผิดปกติเหล่านี้มักจะทำให้บุคคลนั้นสามารถกระทำความผิดได้ง่าย

จะเห็นได้ว่าการกระทำความผิดทางเพศนั้น เกิดขึ้นด้วยปัจจัยหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็น เพราะความผิดปกติทางด้านร่างกาย หรือเกิดจากสิ่งแวดล้อมสังคมรอบตัวการปลูกฝังของบุคคลนั้น หรือเกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจของผู้กระทำความผิด โดยความผิดปกติทาง ด้านจิตใจนี้อาจเกิดจากการที่มีโครโมโซมเพศชายมากผิดปกติ หรือจากความผิดปกติทางด้าน ชีวิตเคมีในร่างกาย หรืออาจจะเกิดจากการเลี้ยงดูที่ผิดรวมทั้งอาจเกิดจากการมีบุคลิกภาพที่ผิดปกติ ของบุคคล ปัจจัยเหล่านี้มักนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำเช่นกัน เพราะว่าผู้ที่มีความผิดปกติ ทางด้านจิตใจนั้น ไม่สามารถควบคุมการตัดสินใจ หรือมีสติสัมปชัญญะไม่เพียงพอจึงสามารถ เหนียวรั้งให้บุคคลนั้นกระทำในสิ่งที่ถูกต้องได้ และจะกระทำสิ่งใดๆ ไปตามความต้องการ ของตนเอง โดยไม่คำนึงว่าสิ่งที่ตนกระทำลงไปนั้นเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย หรือผิดศีลธรรมหรือไม่ การกระทำความผิดซ้ำที่เกิดขึ้นจากสาเหตุที่ต่างกันย่อมมีผลต่อความยากง่ายในการบำบัดรักษาตัว

⁵² เติ้งฮ้าง, น.11.

ผู้กระทำผิด เพื่อไม่ให้บุคคลนั้นกลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก ดังนั้นมาตรการที่จะนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดจะต้องเหมาะสมกับแต่ละบุคคลด้วย

2) แนวคิดทฤษฎีทางสังคมในการกระทำผิด

นักอาชญาวิทยาและนักสังคมวิทยาเชื่อว่า ปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจก็อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลกระทำความผิด โดยมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสอดคล้องนำมาประกอบการอธิบายถึงสาเหตุการกระทำผิดซ้ำ ได้มีดังต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีตราบาป⁵³ (Labeling Theory)

ทฤษฎีตราบาปหรือตราหน้านั้น แฟรงค์ แทนเนบาม (Frank Tannenbaum) นักอาชญาวิทยาชาวอังกฤษ ได้อธิบายถึงพฤติกรรมของอาชญากรนี้ว่า แม้พฤติกรรมของอาชญากรจะเป็นสิ่งชั่วร้าย แต่ที่ร้ายยิ่งกว่าคือ การที่สังคมพยายามผลักดันให้อาชญากรถดถอยไปในทางที่ผิดเป็นภัยแก่สังคมมากยิ่งขึ้น โดยไม่ยอมเปิดโอกาสให้บุคคลที่ประพฤติดีกกลับตัวเป็นคนดี

ทาร์ด (Gabriel Tarde) นักอาชญาวิทยาและนักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส มีแนวคิดที่ว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นเพราะสังคมเป็นผู้ตราบาป โดยการตราบาปนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำความผิดครั้งแรก และผู้กระทำความผิดได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานอื่นของสังคม ซึ่งสถาบันเหล่านั้นเป็นผู้กำหนดว่า บุคคลนั้นกระทำเป็นอาชญากร และสอดคล้องกับการที่สังคมรับรู้

การปฏิบัติตราบาป หรือตราหน้าแก่ผู้กระทำผิด หรือผู้ที่เคยกระทำความผิดนั้นเสมือนเป็นการผลักผู้กระทำความผิดให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก และยังถดถอยไปในทางที่ชั่วร้ายมากยิ่งขึ้น และถึงแม้จะกลับตัวเป็นคนดีแล้วก็ตาม สังคมก็ไม่ยอมรับ พวกเขาจึงไม่มีทางเลือกและไม่มีโอกาสอีก พฤติการณ์ตราหน้านี้นี้จึงถือว่าเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ และยังทำให้ผู้กระทำความผิดก่ออาชญากรรมที่มีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ

2.2 ทฤษฎีการเลือก (Choice Theory)

มองว่าการละเมิดกฎหมายของคนนั้นมักเกิดจากเหตุผลส่วนตัวหลายเหตุผล รวมถึงความอยาก การแก้แค้น ความต้องการ ความโกรธ ความหึงหวง ความคับแค้น ความทิว ซึ่งคนที่กระทำความผิด จะเลือกทำในสิ่งที่ตัวเองต้องการโดยมีการชั่งใจระหว่างการได้มาซึ่งประโยชน์และผลที่ตามมาจากการประกอบอาชญากรรมนั้น ก็คือบตลงโทษต่างๆ หากสิ่งไหนมีค่ามากกว่าก็จะเลือกกระทำสิ่งนั้น

⁵³ อ่างแล้ว เชนอรรถที่ 26, น.98.

แนวคิดของทฤษฎีการเลือก ได้แตกแขนงมาจากแนวคิดของสำนักดั้งเดิม คือ ทฤษฎีเจตจำนงอิสระ (Free Will) ทฤษฎีการเลือกมองว่าอาชญากรเป็นคนที่มีความสามารถในการตัดสินใจได้ใช้เหตุผลซึ่งน้ำหนักของการกระทำแล้ว โดยพฤติกรรมสามารถควบคุมหรือยังได้ถ้าอาชญากรกลัวการถูกลงโทษ โดยโทษจะต้องเป็นโทษที่เหมาะสมกับพฤติกรรม⁵⁴ และการลงโทษผู้กระทำผิดจะต้องมีความรุนแรงเพียงพอที่จะยับยั้งการกระทำผิดดังกล่าวนี้ด้วย⁵⁵

แนวคิดของเบกการ์เรีย (Beccaria) ให้นิยามของคนว่าเป็นผู้ที่ยึดหลักสิทธิผลประโยชน์ เป็นคนที่เห็นแก่ตัว และมองตัวเองเป็นหลัก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีการลงโทษมาเป็นตัวสกัดให้เกิดความกลัวต่อความผิดที่คิดจะกระทำขึ้น ในขณะที่ทฤษฎีการเลือกมองว่าบุคคลจะละเมิดกฎหมายเมื่อได้ตัดสินใจเสี่ยง เมื่อทบทวนแล้วทั้งด้านปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสถานการณ์ ก่อนที่จะเลือกทำผิด อาชญากรจะใช้เหตุผลประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดด้วยการพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียด และคาดคะเนถึงโทษสถานหนักที่จะได้รับ โดยใช้ค่านิยมของอาชญากรคือ “กล้าได้ กล้าเสีย” และเมื่อได้ทบทวนด้วยเหตุผลต่างๆแล้ว อาชญากรนั้นจะตัดสินใจที่จะประกอบอาชญากรรมตามประเภทที่ต้องการ หรืออาจจะเลิกล้มความคิดกระทำผิดก็ได้ หากผลการลงโทษที่ได้รับนั้นรุนแรงพิจารณาแล้วได้ไม่คุ้มเสียนั่นเอง⁵⁶

การเรียนรู้ (Learning) และประสบการณ์ (Experience) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโครงสร้างทฤษฎีการเลือก⁵⁷ อาชญากรอาชีพ (Career Criminal) รู้จักข้อจำกัดของตนเองรู้ว่าเมื่อไรควรหยุด เมื่อไรควรเสี่ยง และอาชญากรที่มีประสบการณ์ อาจจะเลิกอาชีพอาชญากรเมื่อเขาเกิดความเชื่อว่าการเสี่ยงในการประกอบอาชญากรรมมีมากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ บุคลิกภาพและวิถีชีวิต (Lifestyle) มีผลต่อการควบคุมตัวเองอย่างยิ่งเช่น อาชญากรเลือกประกอบอาชญากรรม มากกว่าปฏิบัติตัวตามแนวทางของสังคมเพราะเป็นวิถีชีวิตของเขา

โครงสร้างของอาชญากรรมแนวคิดทฤษฎีการเลือกในการตัดสินใจจะประกอบอาชญากรรมนั้น จะมีองค์ประกอบดังนี้⁵⁸

⁵⁴ สุดสงวน สุธีสร, อาชญาวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), น.62.

⁵⁵ ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี และอุนิษา เลิศโตมรสกุล, “การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในประเทศไทย : แนวทางการป้องกันและแก้ไขโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชญาวิทยา,” รายงานวิชาการคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2553, น.40.

⁵⁶ อ้างแล้ว เจริญธรรม 57, น.63.

⁵⁷ เพิ่งอ้าง.

⁵⁸ กาญจนา คุณารักษ์, “การพัฒนารูปแบบการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด : กรณีศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน,” (วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), น. 95-96.

1. จะประกอบอาชญากรรมที่ไหน
2. ลักษณะของเป้าหมายเป็นอย่างไร
3. หนทางที่จะทำให้การประกอบอาชญากรรมสำเร็จ

จากโครงสร้างดังกล่าวทฤษฎีการเลือกได้ขยายความโครงสร้างแต่ละข้อในความหมายดังต่อไปนี้

1. การเลือกสถานที่ก่ออาชญากรรม (Choosing The Place of Crime) อาชญากรจะเลือกสถานที่ เพราะเขาต้องรู้ว่า สถานที่นั้นเมื่อเขาประกอบอาชญากรรมแล้วเขาจะหนีพ้นการจับกุมของตำรวจได้

2. การเลือกเป้าหมาย (Choosing Targets) เลือกเป้าหมายอาชญากรมักจะเลือกเป้าหมายที่ตนเองคิดว่า ถ้าก่อเหตุแล้วจะกระทำได้สำเร็จ และง่ายต่อการก่อเหตุและไม่ถูกจับกุม

3. เรียนรู้เทคนิควิธีการเป็นอาชญากร (Learning Criminal Techniques) การเรียนรู้เทคนิคช่วยให้หลุดรอดจากการถูกจับกุมได้ หรือเป็นช่องทางที่ทำให้โดนจับกุมได้ยาก

2.2.9 ทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม

ความผิดปกติทางด้านจิตใจของผู้กระทำความผิดนี้เกิดขึ้นมาได้จากหลายหลายสาเหตุ ซึ่งในส่วนของทฤษฎีนี้เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะกระทำความผิดได้ทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับการขัดเกลาทางสังคมของแต่ละบุคคล สถาบันจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคม สถาบันในสังคมมีอยู่เพื่อแก้ปัญหาสังคมในขณะเดียวกันสถาบันก็อาจจะทำให้อาชญากรรมมีมากได้หากสถาบันนั้นทำหน้าที่ไม่เหมาะสม ก็อาจทำให้บุคคลนั้นเกิดสภาวะจิตใจที่ไม่ปกติ และกระทำผิดขึ้นได้ โดยสถาบันทางสังคมที่สำคัญนั้นจะประกอบไปด้วย

1) สถาบันครอบครัว

“ครอบครัว” เป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญ และมีบทบาทอย่างมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ มีอิทธิพลต่อขบวนการเรียนรู้ทางสังคมและการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กจนถึงผู้ใหญ่ ในวันข้างหน้า ทั้งในด้านความเป็นอยู่ ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ การและได้รับความรัก ความอบอุ่นทางใจ ย่อมส่งผลต่อความหนักแน่นในอนาคต

นักสังคมวิทยาได้ศึกษาและพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีส่วนผลักดันให้เกิดการกระทำความผิดขึ้น⁵⁹ ความผิดปกติทางด้านจิตใจของผู้กระทำความผิดนี้อาจเกิดจากการเลี้ยงดูที่ผิดพฤติกรรมของบุคคล เกิดจากจิตได้สำนึกและจะนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมต่อต้านสังคมของเด็กหรือเยาวชนผู้นั้นเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ บุคคลที่มาจากครอบครัวที่มีความรัก

⁵⁹ สุวรีย์ ฉายากุล, “แนวทางในการให้บริการสงเคราะห์ผู้ต้องขังหญิงของทัณฑสถานหญิง,”

ความอบอุ่น พ่อแม่รักใคร่ปกป้องคอยกันจะเป็นเด็กที่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี และในขณะที่เดียวกันบุคคลที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก มักจะเป็นเด็กที่ขาดความมั่นคงทางอารมณ์และปรับตัวเข้ากับสังคมไม่ได้ มักมีพฤติกรรมก้าวร้าว

เชลดอนและกลูค (Sheldon and Glueck) ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัวที่บกพร่อง” ไว้ว่าหมายถึง “การขาดความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเด็กขาดผู้อบรมและให้คำแนะนำเด็กไม่รู้จักรู้ใช้เวลาว่าง และขาดสันติทางการ และประเด็นสุดท้ายขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในครอบครัว” สถาบันครอบครัวนั้นเป็นสถาบันที่ให้ความรัก ความอบอุ่น และเอาใจใส่ หากครอบครัวเข้มงวดเกินไป หรือครอบครัวแตกแยกกัน ก็จะส่งผลต่อคนในครอบครัวเป็นอันดับแรก และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อคนในครอบครัว หรืออาจเป็นสาเหตุให้เด็กนั้นมีความผิดปกติทางจิตในอนาคตที่เกิดจากสถาบันครอบครัวนั้นคือ⁶⁰

1. บรรยากาศภายในครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวที่เข้มงวดเกินไปด้วยกฎระเบียบขูดขันจะมีพฤติกรรมไปในทางที่เก็บกด ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นและไม่กล้าแสดงออก และการอยู่ในกฎระเบียบที่เข้มงวดตามคำสั่งของพ่อแม่จะทำให้บุคคลนั้นไม่มีความคิดเป็นของตนเองไปจนถึงไม่สามารถแยกแยะความผิดถูกได้ เมื่อถึงจุดที่ไม่สามารถทนรับแรงกดดันนั้นได้แล้วก็อาจทำให้อาชญากรรมขึ้น และบุคคลเหล่านี้มักจะถูกชักจูงให้กระทำผิดได้ง่าย

2. การอบรมเลี้ยงดู หากครอบครัวนั้นไม่ให้ความรักความอบอุ่น ขาดการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ หรือครอบครัวนั้นพ่อแม่หย่าร้างกัน ก็เป็นเหตุให้เด็กนั้นกลายเป็นเด็กที่ก้าวร้าว โหยหาความรักจากผู้อื่น และมักจะมองโลกในแง่ร้าย ไม่สนใจต่อศีลธรรมความถูกต้องในสังคม บุคคลเหล่านี้อาจกระทำความผิดขึ้นเพราะต้องการทำลายสังคมและไม่ยอมรับกฎกติกาขึ้นโดยไม่สนใจว่าการกระทำนั้นจะมีผลกระทบหรือไม่

3. ต้นแบบของพ่อแม่ กล่าวคือ เด็กวัยรุ่นนั้นเป็นเด็กกำลังค้นหาตัวตนของตนเองหากพ่อแม่เป็นต้นแบบที่ไม่เหมาะสม ก็อาจทำให้เด็กได้รับพฤติกรรมนั้นไปด้วย เช่น ถ้าพ่อกับแม่นั้นชอบใช้ความรุนแรง หรือทะเลาะกันเป็นประจำ อาจจะทำให้เด็กนั้นมีนิสัยชอบใช้ความรุนแรง ก้าวร้าวไม่ให้เกียรติผู้อื่น ชอบทะเลาะวิวาท และเก็บกดความคุมอารมณ์ตัวเองไม่ได้ การที่บุคคลนั้นเจอเรื่องลักษณะนี้บ่อยๆ ก็จะทำให้เข้าใจว่าการกระทำที่เห็นหรือพบเจอเป็นเรื่องปกติ และอาจนำไปใช้กับบุคคลอื่นโดยที่ไม่รู้ว่าเป็นสิ่งที่ผิดก็ได้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้อาจเป็นเหตุให้บุคคลนั้นมีความคิดหรือจิตใจไม่ปกติเหมือนคนทั่วไปและไม่สามารถแยกแยะความถูกต้องที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้

⁶⁰ จิราพร เพชรดำ และคณะ, “ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น, สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก,” รายงานวิจัยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก, 2554, น.33.

2) โรงเรียน

เป็นสถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ และคุณธรรม เสริมสร้างลักษณะนิสัย และพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อม และความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้⁶¹ กล่าวคือ ประสบการณ์ในวัยเรียนย่อมเป็นส่วนหนึ่งของรากฐานบุคลิกภาพในวัยผู้ใหญ่ โรงเรียนจึงเป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ในอนาคตที่สมบูรณ์ แม้ว่าโรงเรียนจะไม่มีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมของเด็ก แต่โรงเรียนก็มีส่วนต้องรับผิดชอบต่อเด็กที่คล้ายกับครอบครัวในการอบรมสั่งสอน เสริมสร้างบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของเด็ก ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านการเรียนและนันทนาการ ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนได้จัดขึ้นมานั้น ย่อมมีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เป็นส่วนที่จะช่วยป้องกันการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนได้ และการที่โรงเรียนขาดความสนใจและเอาใจใส่ดูแล ก็อาจจะส่งผลทำให้เด็กนั้นกลายเป็นคนขาดความเชื่อมั่น และมีความรู้สึกที่เป็นลบต่อตนเองได้⁶²

โรงเรียนนั้นเป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เด็กและเยาวชนใช้เวลาอยู่มากกว่าที่อื่นๆ จึงมีผลอย่างมากต่อการขัดเกลานิสัย จิตใจของเด็กและเยาวชน ให้มีความคิดถึงศีลธรรมสามารถแยกแยะผิดถูกได้ และมีความยับยั้งชั่งใจคิดถึงผลที่จะตามมาของการกระทำ และสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างปกติร่วมกับผู้อื่นได้ แต่ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ไม่ได้รับการศึกษาหรือมีการศึกษาน้อย จะส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและมีโอกาสกระทำความผิดได้มากกว่าบุคคลปกติทั่วไป เพราะบุคคลเหล่านี้มักจะขาดความยับยั้งชั่งใจหรือกระทำความผิดลงไปเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ปัจจัยที่มักจะส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน⁶³ เช่น การลงโทษเกินกว่าเหตุ การดูดาเยาะเย้ย ประจานเด็กต่อหน้าเพื่อน การสอบสวนที่ไม่ยุติธรรม สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว เกิดความเครียด และอาจทำให้เด็กนั้นฝังใจกลายเป็นคนเก็บกด ความคิดมีแต่ด้านลบ ปลีก

⁶¹ วราวุธ มั่นคง, “ลักษณะทางสังคมและจิตวิทยาของผู้ถูกคุมประพฤติ : กรณีศึกษาสำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดพระโขนง,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551), น.31.

⁶² สุนทร ขวัญเพชร, “ปัจจัยและแบบแผนการเกิดอาชญากรรมพื้นฐานในอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2546), น.27.

⁶³ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 69, น.38.

ตัวออกจากสังคม และไม่เคารพกฎกติกา กระทำความผิดลงไปโดยไม่สนใจผลที่จะตามมาและอาจเป็นเหตุที่ทำให้บุคคลนั้นกระทำความผิดซ้ำๆ ได้

3) รัฐบาล

เป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ กับปัญหาอาชญากรรมซึ่งมีทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับอาชญากรรม กล่าวคือ อาชญากรรมเกิดขึ้นมากเพราะขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังปล่อยให้ผู้กระทำความผิดมากมายลอยนวลอยู่ได้โดยปราศจากการลงโทษ หรือหากได้รับการลงโทษ โทษนั้นอาจจะยังไม่เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด การแก้ปัญหาเรื่องนี้จึงต้องให้ตำรวจ เจ้าหน้าที่รัฐ และศาลบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดงวดกัน และหามาตรการบังคับทางอาญาอื่นๆ เพิ่มเติม มาปรับใช้หรือใช้ร่วมกับบทลงโทษที่บุคคลนั้นต้องได้รับ เพื่อที่จะแก้ไขไม่ให้เกิดบุคคลนั้นกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกในความผิดฐานเดิม จึงจะลดปัญหาการก่ออาชญากรรมได้ อย่างไรก็ตาม การที่จะทำได้เช่นนั้นจะต้องประสบกับความยากลำบากเป็นอย่างมาก เพราะว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดความเข้มแข็งและไร้ประสิทธิภาพพอกับการที่สังคมขาดประสิทธิภาพในการควบคุมอาชญากรรม เพราะสังคมมีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นเหตุทำให้เกิดอาชญากรรม อย่างไรก็ตาม ปัจจัยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการบังคับใช้กฎหมาย คนที่ทุกๆ ไปจะเคารพกฎหมายและเคารพเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำตนเป็นคนเคารพกฎหมายด้วย⁶⁴

4) สื่อมวลชน

สื่อถือเป็นสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติของคนในสังคมเป็นอย่างมาก เพราะสื่อสามารถที่จะกระจายข้อมูลข่าวสาร ไปยังมวลชนได้เป็นจำนวนมาก และแพร่หลายอยู่ทั่วประเทศ ในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้นผู้คนทั่วไปจึงสามารถหาชมหรืออ่านได้ง่าย

สื่อถือเป็นสิ่งช่วยหรือเป็นตัวหนุนตักสนะคติทางลบที่มีอยู่แล้วของตัวบุคคลหรือมีจะนั้นก็ส่งเสริมให้เห็นตามสภาพแวดล้อมที่ตนคิดว่าดีแล้ว ทั้งที่ความคิด ทัศนคติ หรือสภาพแวดล้อมเหล่านั้น เป็นสิ่งที่นำไปสู่การกระทำความผิดกฎหมาย ทำให้บุคคลที่เคยเห็นการกระทำผิดหลงเชื่อไปกับสื่อมวลชน เพราะมีสิ่งที่คุณอยากรู้ หรือพร้อมที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจ แสดงว่าตนมีค่านิยมที่ตรงกับสิ่งที่สื่อมวลชนได้ตีแผ่มา⁶⁵ ทำให้บุคคลนั้นเกิดความสับสนและ ไม่อาจ

⁶⁴ ทรศพล ขุนรัง, “สาเหตุการกระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับทรัพย์ : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดฐานลักทรัพย์ นักโทษเด็ดขาดฝ่ายควบคุมแดน 8 เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร,” (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก, 2556), น.16 – 17.

⁶⁵ เติ้งฮ้าง, น.17.

แยกแยะถูกผิดไม่ได้ สื่อจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มนุษย์นั้นเกิดความผิดปกติทางด้านจิตใจและเป็นเหตุให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น โดยสื่อมวลชนนั้นมีหลายประเภท⁶⁶ คือ

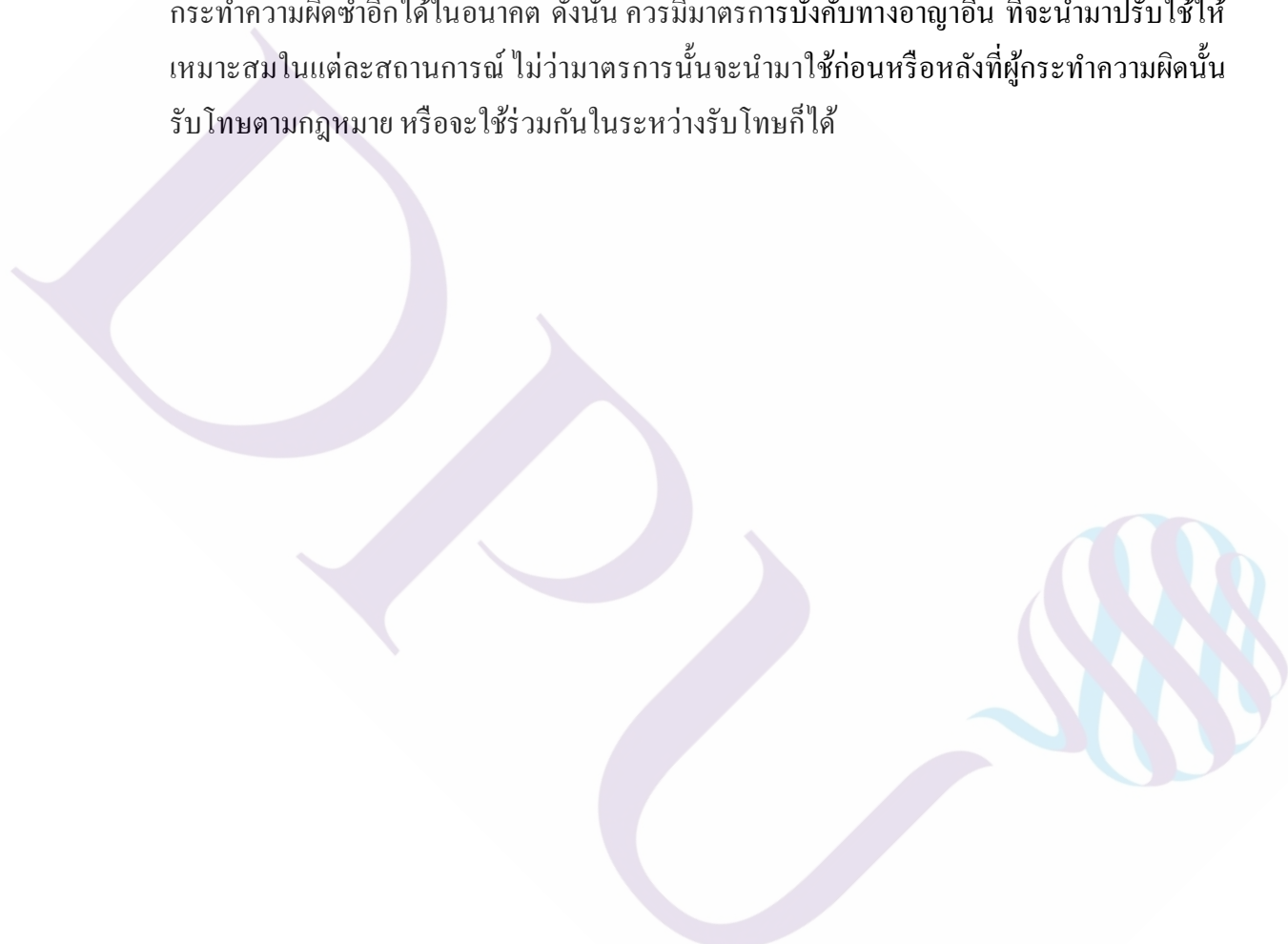
1. หนังสือพิมพ์ และสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ ในยุคปัจจุบันยังมีการแจ้งอัปเดตข่าวเหตุการณ์ ข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคม และสาระความรู้ต่างๆ หากสื่อเหล่านั้นนำเสนอออกมาโดยการบิดเบือนจากความเป็นจริง หรือในข้อความนั้นสามารถตีความได้หลายแบบ สิ่งเหล่านี้ก็อาจเป็นสาเหตุให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นได้ ถ้าผู้อ่านมีจิตใจไม่มั่นคง และเห็นอยู่เป็นประจำก็อาจถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดีโดยไม่รู้ตัว เช่น ข่าวจำพวกก่อเหตุแล้วหนีลอยจากการจับกุมได้ หรือข่าวการที่ผู้เสียหายถูกกระทำอนาจาร หรือกระทำชำเราแต่ไม่กล้าแจ้งความเอาผิดผู้กระทำความผิด ก็อาจจะเป็นเหตุจูงใจให้บุคคลกระทำความผิดได้

2. ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อจำพวกโซเชียลมีเดีย แม้จะไม่ได้เป็นสาเหตุโดยตรงต่อการกระทำความผิด แต่ก็มีส่วนทำให้เกิดผลทางอ้อมได้ เพราะปัจจุบันสื่อลามกอนาจารสามารถเข้าถึงได้ง่าย จึงทำให้บุคคลเหล่านี้เกิดความหมกมุ่น เห็นผิดเป็นชอบได้ เช่น ภาพยนตร์ที่นำเสนอละครเกี่ยวกับทำร้ายร่างกายข่มขืน หรือทำอนาจาร แต่สุดท้ายก็ไม่ได้รับโทษ หรือไม่มีความผิด ได้ใช้ชีวิตอยู่อย่างมีความสุข สื่อเหล่านี้อาจทำให้เด็กหรือบุคคลอื่นๆ ที่ไม่สามารถแยกแยะความเป็นจริงได้ เกิดความอยากรู้อยากลองหรืออยากลอกเลียนแบบตามสิ่งที่พบเห็นจากสื่อ จนเป็นเหตุให้ก่ออาชญากรรมขึ้นได้ และหากบุคคลกลุ่มที่เสพสื่อไปนั้นเป็นบุคคลที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจอยู่แล้ว ก็จะเป็นเสมือนตัวหนุนความคิดทางลบที่มีอยู่แล้วของบุคคลนั้นให้มั่นคงขึ้น และจะจะทำให้ก่ออาชญากรรมทางเพศขึ้นได้ง่ายกว่าบุคคลทั่วไป เพราะบุคคลเหล่านี้มักจะไม่นับต่อสังคมโลกภายนอก กฎระเบียบ หรือศีลธรรม และไม่สามารถควบคุมจิตใจและความต้องการของตนเองได้ ดังนั้นสื่อไม่ควรที่จะบิดเบือนความเป็นจริงและควรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคมด้วย

การที่ผู้กระทำความผิดทางเพศลงมือกระทำความผิดซ้ำ จะเกิดขึ้นได้ต้องมีสิ่งๆ ที่เรียกว่า ตัวกระตุ้นร่วมกับแรงจูงใจ ให้บุคคลนั้นลงมือกระทำความผิด โดยสิ่งที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลกระทำความผิดนั้น นอกจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ผู้กระทำความผิดพบเจอจะเป็นตัวบีบบังคับให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ยังจะมีความผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก กล่าวคือ ความผิดปกติทางด้านร่างกาย ความกดดันทางสังคม อาจส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความผิดปกติภายในจิตใจขึ้นได้

⁶⁶ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 70, น.32.

ผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ มองอีกมุมหนึ่งก็จะถือว่าเป็นผู้ป่วยที่ไม่แสดงอาการ หากมองจากภายนอกก็จะเหมือนบุคคลปกติทั่วไปกระทำความผิด เพราะความผิดปกติทางจิตใจนั้นไม่ได้แสดงออกมาให้เห็นจากภายนอกแต่เป็นความรู้สึกที่อยู่ภายในจิตใจ บทลงโทษที่ผู้กระทำความผิดได้รับจึงเป็นบทลงโทษเหมือนบุคคลทั่วไปกระทำความผิด ซึ่งถือได้ว่าเป็นบทลงโทษที่ไม่เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด ในเมื่อผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้ป่วยก็ควร จะได้รับการรักษามากกว่าที่การรับบทลงโทษ เมื่อพ้นโทษออกมาแล้วก็ยังอาจทำให้บุคคลนั้นกระทำความผิดซ้ำอีกได้ในอนาคต ดังนั้น ควรมีมาตรการบังคับทางอาญาอื่น ที่จะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ ไม่ว่าจะมาตรการนั้นจะนำมาใช้ก่อนหรือหลังที่ผู้กระทำความผิดนั้นรับโทษตามกฎหมาย หรือจะใช้ร่วมกันในระหว่างรับโทษก็ได้

บทที่ 3

มาตรการบังคับทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ ในต่างประเทศ

การกระทำความผิดทางเพศสามารถเกิดขึ้นได้หลายสาเหตุ ผู้กระทำความผิดบางคนอาจกระทำความผิดเพราะสันดานผู้ร้าย หรือเกิดจากการดื่มสุราและเสพยาเสพติดเป็นผลทำให้การควบคุมตนเองนั้นเกิดความบกพร่อง แต่ผู้กระทำความผิดบางคนกระทำความผิดลงไปในเนื่องจากความผิดปกติทางเพศ ซึ่งความผิดปกตินี้ทำให้กระทำความผิดได้ง่ายกว่าบุคคลทั่วไปในการศึกษานี้ พบว่ามีผู้กระทำความผิดทางเพศเป็นจำนวนมากที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจโดยความผิดปกติทางจิตของบุคคลเหล่านี้ จะสามารถรู้ได้จากผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะ คือ นักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์เท่านั้น¹ ทำให้ต้องมีแนวทางของกฎหมายให้ศาลรับทราบถึงความผิดปกตินี้ด้วย เพื่อที่จะเป็นแนวทางนำไปสู่การลงโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิด เพราะบทลงโทษที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายของประเทศไทยปัจจุบัน อาจจะยังไม่ครอบคลุมและไม่เหมาะสมถึงผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ และไม่อาจยับยั้งตัวผู้กระทำความผิดได้ โดยผู้ศึกษาจะศึกษาถึง มาตรการบังคับทางอาญาในต่างประเทศ ว่ามีบทลงโทษ หรือมาตรการเสริมอย่างไรบ้าง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางจิตใจในประเทศไทยต่อไป

ในต่างประเทศนั้นจะมีกฎหมายสุขภาพจิต โดยเฉพาะซึ่งเป็นมาตรการที่กฎหมายกำหนดขึ้นเพื่อใช้บังคับกับผู้ป่วยจิตเวชโดยอาจแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. กฎหมายที่กำหนดมาตรการป้องกันก่อนมีความเสียหายเกิดขึ้น
2. กฎหมายที่กำหนดมาตรการแก้ไขภายหลังมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว

3.1. ประเทศสหรัฐอเมริกา

กฎหมายอาญาของสหรัฐอเมริกานั้นเป็นระบบกฎหมายจารีตประเพณี และมองว่าความผิดทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นความผิดที่มีผลกระทบต่อสังคมโดยตรง สังคม

¹ ณรงค์ศักดิ์ สุขวิบูลย์, “มาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), น.41.

หรือมหาชนเท่านั้นที่มีฐานะเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญานั้น เอกชนผู้ตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดไม่ใช่ผู้เสียหาย โดยหลักการดำเนินคดีอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา มีลักษณะการดำเนินคดีโดยรัฐ ซึ่งประชาชนผู้เสียหายไม่มีอำนาจที่จะฟ้องคดีได้ด้วยตนเองโดยตรง และไม่อาจขอความต่อความผิดฐานใดๆ ได้ แม้ตนเองจะเป็นผู้เสียหายในฐานความผิดนั้นก็ตาม ซึ่งทำให้เห็นว่าด้วยลักษณะการดำเนินคดีดังกล่าวจึงไม่มีความผิดอาญาใดเป็นความผิดอันยอมความได้ อีกทั้งการแบ่งประเภทความผิดในทางอาญาก็ไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าความผิดใดเป็นความผิดอันยอมความได้ หากมีการตกลงยอมความกันจะถือเป็นความผิดประเภทหนึ่งในทางอาญา เรียกว่า ความผิดฐานยอมความ ซึ่งความผิดประเภทนี้ถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นอาชญากรรม โดยถือเป็นการกระทำที่ทำให้กระบวนการยุติธรรมบิดเบือน โดยอาศัยวิธีการเจรจา เพื่อให้อาชญากรหลุดผลจากการพิพากษาว่ากระทำความผิด หรือให้เกิดประโยชน์ในทางที่เป็นคุณแก่อาชญากรนั้นในทางใดทางหนึ่ง ส่วนการต่อรองเพื่อให้จำเลยรับสารภาพโดยกันไว้เป็นพยานของพนักงานอัยการไม่ถือว่าเป็นความผิดฐานยอมความ²

กฎหมายอาญาของสหรัฐอเมริกาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ กฎหมายอาญาของมลรัฐต่าง ๆ และกฎหมายอาญาของสหรัฐอเมริกา และได้มีการจำแนกประเภทความผิดอาญาออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ³

1. ความผิดประเภท Felony หมายถึง ความผิดที่มีลักษณะร้ายแรง มีบทลงโทษรุนแรง คือ จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปจนถึงประหารชีวิต เช่น การฆาตกรรม การปล้น การข่มขืนกระทำชำเรา และ

2. ความผิดประเภท Misdemeanor หมายถึง ความผิดที่มี ลักษณะรุนแรงน้อยกว่า Felony กล่าวคือเป็น ความผิดลหุโทษ ความผิดประเภทที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีลงมา

² หลุทยา วุชยากร, “อายุความร้องทุกข์ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและการกระทำอนาจารอันยอมความได้ ศึกษาเฉพาะกรณีผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2553), น.62.

³ ปริญญา ชินะผา, “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันยอมความได้ ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ในลักษณะ 12 แห่งประมวลกฎหมายอาญา,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2550), น. 61 - 62.

1) รูปแบบบทลงโทษทางอาญาของสหรัฐอเมริกา⁴ มีดังต่อไปนี้

1. โทษประหารชีวิต

ในกรณีที่มีมลรัฐใดยังไม่ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต โทษสูงสุดในระบบกฎหมายของมลรัฐนั้นก็คือ โทษประหารชีวิตซึ่งวิธีการประหารชีวิตที่ใช้จะแตกต่างกันออกไปตามแต่ละมลรัฐ เช่น การฉีดสารพิษเข้าร่างกาย การใช้กระแสไฟฟ้า การเข้าห้องรมแก๊ส การยิงเป้า เป็นต้น

2. โทษจำคุก

โทษจำคุกเป็นรูปแบบโทษที่ใช้เป็นหลักในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งอาจจำแนกได้เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต และโทษจำคุกแบบมีกำหนดเวลา ในการกำหนดโทษจำคุกนั้น ศาลอาจกำหนดโทษจำคุกแล้วรอการลงโทษไว้โดยกำหนดเงื่อนไขให้คุมประพฤติก็ได้

3. โทษระดับกลาง

เป็นรูปแบบการลงโทษที่เกิดขึ้นใหม่และใช้กันแพร่หลายในสหรัฐอเมริกา การลงโทษระดับกลาง เป็นทางเลือกแทนการคุมประพฤติ และการจำคุกแบบดั้งเดิม มาตรการอื่นๆ ที่อยู่ตรงกลางจะเรียกว่าโทษระดับกลาง⁵ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดจำนวนผู้ต้องขัง นอกจากนี้ยังมุ่งป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งวิธีการคือการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องอยู่ภายใต้การสอดส่องดูแลของเจ้าหน้าที่ โดยจะถูกควบคุมความประพฤติ และมีเงื่อนไขพิเศษเข้มงวดหลายประการ ได้แก่

(1) โทษปรับ

เป็นโทษที่ใช้รองจากโทษจำคุกโดยมลรัฐส่วนใหญ่จะใช้โทษปรับที่มีการกำหนดอัตราแน่นอน แต่บางมลรัฐจะใช้ระบบปรับโดยคำนึงถึงรายได้ต่อวันของผู้กระทำผิด (Day-fines)

(2) การคุมประพฤติแบบเข้ม

รูปแบบการคุมประพฤติแบบเข้มจะแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ แต่ส่วนใหญ่จะกำหนดให้ผู้กระทำผิดพบพนักงานคุมประพฤติสัปดาห์ละหลายครั้ง ให้นักงานคุมประพฤติไปเยี่ยมในเวลากลางคืน หรือวันหยุดโดยไม่แจ้งล่วงหน้า การตรวจยาเสพติดโดยไม่แจ้งล่วงหน้าและการบังคับใช้เงื่อนไขคุมประพฤติอย่างเคร่งครัด

⁴ คณพล จันทรหอง และคณะ, “การบังคับใช้โทษทางอาญาประเภทอื่นที่มีอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาของไทย,” ในบทความวิจัยเสนอต่อสำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, จัดพิมพ์โดยคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556)

⁵ Norval Morris, and Michael Tonry, Between Prison and Probation: Intermediate Punishments in a Rational Sentencing System, (New York : Oxford University Press, 1991), p.3.

(3) การคุมประพฤติแบบทำให้ตกใจกลัว

หมายถึงการจำคุกในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ก่อนจะมีการคุมประพฤติ โดยหวังว่าประสบการณ์จากการถูกจำคุกจะช่วยข่มขู่ยับยั้งไม่ให้กระทำผิดอีกในอนาคต กลุ่มเป้าหมายคือเยาวชนผู้กระทำผิดที่ไม่มีประวัติการถูกจำคุกมาก่อน⁶

(4) การทำงานบริการสังคม

การทำงานบริการสังคมเป็นการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดให้สังคมด้วยการทำงานให้หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ โดยไม่รับค่าตอบแทนซึ่งถือเป็นโทษในระดับกลาง เช่น โรงเรียนของรัฐ องค์กรต่อต้านยาเสพติด สวนสาธารณะ ศาล หรือเรือนจำ เป็นต้น คล้ายกับเป็นการชดเชยค่าเสียหายเป็นแรงงานมากกว่าการใช้ด้วยตัวเงิน โดยมาตรการดังกล่าวจะถูกนำมาใช้เป็นเงื่อนไขสำหรับการคุมประพฤติ หรือการคุมประพฤติหลังจำคุก วิธีการนี้สามารถใช้เป็นทางเลือกในการชดเชยค่าเสียหายสำหรับผู้กระทำผิดที่ยากจน หรือมีฐานะร่ำรวยมากจนกระทั่งการกำหนดการชดเชยค่าเสียหายด้วยเงิน ไม่มีผลทั้งในเชิงลงโทษ และแก้ไขฟื้นฟู⁷

(5) การกักขังในบ้าน

การกักขังในบ้านเป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดถูกจำกัดเสรีภาพอยู่ภายในบ้านในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งอาจเป็นตลอด 24 ชั่วโมง หรือเฉพาะเวลากลางคืน และบางรัฐอาจกำหนดให้ต้องไปร่วมในโปรแกรมพิเศษอื่นๆ เช่น ให้มีงานทำ ฝึกทักษะชีวิต ทำงานบริการสังคม ทั้งนี้จะมีเจ้าหน้าที่ดูแลสอดส่อง เช่น ในรัฐฟลอริดา เจ้าหน้าที่จะต้องไปพบอย่างน้อยเดือนละ 28 ครั้ง หากไปแล้วไม่พบผู้กระทำผิดเจ้าหน้าที่จะต้องรายงานศาล ซึ่งการกักขังในบ้านนี้จะมีการนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคุมหรือไม่ก็ได้⁸

(6) ศูนย์เลี้ยงโทษจำคุก

มาตรการดังกล่าวมีกระบวนการคล้ายหอพักนักศึกษา ผู้ถูกคุมความประพฤติค่อนข้างมีอิสระเสรี เพราะสามารถออกไปทำงานตามปกตินอกศูนย์ในช่วงกลางวัน และเมื่อกลับเข้าศูนย์ต้องทำตามกฎระเบียบภายในศูนย์และห้องพัก ต้องทำงานบริการสังคมและเข้าโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟู เช่น โปรแกรมการเลิกสุรา โปรแกรมการเลิกยาเสพติด เป็นต้น

⁶ Paul F. Cromwell and Rolando v. del Carman, Community-based Corrections, (Belmont, CA : Wadsworth Publishing Company,1999), p.260 – 261.

⁷ *Ibid.*, p.280 - 281.

⁸ *Ibid.*, p.268 – 269.

(7) ศูนย์กักขังผู้ถูกคุมประพฤติ

ผู้ถูกคุมความประพฤติจะถูกจำกัดเสรีภาพภายในศูนย์ ซึ่งคล้ายกับที่กักกันตัวชั่วคราวที่ไม่ใช่คุก เพราะมีสภาพความเป็นอยู่สะดวกสบายพอควร ในทางปฏิบัติจะพักอยู่ประมาณ 60-120 วัน และอาจใช้กับผู้กระทำความผิดในคดีจราจรก็ได้

(8) การใช้ค่ายทหาร

เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้กระทำความผิดอยู่ในสถานที่คุมขัง และถูกฝึกวินัย ในลักษณะของทหารในช่วงเวลาหนึ่งประมาณ 60-120 วัน หลังจากนั้นจะถูกปล่อยตัวออกมา โดยมีการคุมประพฤติ⁹

(9) การสอดส่องโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์

เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ตั้งแต่ช่วงประกันตัวก่อนฟ้อง จนถึงการพักการลงโทษ โดยใช้ร่วมกับการกักขังในบ้าน ระบบจะประกอบด้วยคอมพิวเตอร์ควบคุมและอุปกรณ์ส่งสัญญาณซึ่งติดตั้งไว้ที่ตัวผู้กระทำความผิด (ข้อมือ/ข้อเท้า) ซึ่งวิธีการสอดส่องโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์จะมีสองแบบ คือการติดต่อแบบต่อเนื่อง และการติดต่อแบบกำหนด¹⁰

(10) บ้านกึ่งวิถี

สถานที่ที่ใช้ควบคุมผู้ถูกคุมประพฤติหรือพักการลงโทษ โดยมีลักษณะเป็นที่พักโดยจะถือเป็นที่พักที่อยู่ระหว่างเรือนจำ กับบ้านเดิมของผู้ต้องขัง ผู้กระทำความผิดจะออกไปเฉพาะเวลาทำงาน เรียนหรือทำกิจกรรมอื่นระหว่างที่อยู่ในสถานที่ที่จะต้องทำงาน ทำงานบริการสังคมหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่กำหนด¹¹

(11) การชดเชยความเสียหาย

หมายถึง การให้ผู้กระทำความผิดคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินที่เสียหายให้แก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นโทษระดับกลางที่ใช้กัน

(12) การห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง

การห้ามประกอบอาชีพ จะนำมาใช้เมื่อศาลลงโทษให้ภาคทัณฑ์หรือการคุมประพฤติหลังจำคุก เมื่อปรากฏต่อศาลว่าการประกอบอาชีพ การดำเนินธุรกิจ หรือการทำงานใดๆ นั้นเป็นเหตุผลโดยตรงกับการกระทำความผิดที่ถูกพิพากษาลงโทษไป และ เป็นที่เชื่อได้ว่าหากไม่มีการห้ามประกอบอาชีพนั้นๆ แล้ว ผู้นั้นจะกระทำการอันฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งเป็นอันตรายต่อสังคมอีก นอกจากนี้ ประเทศสหรัฐอเมริกายังมีการกำหนดมาตรการอื่นทางอาญา ดังนี้

⁹ *Ibid.*, p.261 - 268.

¹⁰ *Ibid.*, p.269 - 275.

¹¹ *Ibid.*, p.278 - 280.

- (1) การว่ากล่าวตักเตือน
- (2) การปล่อยโดยมีเงื่อนไข
- (3) การริบทรัพย์สินหรือยึดทรัพย์สิน
- (4) การชดใช้ค่าเสียหายหรือจ่ายค่าชดเชยแก่เหยื่อ
- (5) การรอกการลงโทษ หรือ การรอกการกำหนดโทษ
- (6) การส่งตัวไปรับการรักษา
- (7) การคุมประพฤติ
- (8) การคุมประพฤติกหลังจำคุก
- (9) การทำทัณฑ์บน
- (10) Community Confinement
- (11) Home Detention
- (12) Intermittent Confinement

กระบวนการกำหนดโทษในสหรัฐอเมริกาจะมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายด้วยกัน กล่าวคือ หลังจากจำเลยให้การรับสารภาพหรือจำเลยให้การปฏิเสธ แต่มีการสืบพยาน และลูกขุนมีคำตัดสินว่าจำเลยมีความผิด ขั้นตอนต่อไปที่ศาลจะต้องดำเนินการคือ การกำหนดโทษ และก่อนวันกำหนดโทษ ศาลจะให้เจ้าหน้าที่ซึ่งส่วนใหญ่คือ พนักงานคุมประพฤติทำการสืบเสาะข้อเท็จจริง และรายงานก่อนกำหนด (รายงานเสนอศาลดังกล่าวจะมีรายละเอียดข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และผู้กระทำความผิดรวมทั้งข้อเสนอแนะการกำหนดโทษ เมื่อถึงวันกำหนดโทษศาลจะแจ้งรายงานนั้นให้จำเลยทราบ กรณีนี้ไม่มีการโต้แย้งศาลก็จะใช้รายงานดังกล่าวนั้น) ที่จะเสนอโทษที่ฝ่ายตนเองเห็นว่าเหมาะสมที่จะใช้ลงโทษ เสนอต่อศาล ซึ่งศาลใช้ดุลและพิจารณาว่าจะลงโทษแค่ไหน หากมีการโต้แย้งรายงานจะอาจต้องมีการไต่สวนพยานหลักฐานให้ได้ข้อเท็จจริงยุติในเบื้องต้นเสียก่อนว่ารายงานนั้นเชื่อถือได้หรือไม่แล้วศาลจึงจะกำหนดโทษ

2) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามกฎหมายอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา

ตามประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐอเมริกา (United States Code : U.S.C.) การกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศตาม 18 U.S.C. ของประเทศสหรัฐอเมริกามีบัญญัติไว้ในบทที่ 109A ว่าด้วยการล่วงละเมิดทางเพศ (Chapter 109A Sexual Abuse)

ความผิดเกี่ยวกับเพศบทที่ 109A ซึ่งว่าด้วยการล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Abuse) นั้นได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศไว้ในมาตรา 2241 - 2248 โดยมีลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็น

1) sexual act¹² ซึ่งเป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นการมีความสัมพันธ์ทางเพศ หรือลักษณะของการข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งรวมถึงการเจตนาสัมผัสอวัยวะเพศของบุคคลอื่นซึ่งมีอายุไม่ถึง 16 ปีโดยเจตนาล่วงละเมิด ทำให้อับอาย ทำให้เสื่อมเสียหรือก่อให้เกิดความพึงพอใจในความต้องการทางเพศของบุคคลใดๆ และ

2) sexual contact¹³ ซึ่งเป็นการกระทำโดยเจตนาสัมผัสโดยตรงหรือผ่านทางเสื้อผ้าต่ออวัยวะเพศ ทวารหนัก หน่ออกหรือสะโพก ของบุคคลอื่นด้วยเจตนาล่วงละเมิด ทำให้อับอาย ทำให้เสื่อมเสียหรือก่อให้เกิดความพึงพอใจในความต้องการทางเพศของบุคคลใดๆ

การกระทำความผิดในลักษณะ sexual act ได้มีบัญญัติไว้ในมาตราดังต่อไปนี้¹⁴

1) มาตรา 2241 ว่าด้วยการกระทำโดยมิชอบทางเพศโดยมีเหตุฉกรรจ์ (Aggravated sexual abuse) ซึ่งเป็นการกำหนดถึง

(1) การกระทำโดยจงใจให้บุคคลอื่นมีความสัมพันธ์ทางเพศ

ก. โดยใช้กำลังบังคับหรือ

ข. โดยการข่มขู่หรือทำให้บุคคลนั้นกลัวว่าบุคคลใดๆ จะถึงแก่ความตายหรือได้รับอันตรายอย่างร้ายแรง หรือถูกลักพาตัว หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวนั้นต้องรับโทษปรับ หรือรับโทษจำคุกเป็นระยะเวลาใดเวลาหนึ่งหรือตลอดชีวิต หรือทั้งปรับและจำคุก

(2) โดยเจตนา

ก. มีความสัมพันธ์ทางเพศต่อบุคคลอื่นโดยทำให้บุคคลอื่นไม่รู้สึกรู้ตัว หรือ

ข. มีความสัมพันธ์ทางเพศต่อบุคคลอื่น โดยใช้กำลังบังคับ หรือขู่เข็ญด้วยกำลัง หรือโดยใช้ยา ทำให้มีเมมา หรือสารที่มีลักษณะคล้ายกัน โดยบุคคลอื่นนั้นไม่รู้ หรือไม่ยินยอมและด้วยเหตุนี้ทำให้บุคคลอื่นนั้นสูญเสียความสามารถในการรับรู้ หรือการควบคุมตนเอง หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวนั้น ต้องรับโทษปรับหรือรับโทษจำคุกเป็นระยะเวลาใดหรือตลอดชีวิตหรือทั้งปรับและจำคุก

(3) โดยเจตนาที่มีความสัมพันธ์ทางเพศต่อบุคคลซึ่งอายุไม่ถึง 12 ปีหรือโดยเจตนาความสัมพันธ์ทางเพศในลักษณะตาม (1) และ (2) ต่อบุคคลอายุ 12 ปีแต่ไม่ถึง 16 ปี (และมีอายุอ่อนกว่าผู้กระทำความผิดไม่น้อยกว่า 4 ปี) หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวนี้ ต้องรับโทษปรับและโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 30 ปี หรือตลอดชีวิต

¹² 18 U.S.C. § 2246(2)

¹³ 18 U.S.C. § 2246(3)

¹⁴ อ้างแล้ว เชนอรรถที่ 78, น. 64 – 67.

2) มาตรา 2242 ว่าด้วยการล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual abuse) โดยกำหนดถึง การกระทำโดยเจตนา

(1) ให้นุคคลอื่นมีความสัมพันธ์ทางเพศโดยการข่มขู่หรือทำให้บุคคลนั้นกลัว (นอกเหนือไปจากโดยการข่มขู่หรือทำให้บุคคลนั้นกลัวว่าบุคคลใดๆ จะถึงแก่ความตาย หรือได้รับ อันตรายอย่างร้ายแรงหรือถูกลักพาตัว) หรือ

(2) มีความสัมพันธ์ทางเพศต่อบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้ไม่มีความสามารถ ในการประเมินความประพฤติตามธรรมชาติ หรือไม่มีความสามารถในทางร่างกายในการปฏิเสธ หรือบอกถึงความไม่เต็มใจ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวนั้นต้องรับโทษปรับ และโทษ จำคุกเป็นระยะเวลาใดหรือตลอดชีวิต

3) มาตรา 2243 ว่าด้วยการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เยาว์หรือบุคคลผู้อยู่ใน ความปกครอง (Sexual abuse of an minor or ward) โดยกำหนดถึง

(1) การกระทำต่อผู้เยาว์อันเป็นการ โดยเจตนามีความสัมพันธ์ทางเพศ ต่อบุคคลซึ่งมีอายุ 12 ปีแต่ไม่ถึง 16 ปี และมีอายุอ่อนกว่า ไม่น้อยกว่า 4 ปี หรือพยายามกระทำให้ ความผิดดังกล่าวนี้ ต้องรับโทษปรับหรือรับโทษจำคุกไม่มากกว่า 15 ปีหรือทั้งปรับและจำคุก

(2) การกระทำต่อบุคคลผู้อยู่ในความปกครอง อันเป็นการ โดยเจตนา มีความสัมพันธ์ทางเพศต่อบุคคลซึ่งอยู่ในการคุมตัวของเจ้าพนักงาน และภายใต้การควบคุมหรือ หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการปกครอง ควบคุมดูแล หรือกำกับทางวินัย หรือพยายามกระทำความผิด ดังกล่าวนี้ ต้องรับโทษปรับหรือรับโทษจำคุกไม่มากกว่า 15 ปีหรือทั้งปรับ และจำคุก

ส่วนการกระทำความผิดในลักษณะ Sexual contact มีบัญญัติไว้ในมาตรา 2244 (Abusive sexual contact) ดังนี้

1) โดยเจตนามีความสัมพันธ์ หรือก่อให้เกิดการกระทำในลักษณะ sexual contact ต่อบุคคลอื่น หรือโดยบุคคลอื่นถ้ากระทำโดยฝ่าฝืน

(1) มาตรา 2241 (a) หรือ (b) หากการกระทำ sexual contact เป็น sexual act จะต้องรับ โทษปรับหรือรับโทษจำคุกไม่มากกว่า 10 ปีหรือทั้งปรับและจำคุก

(2) มาตรา 2242 หากการกระทำ sexual contact เป็น sexual act จะต้องรับโทษปรับหรือ รับโทษจำคุกไม่มากกว่า 3 ปีหรือทั้งปรับและจำคุก

(3) มาตรา 2243 (a) หากการกระทำ sexual contact เป็น sexual act จะต้องรับ โทษปรับ หรือรับโทษจำคุกไม่มากกว่า 2 ปีหรือทั้งปรับและจำคุก

(4) มาตรา 2243 (b) หากการกระทำ serial contact เป็น sexual act จะต้องรับโทษปรับ หรือรับโทษจำคุกไม่มากกว่า 2 ปีหรือทั้งปรับและจำคุกหรือ

(5) มาตรา 2241 (c) หากการกระทำ sexual contact เป็น seal act จะต้องรับโทษปรับ และรับโทษจำคุกเป็นระยะเวลาใดหรือตลอดชีวิต

2) โดยเจตนาที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะ sexual contact ต่อบุคคลอื่น โดยปราศจากความยินยอมของบุคคลนั้นจะต้องรับโทษปรับหรือรับโทษจำคุกไม่มากกว่า 2 ปีหรือทั้งปรับ และจำคุก

3) เป็นความผิดซึ่งเกี่ยวกับเด็ก ถ้าการกระทำ sexual contact ซึ่งฝ่าฝืนมาตรานี้ (นอกเหนือไปจาก (5)) เป็นการกระทำต่อบุคคลที่มีอายุไม่ถึง 12 ปี ระยะเวลาสูงสุดของโทษจำคุกที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นจะต้องเป็น 2 เท่า ตามที่ระบุไว้ในมาตรานี้

3) มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจของประเทศสหรัฐอเมริกา

3.3.1 มาตรการทางกฎหมายก่อนการกระทำผิด¹⁵

โดยเหตุผลที่ว่า การป้องกันมิให้เหตุร้ายเกิดขึ้นย่อมดีกว่าการแก้ไขภายหลัง ในหลายประเทศได้ออกกฎหมายกำหนดมาตรการที่จะควบคุม หรือจับตัวผู้ที่เห็นว่ามี ความผิดปกติทางจิต มารับการบำบัดรักษา เป็นมาตรการบังคับซึ่งมักเรียกว่า “Commitment Law” โดยในประเทศที่มีกฎหมายสุขภาพจิต (Mental Health Act) จะให้อำนาจบุคลากรทางการแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถจับบุคคลมาตรวจ และควบคุมตัวไว้รักษาเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับผู้ป่วยเอง และป้องกันเหตุร้ายซึ่งอาจจะเกิดกับสังคมโดยรวม ถ้าเห็นว่าบุคคลใดมีพฤติกรรมที่เป็นอันตราย (dangerous behavior) การมีกฎหมาย หรือมาตรการดังกล่าว ถ้ามองในแง่ของการป้องกันย่อมเป็นเรื่องที่ดี แต่สิ่งที่ต้องคำนึงถึงควบคู่กันคือ สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลที่จะถูกระทบ ดังนั้นการจะออกกฎหมายประเภทนี้จึงต้องระบุให้ชัดเจนว่ากรณีเช่นไรจึงจะถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เป็นอันตรายสมควรที่จะใช้มาตรการทางกฎหมายเข้าควบคุม เพื่อจำกัดเสรีภาพของบุคคลตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าบุคคลใดถือว่ามีพฤติกรรมที่เป็นอันตราย สมควรถูกบังคับรักษาไว้ดังนี้¹⁶

1. ผู้ป่วยทางจิต (Mental illness patient)
2. ขาดความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษา (lack the capacity to make an informed decision about hospitalization)

¹⁵ กาวนา แสงอำนาจ, “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิดขณะวิกลจริต : ศึกษาความสอดคล้องระหว่างความเห็นทางการแพทย์กับดุลพินิจการลงโทษของศาล,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2561), น. 78 - 82.

¹⁶ Kenneth tardiff, Concise Guide to Assessment and Management of Violent Patients, (Washington DC : American Psychiatric Press Inc, 1989), p.105.

3. มีพฤติกรรมที่จะก่ออันตรายต่อตนเองหรือผู้อื่น (is likely to cause harm to self or others)

4. มีความจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษาอย่างเร่งด่วนเพื่อป้องกันอันตราย (needs immediate hospitalization to prevent such harm)

รูปแบบการรักษาแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ

1. การบังคับรักษาในกรณีฉุกเฉิน เป็นการรักษาเมื่อแพทย์ของโรงพยาบาลได้ประเมินอาการและเชื่อว่าผู้ป่วยมีแนวโน้มที่มีอาการผิดปกติทางจิตอย่างรุนแรง และหากขาดความสามารถในการตัดสินใจให้ความยินยอมที่จะให้แพทย์ทำการรักษา แพทย์ 1 คน จะต้องมีหนังสือรับรองว่าผู้ป่วยมีแนวโน้มที่จะทำร้ายร่างกายตนเองและผู้อื่น และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องรับผู้ป่วยไว้รักษา โดยบางมลรัฐให้อำนาจกรรมการฝ่ายปกครอง หรือแพทย์ 1-2 คน มีหนังสือรับรองว่าผู้ป่วยอยู่ในเงื่อนไขที่ต้องบังคับให้รับการรักษาตามกฎหมายโดยไม่ต้องมีคำสั่งศาล โดยแบ่งการบังคับการรักษเป็น

2. การบังคับรับการรักษาชั่วคราว เพื่อสังเกตอาการ เป็นการควบคุมไว้เพื่อสังเกตอาการ และให้แพทย์มีเวลาเพียงพอในการวินิจฉัยอาการ และจำแนกเพื่อกำหนดรูปแบบในการรักษา และเป็นการกำหนดควบคุมไว้ก่อนชั่วคราวก่อนที่จะมีที่พิจารณาควบคุมผู้ป่วยอย่างเป็นทางการ

3. การบังคับการรักษาโดยไม่มีกำหนดเวลา หรืออาจกำหนดเวลาที่อาจขยายระยะเวลาได้ เป็นรูปแบบการควบคุมไว้เพื่อการรักษาโดยไม่มีกำหนดระยะเวลา ทุกรัฐในสหรัฐอเมริกาแต่ละองค์กรมีอำนาจพิจารณาออกคำสั่งที่มีความแตกต่างกัน เช่น กฎหมายสุขภาพจิตของมลรัฐ Connecticut ให้อำนาจศาล Iowa ให้อำนาจคณะกรรมการฝ่ายปกครอง Delaware ให้อำนาจแพทย์ใช้หนังสือรับรองทางการแพทย์ได้

4. การบังคับรักษาแบบผู้ป่วยนอก วิธีนี้ถูกกำหนดขึ้นจากผู้ป่วยที่ได้รับการรักษามีอาการทางจิตเริ่มทุเลาลง จะได้รับการจำหน่ายออกไปจากโรงพยาบาล และให้แพทย์ทำการตรวจประเมินอาการอย่างต่อเนื่องโดยมีเงื่อนไขว่า ถ้าผู้ป่วยไม่ยอมเข้ารับการรักษาอย่างต่อเนื่อง หรือมีอาการป่วยทางจิตที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ผู้ป่วยจะถูกเรียกตัวกลับเข้ามารักษาในโรงพยาบาลอีกครั้งโดยไม่ต้องมีการพิจารณาพยานหลักฐานอีก

3.3.2 มาตรการแก้ไขภายหลังการกระทำความผิด

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ป่วยทางจิต ตัวโครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญาของระบบกฎหมายนี้ มักจะก่อให้เกิดปัญหาในการวินิจฉัยในเรื่องความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ป่วยทางจิต เพราะการนำพยานหลักฐานมาแสดงให้เห็น

คณะลูกขุนเห็นว่าจำเลยที่กระทำความผิดลงไปเนื่องจากสาเหตุความผิดปกติทางจิต จึงทำให้เกิดหลักการทดสอบสภาพจิตของจำเลย และหลักกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทางอาญาของผู้ป่วยทางจิตหายประการ ทำให้ปัจจุบันสถาบันกฎหมายของสหรัฐอเมริกา (The American Law Institute, ALI) ได้มีการเสนอร่างองค์ประกอบความรับผิดชอบอาญาของผู้ป่วยทางจิตขึ้น เพื่อให้มีรัฐต่างๆ นำไปพิจารณาปรับใช้

Model Penal Code 1962 (Proposed official Draft) มาตรา 4.01

(1) ผู้ใดกระทำความผิดขณะที่เป็น โรคจิต หรือจิตบกพร่อง ซึ่งถึงขนาดทำให้บุคคลนั้นขาดความสามารถที่สำคัญที่จะควบคุม การกระทำที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด ผู้นั้นไม่มีความผิด

(2) ทั้งนี้คำว่าโรคจิต หรือจิตบกพร่องไม่หมายความรวมถึง ความผิดปกติทางจิตที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดซ้ำๆ หรือมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม

ตาม Model Penal Code เมื่อจำเลยได้รับการตัดสินว่ามีความผิด เนื่องจากเป็น โรคจิตหรือจิตบกพร่อง ศาลจะส่งจำเลยไปบังคับรักษาในสถานพยาบาลรักษา โดยไม่มีกำหนดเวลา แต่ให้อำนาจ The Commissioner of Mental Hygiene สามารถทบทวนความจำเป็นในการควบคุมจำเลยภายในกำหนดระยะเวลาตามที่เห็นสมควร และจำเลยมีสิทธิขอให้ปล่อยตัวได้ตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เมื่อ The Commissioner หรือจำเลยขอให้ปล่อยตัวศาลจะไต่สวนและมีคำสั่ง

3.3.3 รัฐแคลิฟอร์เนีย

รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นรัฐที่ผลักดันให้หลายๆประเทศ ให้มีการตรากฎหมายเพื่อบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศฐานข่มขืนกระทำชำเรา และมองว่าวิธีการบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดทางเพศ ที่ดีที่สุดสำหรับนักโทษที่กระทำความผิดซ้ำเกี่ยวกับเพศมี 2 วิธี ได้แก่ การบำบัดรักษาโดยการใส่ยา และการบำบัดรักษาทางจิต

รัฐแคลิฟอร์เนียเริ่มมีการบังคับใช้การบำบัดด้วยวิธีการใส่ยาเพื่อควบคุมฮอร์โมนเพศได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย (California penal Code) มาตรา 645 กำหนดให้ ศาลใช้ดุลพินิจโดยหากเป็นการกระทำความผิดครั้งแรกต่อเหยื่อที่มีอายุไม่เกิน 13 ปี ไม่ที่จะเป็นการล่วงละเมิดทางเพศ การร่วมเพศทางทวารหนัก หรือการมีเพศสัมพันธ์ทางปาก ศาลอาจใช้ดุลพินิจมีคำสั่งให้บำบัดด้วยการใส่ยาหรือไม่ก็ได้ หรือจะให้มีการพักการลงโทษ ร่วมกับการใส่ยาก็ได้ แต่หากเป็นการกระทำความผิดซ้ำ ศาลจะต้องลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยการใส่ยา หรือใส่ยาร่วมกับการพักการลงโทษเท่านั้น¹⁷ การเริ่มการรักษาด้วยการใส่ยา กฎหมาย

¹⁷ วลีนี้ กมลวารินทร์, “มาตรการบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศด้วยวิธีการใส่ยาเพื่อควบคุม

กำหนดให้เริ่มภายใน ระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์ ก่อนที่ผู้กระทำผิดจะถูกปล่อยตัวออกจากที่คุมขัง และยังคงได้รับการรักษาต่อไป จนกว่าคณะกรรมการของกรมราชทัณฑ์จะมีความเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องรักษาต่อ โดยกระบวนการดำเนินการดังกล่าว กฎหมายได้กำหนดให้อยู่ในความรับผิดชอบของกรมราชทัณฑ์¹⁸ สำหรับการบำบัดรักษาทางจิตเป็นการบำบัดรักษาในโรงพยาบาลของรัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งมีมาตรการทางกฎหมายในการบำบัด ดังต่อไปนี้

3.3.3.1 บทลงโทษในความผิดทางเพศฐานข่มขืนกระทำชำเราและอนาจาร

1. ฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ¹⁹

มาตรา 261

(a) การข่มขืนคือ การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลที่ไม่ใช่คู่สมรสของ ผู้กระทำ ความผิด ไม่ว่ากรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้²⁰

(1) กรณีบุคคลที่ไม่สามารถให้ความยินยอมได้ เนื่องจากความผิดปกติทางจิต หรือ ความบกพร่องทางพัฒนาการ หรือความพิการทางร่างกาย

(2) กรณีบุคคลให้ความยินยอมจากการบังคับ ใช้ความรุนแรง ข่มขู่ หรือทำให้เกิดความกลัวว่าจะได้รับอันตรายแก่ร่างกายต่อบุคคล หรือบุคคลอื่น โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในทันทีทันใด

(3) กรณีที่บุคคลไม่สามารถขัดขืนโดยการทำให้มีนเมา หรือใช้ยาเสพติด หรือ สารควบคุมอื่นๆ และจำเลยรู้ ควรจะได้อำนาจ

(4) กรณีบุคคลที่ไม่รู้สึกตัวโดยธรรมชาติในการกระทำของตน หมายถึง ไม่สามารถต่อต้านได้เนื่องจากเหยื่อมีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

(A) หมดสติหรือนอนหลับ

(B) ไม่รู้ทราบ รับรู้ หรือรู้ว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้น

(C) ไม่ทราบ รับรู้ เข้าใจ เข้าถึง รู้ถึง ลักษณะของการกระทำอันเนื่องมาจากการ หลอกลวงของผู้กระทำ

(5) ในกรณีที่บุคคลยอมอยู่ภายใต้ความเชื่อที่ว่าบุคคลที่กระทำนั้นเป็นคนที่รู้จักกับผู้อื่น นอกเหนือจากจำเลย และความเชื่อนี้เกิดขึ้นโดยการหลอกลวง หรือการปกปิดโดยผู้กระทำ ความผิด โดยมีเจตนาให้เชื่อ

คุมขังโรมันเพส,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2558), น. 67.

¹⁸ เพิ่งอ้าง, น. 67-68.

¹⁹ California Penal code.

²⁰ California Penal Code Section 261.

(6) ในกรณีที่มีการกระทำสำเร็จโดยการขู่เข็ญว่าจะตอบโต้เหยื่อ หรือบุคคลอื่นในอนาคต และมีความเป็นไปได้ที่สมเหตุสมผลว่าผู้กระทำความผิดจะแก้แค้นต่อเหยื่อ หรือบุคคลอื่นในอนาคต และมีเหตุที่น่าเชื่อว่าจำเลยจะปฏิบัติตามคำขู่ “ขู่ว่าจะแก้แค้น” หมายถึงการจะลักพาตัวหรือคุมขัง หรือทำให้เกิดความเจ็บปวดอย่างรุนแรง หรือบาดเจ็บทางร่างกายอย่างรุนแรง หรือเสียชีวิต

(7) ในกรณีที่การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ขัดต่อเจตจำนงของผู้เสียหาย โดยการขู่ว่าจะใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อกักขัง จับกุม หรือเนรเทศ เหยื่อหรือบุคคลอื่นและเหยื่อมีความเชื่ออย่างสมเหตุสมผลว่าผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ “เจ้าหน้าที่รัฐ” หมายถึงบุคคลที่ได้รับการว่าจ้างจากหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจในฐานะส่วนหนึ่งของตำแหน่งในการจับกุม หรือเนรเทศออกนอกประเทศ ซึ่งผู้กระทำความผิดไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ

(b) “การข่มขู่” หมายถึง ภัยคุกคามโดยตรงจากการใช้ความรุนแรง อันตราย หรือการแก้แค้นที่จะบีบบังคับให้การกระทำของบุคคลที่มีเหตุผลอันสมควร ไม่ได้รับการปฏิบัติหรือยอมรับ

(c) “ภัยคุกคาม” หมายถึง ภัยคุกคามใดๆ ประกาศหรือการกระทำใด ๆ ที่แสดงเจตจำนงที่จะสร้างความเสียหายแก่ผู้อื่น

มาตรา 262

การข่มขืนของบุคคลที่เป็นคู่สมรสของผู้กระทำความผิดเป็นการกระทำที่เกิดภายใต้สถานการณ์ต่อไปนี้²¹

(1) กระทำสำเร็จโดยใช้กำลังรุนแรงข่มขู่ บังคับ หรือทำให้เกิดความกลัวว่าจะได้รับอันตรายแก่ร่างกายของบุคคล หรือบุคคลอื่น โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(2) บุคคลไม่สามารถขัดขวางโดยการทำให้มีเมมาหรือยาเสพติด หรือสารอื่นควบคุมอื่นๆ ที่ควรจะรู้จัก และจำเลยรู้และควรจะรู้

(3) บุคคลในเวลานั้นนั้นไม่รู้ตัวในลักษณะของการกระทำ และสิ่งนั้นเป็นที่รู้จักของจำเลย “ การไม่รู้ตัวในลักษณะของการกระทำ” หมายถึงไม่สามารถต่อต้านได้เนื่องจากเหยื่อมีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

- หมดสติหรือนอนหลับ
- ไม่ทราบ, รู้, รู้ตัวว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้น
- ไม่ทราบ, รับรู้, รู้ถึง ลักษณะสำคัญของการกระทำอันเนื่องมาจากการหลอกลวงของผู้กระทำ

²¹ California Penal Code Section 262.

(4) ในกรณีที่การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ขัดต่อเจตจำนงของผู้เสียหาย โดยผู้ที่จะตอบโต้ผู้เสียหายหรือบุคคลอื่น ในอนาคตและมีความเป็นไปได้ที่ผู้กระทำความผิดจะดำเนินการ “การชู้ว่าจะตอบโต้” หมายถึง ภัยคุกคามต่อการลักพาตัว หรือจำคุกอย่างไม่เหมาะสมหรือก่อให้เกิดความเจ็บปวดอย่างรุนแรง การบาดเจ็บทางร่างกายอย่างรุนแรงหรือการเสียชีวิต

(5) ในกรณีที่การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ขัดต่อเจตจำนงของผู้เสียหาย โดยการชู้ว่าจะใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกักขังจับกุม หรือส่งตัวผู้เสียหาย หรือผู้เสียหายอื่นและผู้เสียหายมีความเชื่อตามสมควรว่า ตามที่ใช้ในวรรคนี้ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายถึง บุคคลที่ได้รับการว่าจ้างจากหน่วยงานของรัฐ ที่มีอำนาจในฐานะส่วนหนึ่งของตำแหน่งนั้น และมีอำนาจจับกุมหรือเนรเทศออกนอกประเทศ ผู้กระทำความผิดไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(b) “การข่มขู่” หมายถึง ภัยคุกคามโดยตรงจากการใช้ความรุนแรง อันตราย หรือการแค้นที่จจะบีบบังคับให้การกระทำของบุคคลที่มีเหตุผลอันสมควรไม่ได้รับการปฏิบัติหรือยอมรับ

(c) “ภัยคุกคาม” หมายถึง ภัยคุกคามใดๆ ประกาศหรือการกระทำใดๆ ที่แสดงเจตจำนงที่จะสร้างความเสียหายแก่ผู้อื่น

(d) ถ้าเคยถูกพิพากษาให้เข้าสู่การคุมประพฤติตามความผิดในมาตรานี้เงื่อนไขการคุมประพฤติจะรวมถึงการปรับหรือทั้ง 2 อย่าง ดังต่อไปนี้

(1) การที่จำเลยชำระเงินให้ที่פקพิงสำหรับผู้หญิงที่ถูกทารุณกรรมซึ่งมากถึงหนึ่งพันดอลลาร์ (1,000 ดอลลาร์)

(2) จำเลยจ่ายเงินให้กับเหยื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการให้คำปรึกษาและ ค่าใช้จ่ายอื่น ซึ่งศาลเห็นว่าเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลย

มาตรา 264²²

(a) ยกเว้นตามที่ระบุไว้ (c) การข่มขืนที่กำหนดไว้ในมาตรา 261 หรือมาตรา 262 มีโทษจำคุกในเรือนจำ 3, 6 หรือ 8 ปี

(b) นอกเหนือจากการลงโทษตามมาตรานี้ผู้พิพากษาอาจประเมิน ค่าปรับไม่เกิน 70 ดอลลาร์กับบุคคลที่ฝ่าฝืน มาตรา 261, มาตรา 262

(c) (1) ผู้ใดกระทำชำเราฝ่าฝืนมาตรา 261 วรรค 2 (a) กับเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี ต้องรับโทษจำคุกในเรือนจำเป็นเวลา 9, 11, หรือ 13 ปี

(2) บุคคลที่กระทำชำเราโดยฝ่าฝืน มาตรา 261 วรรค 2 (1) กับผู้เยาว์ที่มีอายุ 14 ปีขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุก 7, 9, 11 ปี

²² California Penal Code Section 264.

(3) บทบัญญัตินี้ไม่ได้เป็นการดำเนินคดีตามมาตรา 269 มาตรา 288.7 หรือบทบัญญัติอื่นใดของกฎหมาย

มาตรา 264.1²³

(a) บทบัญญัติของมาตรา 264 แม้ในกรณีที่จำเลยกระทำโดยสมัครใจร่วมกับบุคคลอื่น โดยการบังคับหรือใช้ความรุนแรงและต่อเหยื่อตามที่ระบุไว้ในมาตรา 261, 262 หรือ 289 ไม่ว่าจะเป็นการส่วนตัว หรือโดยการช่วยเหลือ และสนับสนุนบุคคลอื่นนั้น จะถูกตั้งข้อหาโดยคณะลูกขุนในการพิจารณาคดีของคณะลูกขุน หรือหากพบว่าเป็นจริงในศาล การพิจารณาคดีหรือถ้าจำเลยยอมรับจำเลยต้องรับโทษจำคุก 5, 7, 9 ปี

(b) (1) หากผู้เสียหายจากการกระทำความผิดตาม (a) เป็นเด็กที่อายุต่ำกว่า 14 ปีจำเลยจะต้องถูกลงโทษด้วยการจำคุกในเรือนจำรัฐเป็นเวลา 10, 12, หรือ 14 ปี

(2) หากผู้เสียหายจากการกระทำความผิดตาม (a) เป็นผู้เยาว์ที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป จำเลยจะถูกลงโทษด้วยการจำคุกในเรือนจำรัฐเป็นเวลา 7, 9 หรือ 11 ปี

(3) บทบัญญัตินี้ไม่ได้เป็นการดำเนินคดีตามมาตรา 269 มาตรา 288.7 หรือบทบัญญัติอื่นใดของกฎหมาย

มาตรา 266²⁴

บุคคลที่หลอกล่อ หรือล่อลวงบุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าไปในที่พักอาศัย หรือในที่ที่รับมอบหมายหรือที่อื่นๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าประเวณี หรือติดต่อทางกามารมณ์กับคนอื่น และคนที่ช่วย หรือช่วยเหลือ ในการช่วยหรือการล่อลวงนั้น หลอกลวงว่าเป็นตัวแทนหรือหลอกลวงโดยวิธีการอื่นๆ จัดหาบุคคลติดต่อทางกามกับผู้อื่นจะต้องรับโทษจำคุกในเรือนจำของรัฐไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันดอลลาร์ (2,000 ดอลลาร์) หรือทั้งปรับและจำคุก

มาตรา 269²⁵

(a) บุคคลที่กระทำการใดๆ ต่อไปนี้ต่อเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปี และคนที่อายุน้อยกว่ากว่า 7 ปี หรือมากกว่า นั้นบุคคลนั้นมีความผิดฐานล่วงละเมิดเด็ก

(1) การข่มขืนโดยฝ่าฝืนมาตรา 261 วรรค (2) หรือ (6) ของ (a)

(2) การข่มขืนหรือการมีเพศสัมพันธ์หรือวางแผนร่วมกัน โดยละเมิดมาตรา 264.1

(3) การร่วมเพศโดยละเมิด ตามมาตรา 286 วรรค (2) หรือ (3) ของ (c) หรือ (d)

²³ *Ibid.*

²⁴ California Penal Code Section 266.

²⁵ California Penal Code Section 269.

(4) การมีเพศสัมพันธ์ทางปากเป็นการละเมิด ตามมาตรา 287 วรรค (2) หรือ (3) ของ (c) หรือ (d)

(5) การมีเพศสัมพันธ์โดยละเมิด ตามมาตรา 289 ของ (a)

(b) บุคคลใดใดที่ฝ่าฝืนมาตรานี้มีความผิดทางอาญาและ ต้องได้รับโทษจำคุกเป็นเวลา 15 ปี

(c) ศาลจะเป็นผู้ออกคำสั่งสำหรับการกระทำความผิดแต่ละครั้งว่าที่เกี่ยวข้องกับเหยื่อรายเดียวกันตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 667.6 ของ (d)

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการยื่นคำร้อง กรณีผู้กระทำความผิดมีความผิดปกติทางจิตต้องได้รับการบำบัดรักษา นอกจากนี้ยังมีกฎหมายสุขภาพจิตรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้บัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการการบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศที่มีความผิดปกติทางจิต และยังได้นำการบำบัดด้วยวิธีการใช้ยาเพื่อควบคุมฮอร์โมนเพศ มาใช้กับผู้กระทำความผิดซ้ำด้วย

3.3.3.2 มาตรการบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศโดยการใช้ยาเพื่อควบคุมฮอร์โมนเพศ

รัฐแคลิฟอร์เนีย เป็นรัฐแรกที่มีการออกกฎหมายให้มีการใช้วิธีการบำบัดโดยการใช้ยาเพื่อควบคุมฮอร์โมนเพศ ถือเป็นวิวัฒนาการทางการแพทย์ ที่กำหนดให้มีการใช้ยาเพื่อยับยั้งฮอร์โมนแทนวิธีการตัดอวัยวะ ซึ่งใช้เฉพาะเจาะจงกับผู้กระทำความผิดทางเพศ²⁶

หลักเกณฑ์การบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศด้วยวิธีการใช้นั้น เป็นการลงความเห็นร่วมกันของกระทรวงยุติธรรมรัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งมองว่าจากฐานข้อมูลของกระทรวงนั้นนักโทษที่ในปีแรกที่มีการพักโทษมากกว่า 50% ของนักโทษที่กระทำความผิดทางเพศต้องกลับมาเข้าคุกอีก เพราะเหตุที่ได้กระทำความผิดซ้ำ ดังนั้นจึงได้เริ่มมีการรักษาด้วยยา และจะเริ่มภายในระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์ ก่อนที่ผู้กระทำความผิดจะถูกปล่อยตัวออกจากที่คุมขัง และจะยังได้รับการรักษาต่อไปจนกว่าคณะกรรมการของกรมราชทัณฑ์ จะมีความเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องรักษาต่อ โดยกระบวนการดำเนินการรักษาดังกล่าว กฎหมายได้กำหนดให้อยู่ในความรับผิดชอบของกรมราชทัณฑ์

ประมวลกฎหมายอาญาของรัฐแคลิฟอร์เนีย ถือเป็นกฎหมายหลักที่บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่กระทำต่อเนื้อตัวและร่างกาย จึงได้บัญญัติเกี่ยวกับข้อบังคับของกฎหมายควบคุมกระบวนการ และวิธีการลงโทษผู้กระทำความผิดทางเพศไว้ โดยได้เพิ่มเติมเข้าไปใน california penal code มาตรา 645 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า²⁷

²⁶ อ้างแล้ว เชนอรรถที่ 93, น. 90.

²⁷ California Code Penal Code section 645.

(a) ผู้ใดถูกพิสูจน์แล้วว่า มีความผิดและกระทำความผิดเป็นครั้งแรกตามการกระทำใดในข้อ(c) โดยผู้ที่ตกเป็นเหยื่อมีอายุไม่เกิน 13 ปี อาจจะถูกให้รับการรักษาด้วยยา Medroxyprogesterone Acetate หรือพักการลงโทษพร้อมกับการรักษาด้วยยา Medroxyprogesterone Acetate หรืออย่างอื่น ๆ ที่คล้ายกัน กรณีอื่น ๆ การกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดขึ้นอยู่กับบทบัญญัติใดของกฎหมายและดุลพินิจของศาล

(b) ผู้ใดถูกพิสูจน์ว่ามีความผิด และเป็นการกระทำความผิดซ้ำของการกระทำใดในข้อ(c) โดยผู้ที่ตกเป็นเหยื่อมีอายุไม่เกิน 13 ปี และต้องถูกให้รับการรักษาด้วยยา Medroxyprogesterone Acetate หรือพักการลงโทษพร้อมกับการรักษาด้วยยา Medroxyprogesterone Acetate หรือยาอื่น ๆ ที่คล้ายกัน กรณีอื่น ๆ การกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดขึ้นอยู่กับบทบัญญัติอื่นใดของกฎหมาย

California Code Penal Code มาตรา 645 เป็นมาตรการหลักในการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนตามกฎหมายแคลิฟอร์เนีย ในภาพรวมจะกลับสรุปได้ว่า

เมื่อผู้ใดได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นผู้กระทำความผิด และการกระทำผิดดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ไม่ว่าจะเป็นการร่วมเพศทางทวารหนัก หรือให้สัมพันธ์ทางช่องปาก และการล่วงละเมิดทางเพศ หากเป็นการกระทำต่อบุคคลที่มีอายุเกิน 13 ปี กฎหมายรัฐแคลิฟอร์เนียอาจกำหนดให้มีการใช้ยา Medroxyprogesterone Acetate หรือให้พักการลงโทษร่วมกับการใช้ยา Medroxyprogesterone Acetate เพื่อลดความต้องการทางเพศอันเป็นนโยบายในการใช้ควบคุมความประพฤติได้ แต่หากเป็นการกระทำความผิดซ้ำ จะต้องได้รับยา Medroxyprogesterone Acetate นั้นทันที ส่วนผู้กระทำความผิดที่สมัครใจเข้ารับการรักษาเพื่อรักษาด้วยการควบคุมฮอร์โมน ไม่ต้องบังคับตามบทบัญญัติมาตรานี้

ทางด้านของกระบวนการพิจารณาการสั่งให้มีการรักษาผู้กระทำความผิดโดยวิธีการใช้ยา Medroxyprogesterone Acetate ของรัฐแคลิฟอร์เนียกำหนดให้ใช้ยาที่ชื่อ Medroxyprogesterone Acetate หรือยาอื่น ๆ ที่คล้ายกัน และถึงแม้การรักษานี้จะเรียกว่า การใช้ยาเพื่อทำหมันแต่จริงๆ แล้วไม่ใช่ทั้งการทำหมันหรือการตอน แต่เป็นการประยุกต์โดยการนำยามาใช้

ดังนั้นจะกล่าวสรุปได้ว่า กฎหมายที่ใช้บำบัดรักษาผู้กระทำความผิดทางเพศโดยวิธีการใช้ยาเพื่อควบคุมฮอร์โมนเพศ ก็เป็นอีกมาตรการพิเศษมาตรการหนึ่งที่ใช้ควบคุมการลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งเป็นแนวทางในการบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ หรือไม่อาจควบคุมความต้องการของตนเองได้ ซึ่งมาตรการนี้ได้รับผลดี และเป็นที่ยอมรับในรัฐแคลิฟอร์เนียว่าสามารถป้องกันการกระทำความผิดซ้ำได้

3.3.3.3 มาตรการบำบัดผู้กระทำความผิดด้วยการรักษาทางจิต

มาตรการนี้ได้แบ่งออกเป็น 4 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการก่อนฟ้องคดี กระบวนการพิจารณาคดี กระบวนการหลังศาลมีคำพิพากษา กระบวนการหลังการพ้นโทษ

1) กระบวนการก่อนฟ้องคดี

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้การบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ สามารถยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ได้รับการบำบัดได้ทั้งหมดแบ่งออกเป็น 3 กรณีดังต่อไปนี้²⁸

1. กรณีก่อนศาลมีคำพิพากษา

การเข้ารับรักษาในโรงพยาบาลของผู้ต้องหาที่มีความผิดปกติทางจิตในมาตรา 4244 ได้กำหนดไว้ว่า ผู้ต้องหาที่มีความผิดทางอาญา ก่อนที่จะถูกตัดสินโทษจำคุก ผู้ต้องหาหรืออัยการของรัฐ ต้องยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลพิจารณาสภาพทางจิตของจำเลย ถ้าคำร้องแสดงให้เห็นข้อมูลที่สำคัญว่า จำเลยมีความทุกข์ทรมานจากความผิดปกติทางจิต ต้องมีการบำบัดรักษาและควบคุมดูแลในสถานที่ที่เหมาะสม หากศาลเห็นว่ามีความเสี่ยงที่จะเชื่อได้ว่า ผู้ต้องหาได้รับความทุกข์ทรมานจากความผิดปกติทางจิต ควรที่จะได้รับการดูแล บำรุงรักษา ศาลต้องทำการพิจารณาก่อนพิพากษา โดยศาลจะสั่งให้ดำเนินการตรวจสอบทางจิตเวช หรือทางจิตวิทยา ซึ่งต้องดำเนินการโดยจิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยาที่รับอนุญาต หรือได้รับการรับรอง และให้รายงานต่อศาล ยื่นพร้อมด้วยสำเนาที่จัดให้ทนายความสำหรับผู้ที่เข้าตรวจและอัยการสูงสุด

ประกอบด้วย

(1) ประวัติบุคคลและอาการปัจจุบัน

(2) คำอธิบายของการทดสอบทางจิตเวช จิตวิทยาและทางการแพทย์ที่ใช้ และผลของการทดสอบ

(3) ข้อค้นพบของผู้ตรวจประเมิน และ

(4) ความเห็นของผู้ตรวจสอบเกี่ยวกับการวินิจฉัย และการพยากรณ์โรค และหากได้รับคำสั่งตามมาตรา 4248 ว่าบุคคลนั้นจะเป็นบุคคลที่มีอันตรายทางเพศ

ทั้งนี้ ถ้ารายงานผู้ตรวจสอบมีความเห็นปัจจุบันผู้ต้องหาต้องได้รับการดูแลหรือบำบัดรักษาในสถานที่ที่เหมาะสม รายงานจะต้องรวมความเห็นเกี่ยวกับทางเลือกในการพิจารณาคดี สามารถให้การจำแนกประเภทของการรักษาที่เขาต้องการได้ดีที่สุดของผู้ตรวจสอบด้วย

²⁸ เนตรนภิส ลายทิพย์, “มาตรการทางกฎหมายในการบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560), น. 84 – 93.

หากศาลพบโดยพยานหลักฐานว่า ผู้ต้องหาที่มีความผิดปกติทางจิต แทนที่จะถูกพิพากษาให้จำคุก ศาลต้องให้มีการควบคุมดูแล บำบัดรักษา ในสถานที่ที่เหมาะสม ซึ่งการกระทำดังกล่าว เป็นการลงโทษจำคุก จนถึงระยะเวลาสูงสุดที่ได้รับอนุญาต และเมื่อผู้อำนวยการสถานที่ ซึ่งจำเลยรับการรักษาเห็นว่าจำเลยคืนสภาพจากความผิดปกติทางจิต และไม่จำเป็นต้องควบคุมดูแลรักษาในสถานที่ดังกล่าวอีกต่อไป ต้องยื่นหนังสือรับรองต่อศาล ศาลอาจดำเนินการพิพากษาครั้งสุดท้ายเพื่อปรับเปลี่ยนคำพิพากษาชั่วคราว²⁹

2. กรณีหลังศาลมีคำพิพากษา

การเข้ารักษาในโรงพยาบาลของผู้คุมขังที่มีความผิดปกติทางจิต ตามมาตรา 4245 ได้กำหนดไว้ว่า ถ้าบุคคลที่ต้องโทษจำคุก คัดค้านเป็นหนังสือ หรือผ่านทนายความเพื่อย้ายไปอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการดูแล หรือบำบัดรักษาอาการ อัยการของรัฐตามคำร้องขอของผู้อำนวยความสะดวกสถานที่ที่บุคคลถูกจำคุก อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับสภาพจิตของบุคคล ถ้ามีเหตุผลที่น่าเชื่อว่าบุคคลได้รับความทุกข์ทรมานจากความผิดปกติทางจิต จำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษาในสถานที่ที่เหมาะสม ก่อนวันพิจารณา ศาลจะต้องให้มีการดำเนินการตรวจสอบทางจิตเวช หรือทางจิตวิทยา ซึ่งต้องดำเนินการโดยจิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยาที่ได้รับอนุญาต หรือได้รับการรับรอง และให้รายงานต่อศาลยื่นพร้อมสำเนาที่จัดให้ทนายความ สำหรับผู้ที่เข้าตรวจ และอัยการสูงสุด ประกอบด้วย

(1) ประวัติบุคคลและอาการปัจจุบัน

(2) คำอธิบายของการทดสอบทางจิตเวช จิตวิทยา และทางการแพทย์ที่ใช้ และผลของการทดสอบ

(3) ข้อค้นพบของผู้ตรวจประเมิน และ

(4) ความเห็นของผู้ตรวจสอบเกี่ยวกับการวินิจฉัยและการพยากรณ์โรค และหากได้รับคำสั่งตามมาตรา 4248 ว่าบุคคลนั้นจะเป็นบุคคลที่มีอันตรายทางเพศ

ทั้งนี้ ถ้ารายงานผู้ตรวจสอบมีความเห็นปัจจุบันผู้ต้องหาต้องได้รับการดูแลหรือบำบัดรักษาในสถานที่ที่เหมาะสม รายงานจะต้องรวมความเห็นเกี่ยวกับทางเลือกในการพิจารณาดี สามารถให้การจำแนกประเภทของการรักษาที่เขาต้องการได้ดีที่สุดของผู้ตรวจสอบด้วย

ถ้าศาลพบโดยพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า บุคคลนั้นยังมีความทุกข์ทรมานจากความผิดปกติทางจิต ต้องมีการบำบัดรักษา จำเป็นต้องควบคุมดูแล เพื่อการบำบัดรักษาในสถานที่ที่เหมาะสม ศาลต้องส่งบุคคลเข้าสู่การควบคุมดูแลของอัยการสูงสุด อัยการสูงสุดต้อง

²⁹ United States Code TITLE 18 : CRIMES AND CRIMINAL PROCEDURE Section 4244

จัดให้บุคคลเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานที่ที่เหมาะสม จนกระทั่งเขาไม่จำเป็นต้องควบคุมดูแลเพื่อบำบัดรักษาอีกต่อไป หรือสิ้นสุดระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษา

เมื่อผู้อำนวยการสถานที่ซึ่งบุคคลได้รับการบำบัดรักษาเห็นว่า บุคคลได้คืนสภาพจากความเจ็บป่วยทางจิต หรือความบกพร่องทางจิต ในขอบเขตที่เขาไม่จำเป็นต้องควบคุมดูแลหรือบำบัดรักษาในสถานที่ดังกล่าว ต้องยื่นคำร้องต่อศาล ถ้าในขณะที่ยื่นคำร้องที่รับรองระยะเวลาจำคุกยังไม่ถึงกำหนด ศาลต้องสั่งให้บุคคลถูกจำคุกไว้จนกว่าจะครบกำหนดโทษจำคุก³⁰

3. กรณีหลังการพ้นโทษ

การนำเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลของบุคคลที่ได้รับการปล่อยตัว แต่ได้รับความทุกข์ทรมานจากความผิดปกติทางจิต มาตรา 4246 กำหนดว่า ถ้าผู้อำนวยการสถานที่ซึ่งบุคคลได้รับการบำบัดรักษารับรองว่า บุคคลในความควบคุมดูแลของเรือนจำที่ระยะเวลาตามคำพิพากษาจะสิ้นสุด หรือบุคคลต้องเข้าสู่การควบคุมดูแลของอัยการสูงสุด ตามมาตรา 4241(d) หรือ บุคคลที่ถูกกล่าวหาความผิดทางอาญา และถูกเพิกถอน โดยเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับสภาพทางจิตของบุคคล เป็นบุคคลที่ได้รับความทุกข์ทรมานจากความผิดปกติทางจิต ซึ่งเป็นผลจากการปล่อยตัวอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บทางร่างกาย หรือทำลายทรัพย์สินของบุคคลอื่น และการจัดการของรัฐที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแล ไม่สามารถใช้ได้ให้ส่งหนังสือรับรองไปยังศาลภูมิภาคที่บุคคลถูกคุมขัง ศาลต้องสั่งให้มีการพิจารณาเพื่อตัดสินว่าบุคคลยังคงได้รับความทุกข์ทรมานจากความผิดปกติทางจิต อันเป็นผลให้การปล่อยตัวอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บทางร่างกายกับบุคคลอื่น หรือทำลายทรัพย์สินของบุคคลอื่น ก่อนวันที่พิจารณาคดี ศาลจะต้องสั่งให้มีการดำเนินการตรวจสอบทางจิตเวช หรือทางจิตวิทยา ซึ่งต้องดำเนินการโดยจิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยาที่รับอนุญาต หรือได้รับการรับรอง และให้รายงานต่อศาลยื่นพร้อมด้วยสำเนาที่จัดให้ทนายความสำหรับผู้ที่เข้าตรวจและอัยการสูงสุด ประกอบด้วย

- (1) ประวัติบุคคลและอาการปัจจุบัน
- (2) คำอธิบายของการทดสอบทางจิตเวช จิตวิทยาและทางการแพทย์ที่ใช้และผลของการทดสอบ
- (3) ข้อค้นพบของผู้ตรวจประเมิน และ
- (4) ความเห็นของผู้ตรวจสอบเกี่ยวกับการวินิจฉัยและการพยากรณ์โรค และหากได้รับคำสั่งตามมาตรา 4248 ว่าบุคคลนั้นจะเป็นบุคคลที่มีอันตรายทางเพศ

³⁰ United States Code TITLE 18 : CRIMES AND CRIMINAL PROCEDURE Section 4245

ทั้งนี้ ถ้ารายงานผู้ตรวจสอบมีความเห็นปัจจุบันผู้ต้องหาต้องได้รับการดูแล หรือบำบัดรักษาในสถานที่ที่เหมาะสม รายงานจะต้องรวมความเห็นเกี่ยวกับทางเลือกในการพิจารณาคดีสามารถให้การจำแนกประเภทของการรักษาที่เขาต้องการได้ดีที่สุดของผู้ตรวจสอบด้วย

ถ้าศาลมีพยานหลักฐานแสดงให้เห็น โดยชัดเจน และน่าเชื่อว่าบุคคลยังได้รับความทุกข์ทรมานจากความผิดปกติทางจิต ซึ่งผลของการปล่อยตัวก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บทางร่างกาย หรือเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคลอื่น ศาลต้องให้บุคคลเข้ารับการดูแลของอัยการสูงสุด เพื่อดูแลและบำบัดรักษาในสถานที่ที่เหมาะสม จนกระทั่งสภาพจิตใจของบุคคลที่รับการปล่อยตัว หรือภายใต้เงื่อนไขการปล่อยตัว จะไม่เสี่ยงต่อการบาดเจ็บทางร่างกาย หรือความเสียหายร้ายแรงต่อทรัพย์สินของผู้อื่น และเมื่อผู้อำนวยการสถานที่ที่บุคคลเข้ารับการบำบัดรักษา เห็นว่าบุคคลคืนสภาพจากความผิดปกติทางจิต ในขอบเขตที่การปล่อยตัวไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บทางร่างกาย หรือสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคลให้ยื่นหนังสือรับรอง เพื่อให้ศาลสั่งปล่อยตัวบุคคลทันที หรือเงื่อนไขการปล่อยตัวภายใต้ระบบการดูแล หรือบำบัดรักษาทางการแพทย์ ทางจิตเวช หรือทางจิตวิทยา จะไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บต่อร่างกาย หรือความเสียหายของทรัพย์สินของบุคคลอื่น ศาลต้องสั่งให้บุคคลได้รับการปล่อยตัว โดยมีเงื่อนไขดังกล่าว ซึ่งจัดเตรียมไว้สำหรับบุคคลนั้น และตั้งเป็นเงื่อนไขที่ชัดเจนให้เขาปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดหลังจากพิจารณาคดี ศาลอาจแก้ไข หรือลดขั้นตอนการรักษาหรือการรักษาทางการแพทย์จิตเวชหรือจิตวิทยา

ถ้าผู้อำนวยการของสถานที่ ซึ่งรับผิดชอบทางการแพทย์ที่กำหนดให้บุคคลที่ได้รับการปล่อยตัว แจ้งอัยการสูงสุด และศาลที่มีขอบเขตอำนาจเหนือบุคคลว่าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขบุคคลอาจถูกจับกุม และดำเนินการโดยไม่ชักช้า ศาลต้องตัดสินใจให้บุคคลที่ถูกคุมขังไปยังสถานที่ที่เหมาะสม³¹

2) กระบวนการพิจารณาคดี

เมื่อผู้พิพากษาในศาลสูงได้ตรวจสอบว่าคำร้อง มีข้อเท็จจริงที่สนับสนุนสาเหตุความเป็นไปได้ และตัดสินใจว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในพฤติกรรมทางอาญาที่รุนแรงทางเพศ เมื่อได้รับการปล่อยตัว ผู้พิพากษาจะสั่งให้บุคคลถูกควบคุมดูแลอยู่ในสถานที่ปลอดภัย จนกว่าการพิจารณาคดีจะแล้วเสร็จ และศาลต้องสั่งให้มีการพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าบุคคลที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติทางจิตอันเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และความปลอดภัยของบุคคลอื่น หรือไม่

³¹ United States Code TITLE 18 : CRIMES AND CRIMINAL PROCEDURE Section 4246

3) กระบวนการหลังศาลมีคำพิพากษา

กรณีบุคคลถูกศาลตัดสินว่าเป็นผู้มีความรุนแรงทางเพศ บุคคลต้องเข้าสู่กระบวนการควบคุมดูแลของโรงพยาบาลรัฐของกรมสุขภาพจิต และบุคคลนั้นต้องได้รับการประเมินเงื่อนไขทางจิตอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยโรงพยาบาลของรัฐจะเป็นผู้กำหนดโปรแกรมการบำบัดรักษา ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศที่มีความผิดปกติทางจิต ซึ่งผู้ที่ปฏิเสธการรักษาจะต้องมีโอกาสได้รับการรักษาอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โปรแกรมนี้จะกำหนดแนวทางการรักษาผู้กระทำความผิดแต่ละราย รวมถึงทางเลือกของผู้ป่วยและการตอบสนองความต้องการในการรักษาพยาบาลอย่างทันที่ทั่วทั้งด้วย

4) กระบวนการหลังการพ้นโทษ

เมื่อบุคคลยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้พิจารณาว่าบุคคลยังคงเป็นผู้ที่มีความรุนแรงทางเพศหรือไม่ ถ้าโรงพยาบาลของรัฐเห็นว่า สภาพของบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงไม่เป็นผู้ที่มีความรุนแรงทางเพศต่อไป และควรได้รับการปล่อยตัวโดยไม่มีเงื่อนไข หรือการปล่อยตัวที่มีเงื่อนไขไปสู่ทางเลือกที่มีข้อจำกัดน้อยกว่า

เมื่อศาลเห็นว่ามิสาเหตุที่น่าเชื่อว่าความผิดปกติทางจิตของบุคคลมีการเปลี่ยนแปลง บุคคลไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และความปลอดภัยของบุคคลอื่น และไม่มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมในพฤติกรรมทางอาญาเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศหากได้รับการปล่อยตัว บุคคลมีสิทธิขอให้มีการพิจารณาโดยคณะลูกขุน และต้องได้รับการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกโดยศาล เพื่อพิสูจน์ให้ปราศจากข้อสงสัยว่า บุคคลที่รับการวินิจฉัยมีความผิดปกติทางจิต ยังคงเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และความปลอดภัยบุคคลอื่น และมีแนวโน้มมีส่วนร่วมในพฤติกรรมทางอาญาอันเกี่ยวกับความรุนแรงหากได้รับการปล่อยตัว

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ถือว่า ผู้กระทำความผิดทางเพศที่ประกอบอาชญากรรมขึ้นเนื่องจากความผิดปกติทางด้านจิตใจ กับผู้กระทำความผิดทางเพศทั่วไป มีความแตกต่างกัน จึงต้องแยกผู้กระทำความผิดทั่วไป ที่กระทำความผิดเนื่องจากสันดานเป็นผู้ร้าย ออกจากผู้ที่กระทำความผิดเนื่องจากความผิดปกติทางด้านจิตใจ ซึ่งผู้กระทำความผิดทางเพศทั่วไปนั้นจะต้องถูกลงโทษให้จำคุกในเรือนจำปกติ โดยจะใช้วิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดแบบทั่วไป แต่สำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศอันเนื่องมาจากความผิดปกติทางด้านจิตใจ จะต้องถูกส่งไปคุมขังไว้ในทัณฑสถาน เพื่อบำบัดแก้ไขความผิดปกติเหล่านั้น โดยทัณฑสถานนี้ เป็นเรื่องจำกัังโรงพยาบาลสำหรับผู้ที่มีการควบคุมตนเองบกพร่อง โดยเฉพาะมีการใช้โปรแกรมทางจิตวิทยาอย่างเข้มข้น และเหมาะสำหรับผู้กระทำความผิด เป็นเรือนจำที่มีบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด มีการรักษาด้วยการทำจิตบำบัดรายบุคคลและรายกลุ่ม

โดยจุดประสงค์ของการใช้เรือนจำบำบัดพิเศษก็เพื่อบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดเหล่านี้ให้หายจากความผิดปกติทางเพศ หรือให้มีโอกาสดีขึ้นจนไม่เป็นอันตรายต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และการคุมขังผู้กระทำความผิดนี้ไว้ยังเป็นการป้องกันอันตรายต่อสังคม อันเกิดจากผู้กระทำความผิดเหล่านี้ ซึ่งการบำบัดโดยใช้วิธีทางจิตวิทยา พบว่า สามารถรักษาผู้กระทำความผิดได้ด้วยการบำบัดรักษา สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดลดพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรง สามารถยับยั้งอารมณ์ และควบคุมอารมณ์ทางเพศของตนเองได้³²

3.2 ประเทศอังกฤษ

มาตรการทางอาญาของประเทศอังกฤษนั้น ได้มีการกำหนดรูปแบบของโทษที่จะบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดไว้หลากหลาย และยังมีกำหนดมาตรการเสริม หรือมาตรการที่จะใช้ควบคู่ไปกับการบังคับโทษ เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคล และลักษณะความผิดความร้ายแรงของความผิดแต่ละความผิดด้วย โดยบางฐานความผิดก็กำหนดโทษไว้ตายตัว แต่บางความผิดก็จะกำหนดโทษขั้นสูง หรือก็จะเป็นโทษขั้นต่ำไว้ เพื่อที่จะเปิดโอกาสให้ศาลนั้นสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับความร้ายแรงของความผิดและสภาพของตัวผู้กระทำความผิด โดยจะคำนึงถึงเป้าหมายในการลงโทษ เพื่อป้องกันสังคมให้ปลอดภัยและแก้ไขฟื้นฟูตัวผู้กระทำความผิด โดยกระบวนการนี้จะเรียกว่า กระบวนการกำหนดโทษ sentencing process

1. รูปแบบของโทษตามกฎหมายประเทศอังกฤษ³³

1) โทษจำคุก

ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ โทษจำคุกจะนำมาใช้กับความผิดที่ศาลบัญญัติทุกความผิด ส่วนความผิดที่กฎหมายบัญญัติ จะลงโทษจำคุกก็ต่อเมื่อกฎหมายนั้นๆ ได้ระบุให้มีโทษจำคุก โดยโทษจำคุกตามกฎหมายของอังกฤษนั้นมีอยู่หลากหลายรูปแบบ

(1) โทษจำคุกซึ่งมีระยเวลาน้อยกว่า 12 เดือน

กล่าวคือ ศาลมีอำนาจมีคำสั่งพิพากษา ให้ลงโทษจำคุกเป็นระยเวลาน้อยกว่า 12 เดือน แก่ผู้กระทำความผิดได้ตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น โดยต้องกำหนดให้ระยเวลาน้อยสุด

³² อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 77, น. 68 - 69.

³³ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 80.

28 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 51 สัปดาห์ต่อหนึ่งฐานความผิด และต้องไม่เกินระยะเวลาสูงสุดที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย

โดยศาลจะต้องมีคำสั่ง custody plus order เพื่อกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ให้ผู้กระทำความผิดนั้นต้องปฏิบัติตาม หลังจากได้รับการปล่อยตัวตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

(2) คำสั่งให้จำคุกผ่อนส่ง หรือจำคุกสุดสัปดาห์

เป็นการลงโทษจำคุกแบบใหม่ โดยผู้ถูกลงโทษจะต้องไปเข้าคุกในวันหยุด หรือในระหว่างสัปดาห์ ซึ่งหมายความว่า แม้จะถูกจำคุกแต่ก็สามารถทำงานได้ตามปกติ หรือดูแลครอบครัวได้ การลงโทษจำคุกผ่อนส่งนี้ใช้เมื่อศาลลงโทษจำคุกระยะสั้น และผู้ที่ได้รับโทษนี้ต้องมีความยินยอมด้วย ถ้าหากผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมก็จะได้รับโทษจำคุกตามปกติ และศาลอาจมีการกำหนดเงื่อนไขการขออนุมัติที่อาจใช้ได้ในกรณีคำสั่งให้จำคุกผ่อนส่ง หรือจำคุกสุดสัปดาห์

(3) คำพิพากษาให้รอการลงโทษจำคุก

เป็นกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำคุกเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 28 สัปดาห์ แต่ไม่เกินกว่า 51 สัปดาห์ และกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาตั้งแต่ 2 คำพิพากษาเป็นต้นไป ในคราวเดียวกัน และศาลจะมีคำพิพากษาให้รอการลงโทษได้นั้น ก็ต่อเมื่อระยะเวลาการลงโทษตามคำพิพากษารวมแล้วไม่เกิน 65 สัปดาห์ และศาลอาจมีคำสั่งกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างภายในช่วงเวลาที่ศาลกำหนดได้ เช่น คำสั่งให้ทำงานโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน คำสั่งให้อาศัยอยู่ในที่กำหนด หรือ คำสั่งให้บำบัดรักษาโรคจิต เป็นต้น

2) โทษกักขัง

โทษนี้จะนำมาใช้ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดลงมือกระทำในขณะที่อายุยังไม่เกิน 18 ปี โดยที่โทษกักขังนี้มีระยะเวลาไม่เกิน โทษจำคุก ที่ศาลสามารถใช้กับผู้กระทำความผิดในขณะอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ในฐานความผิดเดียวกัน

3) ศาลให้ลงโทษในชุมชน

ศาลจะมีคำสั่งให้ลงโทษในชุมชนก็ต่อเมื่อ ศาลเห็นว่าความผิดนั้นมีความร้ายแรงเพียงพอสำหรับการใช้คำพิพากษาลงโทษโดยชุมชน และศาลต้องพิจารณาแล้วเห็นสมควรว่ามีความเหมาะสมที่สุดที่จะบังคับแก่ผู้กระทำความผิด และเทียบเท่าได้กับความร้ายแรงของความผิดที่เกิดขึ้นด้วย ศาลไม่อาจมีคำพิพากษาลงโทษโดยชุมชนได้หากว่า

- (1) ความคิดนั้นมีความหมายกำหนดคำพิพากษาไว้แน่นอนตายตัวแล้ว
 (2) กรณีการมีคำพิพากษาจำคุกในความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืนในบางฐานความผิด
 (3) กรณีการมีคำพิพากษาจำคุกในกรณีกระทำความผิดซ้ำ หรือผู้กระทำความผิดที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

(4) ความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สาธารณะบางฐานความผิด

4) โทษปรับ

เป็นโทษที่ผู้ได้รับจะต้องนำเงินมาชำระต่อศาล โดยโทษปรับจะนำมาใช้กับทุกฐานความผิด ยกเว้นความผิดที่มีโทษกำหนดไว้แน่นอน ใช้กับผู้กระทำความผิดทุกคน หากเป็นเด็กอายุระหว่าง 10 - 15 ปี ศาลอาจสั่งให้บิดามารดาชำระค่าปรับแทนได้ และในการกำหนดค่าปรับนั้นศาลต้องพิจารณาถึงความสามารถทางการเงินของผู้กระทำ

5) โทษริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

กล่าวคือ เป็นคำสั่งให้ริบทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดใช้ในการกระทำความผิด หรือเจตนาจะใช้ในการกระทำความผิด คำสั่งนี้ใช้กับทุกความผิดและกับทุกผู้กระทำความผิด โดยไม่จำกัดอายุ ศาลไม่อาจริบทรัพย์สินของผู้อื่นที่มีรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดได้ ทรัพย์สินที่ถูกยึดนี้จะนำไปขายทอดตลาด และอาจนำรายได้มาเพื่อชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้เสียหาย

2. ลักษณะการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ สามารถแบ่งออกได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. การข่มขืน
2. การข่มขืนโดยใช้สิ่งของแทนอวัยวะ
3. การอนาจาร โดยการสัมผัส
4. การก่อบุคคลอื่นเข้าร่วมกิจกรรมทางเพศ

3. กระบวนการก่อนฟ้อง

สำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ ในประเทศอังกฤษ นั้นได้กล่าวถึงความหมายของความผิดปกติทางจิต³⁴ ว่าเป็นความผิดปกติใดๆ หรือพิการทางจิตใจ ซึ่งเป็นการกล่าวรวมถึง บุคคลที่มีอาการป่วยทางจิต บุคคลที่มีพัฒนาการทางจิตบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ และบุคคลที่มีพฤติกรรมผิดปกติทางจิตอื่นๆ

Mental disorder หมายถึง การป่วยทางจิต ที่มีการพัฒนาของจิตใจบกพร่อง หรือไม่สมบูรณ์ มีบุคลิกภาพผิดปกติโดยต่อต้านสังคม และมีความผิดปกติอื่นๆ ทางด้านจิตใจ

Psychopathic disorder หมายถึง ผู้ที่กระทำความผิดเพราะมีบุคลิกภาพผิดปกติ หรือผู้มีภาวะจิตใจไม่สมบูรณ์มีผลทำให้เกิดความก้าวร้าวรุนแรงผิดปกติ

³⁴ Mental Health Act Section 1.

กระบวนการบังคับรักษา

กระบวนการนี้จะถูกบังคับรักษาไว้ในโรงพยาบาล โดยจะเริ่มจากการที่นักสังคมสงเคราะห์ หรือตำรวจยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อขอย้ายผู้ป่วยไปรับการบำบัดรักษาที่เหมาะสม โดยกระบวนการ มีดังนี้³⁵

1. การบังคับรักษาในกรณีฉุกเฉินเพื่อประเมินอาการ (Compulsory emergency admission for assessment)

เมื่อมีคำขอกรณีเร่งด่วนจากญาติใกล้ชิด หรือนักสังคมสงเคราะห์ ที่รับรู้อาการของผู้ป่วย และมีรายงานความเห็นจากแพทย์ว่า มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะควบคุมผู้ป่วยไว้เพื่อประเมินอาการทางจิต โรงพยาบาลมีอำนาจควบคุมตัวไว้ไม่เกิน 72 ชั่วโมง นับแต่เวลารับผู้ป่วยไว้ กรณีดังกล่าวนี้ ไม่จำเป็นต้องมีหมายจากคณะกรรมการให้เคลื่อนย้ายผู้ป่วย การควบคุมตัวผู้ป่วยในกรณีนี้จะสามารถขยายเวลาเป็น 28 วันได้เมื่อจิตแพทย์ 2 คน ลงความเห็นในคำขอว่าให้รับตัวไว้ในสถานพยาบาล เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ป่วยมีสิทธิปฏิเสธไม่อยู่ในโรงพยาบาลได้ แต่โรงพยาบาลก็มีสิทธิควบคุมผู้ป่วยไว้ต่อไป หากปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการควบคุมผู้ป่วยเพื่อประเมินอาการ หรือเพื่อบังคับรักษา

2. การบังคับรักษาเพื่อประเมินอาการ (Compulsory admission for assessment)

การควบคุมผู้ป่วยด้วยวิธีนี้เพื่อให้แพทย์มีระยะเวลาเพียงพอในการตรวจวินิจฉัย และประเมินอาการของผู้ป่วย และกำหนดมาตรการที่จะปฏิบัติต่อผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม เช่น กำหนดรูปแบบการรักษา วิธีการคุมตัว เป็นต้น แพทย์ต้องตรวจวินิจฉัย และพิจารณาต่อไปว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ที่จะใช้วิธีการควบคุมผู้ป่วยเพื่อรักษาในโรงพยาบาล โดยระยะเวลาควบคุมตัวจะต้องไม่เกิน 28 วัน

3. การบังคับรักษาสำหรับผู้ป่วยที่สมัครใจรักษาแต่ต้องการออกจากโรงพยาบาล (Change to compulsory admission)

กรณีที่ผู้ป่วยซึ่งสมัครใจเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล และต้องการให้แพทย์สั่งให้จำหน่ายออกจากโรงพยาบาล แพทย์จะต้องมีรายงานความเห็น ว่า ผู้ป่วยควรได้รับการรักษาในลักษณะบังคับรักษา โดยมีการรับรองว่าผู้ป่วยมีอาการป่วยทางจิต และการควบคุมผู้ป่วยมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้ป่วย หรือเพื่อป้องกันผู้อื่น และเมื่อครบกำหนดควบคุม 72 ชั่วโมง หากไม่มีรายงานความเห็นของแพทย์ โรงพยาบาลต้องยินยอมให้ผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล

³⁵ Robert Bluglass, "Principles and practice of forensic psychiatry," (London : Longman Group, 1990), p.39.

4. การควบคุมตัวผู้ป่วยโดยตำรวจ

เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่พบผู้ป่วยในที่สาธารณะ และเชื่อว่าบุคคลนั้นมีความจำเป็นที่ต้องเข้ารับการรักษาหรือควบคุมไว้อย่างเร่งด่วนเพื่อป้องกันอันตราย หรือเพื่อประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้ป่วย เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการควบคุมตัวผู้ป่วยไว้ เพื่อวินิจฉัยอาการ แต่ควบคุมได้ไม่เกิน 12 ชั่วโมง

5. การควบคุมบังคับรักษา (Compulsory admission for treatment)

ผู้ป่วยที่ถูกควบคุมไว้โดยคำสั่งศาลหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งได้มีการรับรองความเห็นจากแพทย์ว่าผู้ป่วยมี

5.1) ความเจ็บป่วยทางจิต (Suffering from mental illness)

5.2) ปัญญาอ่อน (Mental impairment)

5.3) ปัญญาอ่อนอย่างรุนแรง (Severe mental impairment)

5.4) มีอาการผิดปกติทางจิตแบบต่อต้านสังคม (Psychopathic disorder)

อย่างหนึ่งอย่างใดใน 4 แบบ ซึ่งมีระดับอาการป่วยที่จำเป็นต้องได้รับการรักษาผู้ป่วยนั้น จะถูกควบคุมไว้ในโรงพยาบาลระยะเวลา 6 เดือน และหากครบกำหนดระยะเวลาอาการผู้ป่วยยังไม่บรรเทาลง แพทย์มีอำนาจควบคุมต่อไปอีก 6 เดือน และจะต้องมีการทบทวนความจำเป็นในการควบคุมผู้ป่วยทุกๆ 1 ปี และผู้ป่วยก็มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งให้มีการปล่อยตัวต่อคณะกรรมการทบทวนสุขภาพจิตได้ทุกๆ ระยะเวลาที่แพทย์มีคำสั่งให้ควบคุมตัว และเมื่อผู้ป่วยถูกควบคุมตัว ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลจะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ป่วยและญาติผู้ป่วยทราบว่าผู้ป่วยถูกควบคุมโดยกฎหมายมาตราใดผู้ป่วยมีสิทธิ์ในการขอให้ปล่อยตัวหรือปฏิเสธการรักษาบางอย่างได้

4. กระบวนการหลังฟ้อง

4.1. ขั้นตอนก่อนพิพากษา

การลงโทษผู้กระทำความผิดทางเพศ ถือเป็นความผิดที่ร้ายแรงในประเทศอังกฤษ เมื่อถูกขุนตัดสินว่าจำเลยกระทำความผิด หรือจำเลยรับสารภาพว่าได้กระทำความผิด ศาลจะมีขั้นตอนการกำหนดโทษ ดังนี้

1) การรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลย จะประกอบด้วย

1.1 ข้อเท็จจริงแห่งคดี ได้แก่ รายละเอียดพฤติการณ์แห่งคดี ลักษณะความร้ายแรงของความผิดรายละเอียดเกี่ยวกับตัวจำเลย และบันทึกถ้อยคำของจำเลยซึ่งกระทำขึ้นที่สถานีตำรวจ

1.2 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ และประวัติภูมิหลัง ได้แก่ อายุ วัน เดือน ปีเกิดของจำเลย การศึกษา การประกอบอาชีพในอดีตและปัจจุบัน ประวัติการทำ ความผิด สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย รายได้ และสถานภาพการสมรส

1.3 การรวบรวมข้อเท็จจริงเพิ่มเติมในรูปรายงาน เช่น รายงานสืบเสาะความประพฤติ จำเลย ที่จะทำโดยพนักงานคุมประพฤติ ซึ่งถือว่าเป็นรายงานที่มีอิทธิพลต่อการใช้ดุลยพินิจของศาล ในการกำหนดโทษ

2) การรายงานสืบเสาะก่อนการพิพากษา

2.1 รายงานศึกษาระรมดาก่อนการพิพากษา ประกอบด้วย

- ข้อคิดเห็นที่เป็นการช่วยให้ศาลกำหนดวิธีการลงโทษที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด และ

- การบรรจุข้อมูลข่าวสารของพนักงานคุมประพฤติเพื่อเสนอแก่เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของ รัฐ

งานทั่วไปนี้ใช้สำหรับกระทำความผิดที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยพนักงาน คุมประพฤติ นักสังคมวิทยา หรือผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมวิทยาเป็นผู้จัดทำรายงานนี้ แต่หากผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 18 ปี การทำรายงานนี้จะจัดทำโดยทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสำหรับการกระทำ ความผิดของเด็ก โดยรายงานศึกษาระรมดาก่อนการพิพากษานี้จะประกอบไปด้วยรายละเอียด ดังนี้

- (1) บุคลิกลักษณะ ประวัติครอบครัว และภูมิหลังทางสังคมของจำเลย
- (2) รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน และ
- (3) ประวัติการทำงาน และประเภทของงานที่ทำอยู่
- (4) ประเภทของความผิด เหตุผลในการกระทำความผิด ความร้ายแรงของความผิดที่ได้

กระทำ

2.2 รายงานทางการแพทย์หรือรายงานของนักจิตวิทยา³⁶

เป็นรายงานถึงสภาวะเงื่อนไขทางด้านจิตใจของจำเลย จัดทำโดยจิตแพทย์ที่รับการ รับรองคุณสมบัติจากสมาคมสุขภาพ หรือนักจิตวิทยา โดยศาลจะมีรายงานทางการแพทย์เพื่อเตรียมไว้สำหรับใช้ประกอบดุลพินิจ ในการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้บำบัดรักษาในโรงพยาบาล หรือคุมขังในสถานพยาบาลเพื่อความปลอดภัย ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สั่งตามกฎหมายสุขภาพจิต โดยให้บำบัดความผิดปกติทางด้านจิตใจด้วย หรือมี คำสั่งให้บำบัดความผิดปกติทางจิตใจโดยวิธีอื่น

4.2 ขั้นตอนหลังศาลพิพากษา

1. กรณีศาลไม่สั่งให้ลงโทษจำคุก

เป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางเพศเป็นบุคคลวิกลจริต หรือเป็นโรคจิตถึงขนาด ไม่รู้ผิดชอบ ศาลจะไม่ลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิด แต่ศาลจะสั่งให้คุมตัวไว้ในสถานที่จำกัด

³⁶ Criminal Justice Act 2003, Section 207.

เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ศาลไม่สามารถลงโทษจำคุกจำเลยได้เนื่องจากจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความวิกลจริต หรือเป็นโรคจิต หัวหน้าสำนักงานตำรวจจะยื่นคำร้องต่อศาล ให้คุมตัวจำเลยไว้ โดยยื่นคำร้องว่าจำเลยกระทำความผิดทางเพศที่มีพฤติกรรมอาจกระทำความผิดซ้ำอีก หากศาลเชื่อว่าจำเลยมีพฤติกรรมจะกระทำความผิดทางเพศซ้ำอีก และมีความจำเป็นต้องมีคำสั่งเพื่อป้องกันสาธารณะชนจากอันตรายที่อาจจะเกิดจากจำเลย ศาลอาจมีคำสั่งให้คุมตัวจำเลยไว้ในสถานที่ที่กำหนดโดยสำนักงานตำรวจ โดยคำสั่งนี้ศาลจะกำหนดให้คุมตัวจำเลยไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และสำหรับคำร้องให้ปล่อยตัวก่อนห้าปี จำเลยจะต้องยื่นคำร้องโดยคำร้องนั้นต้องได้รับความยินยอมจากหัวหน้าสำนักงานตำรวจ

2. กรณีศาลสั่งให้ลงโทษจำคุก

เป็นกรณีสำหรับจำเลยซึ่งกระทำความผิดทางเพศที่มีพฤติกรรมที่อาจจะกระทำความผิดทางเพศซ้ำอีกตามกฎหมาย โดยแบ่งการลงโทษจำคุกเป็น 2 กรณีคือ

1) กรณีความผิดที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิต³⁷ เป็นกรณีที่บุคคลที่กระทำความผิดทางเพศร้ายแรงมีอายุ 18 ปีขึ้นไป บุคคลนั้นมีพฤติกรรมที่จะกระทำความผิดซ้ำอีก หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำนั้นถือเป็นการผิดที่ร้ายแรง ศาลจะต้องพิพากษาลงโทษจำคุกตลอดชีวิต

2) กรณีขยายระยะเวลาการจำคุกในเรือนจำ³⁸ หากบุคคลที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปได้กระทำความผิดทางเพศร้ายแรง และพิจารณาแล้วว่าบุคคลนั้นมีพฤติกรรมจะกระทำความผิดซ้ำอีก ศาลจะขยายเวลาที่คุมขังในเรือนจำเพื่อปกป้องสาธารณะชนจากจำเลย ระยะเวลาของการคุมขังในเรือนจำต้องไม่เกินอัตราโทษขั้นสูงสำหรับความผิดนั้น

สำหรับประเทศอังกฤษเมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก เมื่อจำคุกได้ระยะเวลาครึ่งหนึ่งของคำพิพากษาในการลงโทษจำคุก จะมีการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดโดยมีเงื่อนไขในการปล่อยตัว³⁹ ซึ่งคณะกรรมการจะต้องพิจารณาแล้วว่าไม่มีความจำเป็นต้องคุมขังผู้ทำความผิดทางเพศไว้ในเรือนจำอีก

สำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีปัญหาด้านสุขภาพ ประเทศอังกฤษให้อำนาจศาลส่งตัวจำเลยที่ถูกตัดสินว่ามีความผิด และต้องได้รับโทษจำคุก แต่จำเลยมีอาการป่วยทางจิตรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ให้ไปบังคับรักษาแทนการลงโทษจำคุก

³⁷ Criminal Justice Act 2003 Section 225.

³⁸ Criminal Justice Act 2003 Section 227.

³⁹ Criminal Justice Act 2003 Section 244.

5. กระบวนการเข้าสู่ระบบบังคับรักษา มี 6 กรณีคือ⁴⁰

1) คำสั่งให้บังคับรักษาในโรงพยาบาล (Hospital order)

กล่าวคือ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า จำเลยได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดจริง และต้องรับโทษจำคุก แต่จำเลยมีความผิดปกติทางจิต อันได้แก่ มีความเจ็บป่วยทางจิต ปัญญาอ่อน ปัญญาอ่อนอย่างรุนแรง หรือมีความผิดปกติทางจิตแบบต่อต้านสังคม ใดๆ อย่างหนึ่งศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ควบคุมจำเลยไว้ในโรงพยาบาลเพื่อบังคับรักษาได้ และก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งจะต้องรับฟังรายงานของแพทย์ร่วมพิจารณาด้วย

เมื่อศาลได้พิจารณาสภาพแวดล้อม บุคลิกลักษณะ ประวัติ และสภาพความรุนแรงของอาการป่วยทางจิตของจำเลย ประกอบกับเงื่อนไขตามที่แพทย์เสนอเกี่ยวกับวิธีการรักษาจำเลย เมื่อศาลเห็นว่าเหมาะสมที่จะใช้วิธีการรักษาจำเลยแทนการส่งตัวไปจำคุก ศาลจะมีคำสั่งให้ส่งตัวจำเลยไปบังคับรักษา โดยมีกำหนดเวลาในการรักษา 6 เดือน และอาจขยายระยะเวลาได้อีกคราวละ 6 เดือน จำเลยสามารถอุทธรณ์ต่อกรรมการทบทวนสุขภาพจิตให้พิจารณาการปล่อยตัวออกจากโรงพยาบาลได้เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับแต่วันที่ถูกบังคับให้รับการรักษา

2) คำสั่งให้บังคับรักษาในโรงพยาบาลชั่วคราว (Interim hospital order)

ในกรณีที่ศาลยังไม่มั่นใจว่าควรใช้วิธีการบังคับรักษา หรือลงโทษจำคุกแก่จำเลย เนื่องจากแพทย์ไม่สามารถสรุปได้ว่า จำเลยมีความเจ็บป่วยทางจิตแบบใดแบบหนึ่งในสี่แบบหรือไม่ หรือจำเลยไม่ให้ความร่วมมือในการรักษา หรือเพื่อให้มีเวลาเพียงพอต่อการจัดหาโรงพยาบาลที่เหมาะสมแก่จำเลย ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ควบคุมจำเลยไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อประเมินอาการ หรือเพื่อรักษาชั่วคราว และเมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามคำสั่งศาล หรือคำสั่งขอขยายระยะเวลาแล้ว ศาลจะต้องกำหนดวิธีการบังคับอย่างหนึ่งอย่างใดแก่จำเลย

3) คำสั่งที่มีข้อจำกัดสิทธิของจำเลย (Restriction order)

กล่าวคือ เป็นคำสั่งของศาลที่จะสั่งบังคับรักษาจำเลยในโรงพยาบาล โดยไม่มีกำหนดระยะเวลา หรือมีกำหนดเป็นระยะเวลายาวนาน และจำเลยจะถูกจำกัดสิทธิบางประการ คำสั่งนี้จะเป็นมาตรการที่ใช้สำหรับจำเลยที่ก่ออาชญากรรมร้ายแรง และมีความเสี่ยงที่จะกระทำผิดในอนาคต

4) คำสั่งให้อยู่ในความดูแลคุ้มครอง (Guardianship order)

ในกรณีนี้จะเป็นบำบัดรักษาของจำเลยในสถานที่อื่นที่ไม่ใช่โรงพยาบาล โดยอยู่ภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ อาทิเช่น การรักษาโดยการประกอบอาชีพ หรือฝึกหัดงานในสถานที่ หรือในเวลาที่กำหนดไว้ให้จำเลยอยู่ภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ เพื่อฝึกทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม

⁴⁰ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 91, น. 97 - 100.

5) คำสั่งให้ส่งตัวนักโทษจากเรือนจำเข้าโรงพยาบาลโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (Transfer from prison)

กรณีจำเลยซึ่งศาลพิพากษาลงโทษจำคุก และมีอาการป่วยทางจิตอย่างหนึ่งอย่างใด ในสี่แบบที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสุขภาพจิต เมื่อแพทย์ 2 คน ซึ่ง 1 ใน 2 คน ต้องเป็นแพทย์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนรับรอง เห็นว่านักโทษมีความเจ็บป่วยทางจิตจำเป็นต้องส่งตัวไปรักษาที่โรงพยาบาลเพื่อบังคับรักษา และเมื่อรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบจะออกคำสั่งให้ส่งตัวควบคุมไว้ในโรงพยาบาลเสมือนเป็นคำสั่งให้เข้าโรงพยาบาล และมีอำนาจออกคำสั่งที่มีข้อจำกัดสิทธิ์ได้ เมื่อนักโทษหายดีแล้วจะต้องถูกส่งตัวกลับไปรับโทษในเรือนจำต่อ แต่ในกรณีที่ครบกำหนดเวลาการลงโทษตามคำพิพากษาแล้ว นักโทษยังมีความเจ็บป่วยทางจิตจะต้องถูกควบคุมตัวไว้ในโรงพยาบาลเพื่อบังคับรักษาต่อไป และจะมีสิทธิ์ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยตัวได้ภายในหกเดือน นับแต่มีคำสั่งให้เข้าโรงพยาบาล

6) คำสั่งคุมประพฤติ (Psychiatric probation or supervision order)

เป็นกรณีที่ศาลเห็นว่า ความผิดปกติทางจิตของจำเลย ไม่เหมาะที่จะรักษาในโรงพยาบาลจิต ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติให้จำเลยเข้ารับการรักษาในฐานะผู้ป่วยในหรือนอกสถานพยาบาลตามที่กำหนด หรือให้จำเลยไปรับการรักษาจากแพทย์ตามที่กำหนดได้

ในประเทศอังกฤษจะกำหนดให้ ศาลมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยได้รับการตัดสินว่า มีความผิด และต้องรับโทษจำคุก แต่หากจำเลยมีความผิดปกติทางจิตแบบใดแบบหนึ่งใน 4 แบบ ศาลสามารถบังคับให้รักษาในโรงพยาบาลได้ แต่ถ้าหากศาลเห็นว่าวิธีการรักษาไม่เหมาะสมกับจำเลย ศาลอาจส่งจำเลยไปจำคุกหรือคุมประพฤติจำเลย หรือส่งตัวไปอยู่ในความคุ้มครองเพื่อรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชนได้ หรือถ้าศาลเห็นว่าจำเลยประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรง และมีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำในอนาคต ศาลอาจจะมีคำสั่งจำกัดสิทธิบางอย่างของจำเลยได้

และสิทธิ์ในการปล่อยตัวของจำเลยนั้น รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยสามารถสั่งปล่อยจำเลยได้ ตามรายงานความเห็นของแพทย์ และจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร เพื่อประโยชน์ของจำเลย และความปลอดภัยของสังคม และนอกจากนี้ระหว่างที่รับการปล่อยตัว จะเรียกจำเลยกลับเข้าโรงพยาบาลเมื่อไหร่ก็ได้ หรือกรรมการสุขภาพจิต มีอำนาจสั่งให้ปล่อยตัวจำเลยโดยมีเงื่อนไขได้ เช่น ปล่อยตัวภายในเวลาที่กำหนด หรือส่งไปควบคุมที่โรงพยาบาลอื่น หรือสั่งให้ส่งจำเลยไปอยู่ในการคุ้มครอง เป็นต้น

การบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศในประเทศอังกฤษนั้น จะอยู่ในความรับผิดชอบหน่วยสุขภาพจิตในกรมราชทัณฑ์ โดยมีจุดมุ่งหมายบำบัดเฉพาะผู้กระทำความผิดทางเพศ

เพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ และเพื่อป้องกันสังคมจากผู้กระทำความผิดทางเพศ โดยการบำบัด จะเริ่มจากการประเมินนักโทษทางจิตวิทยา ร่างกาย บุคลิกภาพ และหากพบว่าผู้กระทำความผิดเป็น ผู้ที่กระทำความผิดทางเพศอันเนื่องมาจากความผิดปกติทางเพศ ในประเทศอังกฤษ โดยทั่วไปแล้ว ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษจำคุก แต่ในกรณีนี้ศาลจะเปลี่ยนจากโทษจำคุกให้เป็นวิธีการ บำบัดรักษาผู้ป่วยทางจิต โดยในประเทศอังกฤษนั้นมีการออกกฎหมายสุขภาพจิต ซึ่งผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับการบำบัดรักษาโดยวิธีการทางจิตแพทย์ และการบำบัดทางจิตวิทยาด้วย

การบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดทางเพศที่เกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจ ในประเทศอังกฤษ จะใช้การบำบัดรักษาโดยใช้สถานพยาบาลเป็นสถานที่บำบัดรักษาผู้กระทำความผิดเหล่านี้ แทนการใช้เรือนจำ โดยสถานพยาบาลเหล่านี้ต้องทำหน้าที่ในการให้การศึกษา การฝึกอบรม ฝึกทักษะ ปรับทัศนคติความคิดเพื่อเข้าสู่สังคม

3.3 ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่เปิดกว้างในเรื่องทางเพศ เห็นได้จากการที่สื่อลามกอนาจาร สามารถแพร่หลายไปได้ทั่วประเทศ และในเกือบทุกร้านสะดวกซื้อจะมีสินค้าจำพวกนิตยสาร และดีวีดีโป๊ขายควบคู่กับสินค้าอุปโภคบริโภค แม้แต่สื่อลามกอนาจารที่มีอารมณ์รุนแรงก็สามารถวางขายได้ แต่จะมีเครื่องหมายระบุไว้ว่าสำหรับผู้ใหญ่เท่านั้น จึงทำให้บุคคลเหล่านี้เข้าถึงสื่อลามกอนาจารได้ง่ายและอาจเป็นตัวกระตุ้นเร้าให้บุคคลก่ออาชญากรรมทางเพศได้

ประเทศญี่ปุ่นใช้ระบบการพิจารณาคดีแบบระบบกล่าวหา โดยศาลจะเป็นผู้ตั้งพิจารณาคดี ทำหน้าที่เป็นคนกลาง ให้อำนาจพนักงานอัยการ และทนายจำเลย ในการซักถามพยานถามค้าน หรือถามตั้ง เพื่อค้นหาความจริง และรักษาประโยชน์ในทางรูปคดีภายใต้พยานหลักฐานของฝ่ายตนเอง โดยศาลอาจถามแทรกเข้ามาบ้างในระหว่างการสืบพยาน เพื่อให้ข้อเท็จจริงในคดีมีความกระจ่าง และชัดเจนยิ่งขึ้นเท่านั้น แต่ในทางตรงกันข้ามคณะลูกขุนญี่ปุ่นทุกคนมีสิทธิ์ตั้งคำถาม หรือถามพยานผู้เสียหาย และจำเลยเองได้โดยตรง เพื่อให้การวินิจฉัยคดีของคณะลูกขุนเป็นไปอย่างรอบคอบมากขึ้น ในประเทศญี่ปุ่นได้มีการนำระบบลูกขุนมาใช้ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในประเทศญี่ปุ่น ได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการพิจารณาคดีอาญาที่สำคัญ และเป็นหนทางที่สามารถตรวจสอบ และถ่วงดุลการใช้อำนาจของพนักงานอัยการญี่ปุ่นได้

3.3.1 ความผิดเกี่ยวกับเพศตามกฎหมายอาญาของประเทศญี่ปุ่น

ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศญี่ปุ่น ได้มีการบัญญัติในเรื่องของความผิดเกี่ยวกับเพศไว้ในส่วนที่ 2 บทที่ 22 ของประมวลกฎหมายอาญา ว่าด้วยเรื่อง การอันลามก การข่มขืนกระทำชำเรา การดำเนินคดีของประเทศญี่ปุ่นนั้น ใช้หลักการดำเนินคดีโดยรัฐ โดยที่

เอกชนผู้เสียหายไม่อาจฟ้องร้องคดีได้ด้วยตนเองโดยตรง แต่เดิมก็ยังคงมีความผิดบางประเภทที่กฎหมายกำหนดให้ผู้เสียหายต้องทำการร้องทุกข์ต่อพนักงานอัยการ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก่อนการดำเนินคดีนั้น จึงจะสามารถดำเนินไปได้ โดยถือว่าการร้องทุกข์ของผู้เสียหายเป็นเงื่อนไขในการดำเนินคดี เพราะความผิดในลักษณะดังกล่าว จะคำนึงถึงเจตจำนงของผู้เสียหายว่ามีความประสงค์ต้องการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหรือไม่

ซึ่งปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญาของญี่ปุ่นได้มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องสำคัญในความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศที่ได้ยกเลิกข้อกำหนดที่ผู้เสียหายต้องดำเนินการแจ้งความก่อนถึงจะมีการดำเนินคดีได้ เนื่องจากที่ผ่านมามีผู้เสียหายจำนวนมากรู้สึกอับอาย และไม่กล้าไปแจ้งความฟ้องร้อง จึงทำให้หลายครั้งที่เกิดคดีล่วงละเมิดทางเพศผู้ก่อเหตุมักจะไม่ยอม และยังมีการแก้ไขให้ “พฤติกรรมที่เข้าข่ายล่วงละเมิดทางเพศ” และ “การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์” นั้นครอบคลุมถึงการสำเร็จความใคร่ทางปาก และทางทวารหนักด้วยเช่นกัน ก็จัดว่าถือเป็นโทษข่มขืนด้วยเช่นเดียวกัน ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา มีดังนี้

1. ความผิดว่าด้วยการกระทำอนาจาร โดยการใช้กำลัง ตามมาตรา 176 กฎหมายได้บัญญัติให้⁴¹ ผู้ใดใช้กำลังขู่เข็ญ หรือข่มขู่ กระทำอนาจารต่อชายหรือหญิงอายุไม่น้อยกว่า 13 ปี ต้องระวางโทษจำคุก และทำงานไม่น้อยกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกินกว่า 10 ปี และในกรณีเดียวกันนี้ ให้ใช้กับผู้ซึ่งกระทำอนาจารต่อชาย หรือหญิงที่อายุต่ำกว่า 13 ปีด้วย

2. ความผิดว่าด้วยการข่มขืนตามมาตรา 177 กฎหมายบัญญัติให้⁴² ผู้ใดใช้กำลังขู่เข็ญ หรือข่มขู่ กระทำการข่มขืนกระทำชำเราต่อผู้หญิงอายุไม่น้อยกว่า 13 ปี ผู้นั้นกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ต้องระวางโทษจำคุก และทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และในขณะเดียวกันนี้ ให้ใช้กับผู้ซึ่งกระทำการข่มขืนกระทำชำเราต่อผู้หญิงที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปีด้วย

3. ความผิดเกี่ยวกับการกระทำที่มีลักษณะคล้ายกับการกระทำอนาจาร โดยการใช้กำลัง หรือคล้ายกับการข่มขืนกระทำชำเราตามมาตรา 178 กฎหมายกำหนดให้⁴³

(1) ผู้ใดกระทำการอนาจารต่อผู้ชายหรือผู้หญิงโดยอาศัยโอกาสที่ผู้นั้นสูญเสียสติอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถขจัดขึ้นได้ หรือโดยทำให้สูญเสียสติ หรืออยู่ในสถานะที่ไม่สามารถขจัดขึ้นได้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในมาตรา 176

⁴¹ Penal Code, Article 176.

⁴² Penal Code, Article 177.

⁴³ Penal Code, Article 178.

(2) ผู้ใดมีเพศสัมพันธ์ ฯลฯ ร่วมกับผู้อื่น โดยอาศัยโอกาสที่ผู้อื่นสูญเสียสติอยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถขจัดขึ้นได้ หรือโดยทำให้สูญเสียสติ หรืออยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถขจัดขึ้นได้ ต้องระวางโทษลักษณะเดียวกับที่กำหนดไว้ในมาตราก่อนหน้านี้

ความผิดตามมาตรา 176-178 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของประเทศญี่ปุ่นนี้ ได้มีการปรับกฎหมายดังกล่าวในเรื่องของการเพิ่มโทษจำคุกเป็น 5 ปี จากเดิมโทษจำคุก 3 ปี และหากกระทำการขึ้นใจจนเหยื่อเสียชีวิต หรือได้รับบาดเจ็บสาหัส ผู้กระทำความผิดนั้น จะถูกเพิ่มโทษจากจำคุก 5 ปี เป็น 6 ปี และบทกฎหมายใหม่ยังเพิ่มโทษกรณีสำหรับผู้ปกครองเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือผู้ดูแลบุคคลที่มีปัญหาด้านสภาพร่างกายหรือจิตใจ ก่ออาชญากรรมทางเพศต่อผู้ที่อยู่ในการดูแลของตนเอง ก็จะต้องถูกดำเนินคดี ถึงแม้จะไม่มีการทำร้ายร่างกาย หรือบังคับใจก็ตาม

3.3.2 มาตรการบังคับรักษาของผู้ป่วยทางจิตในประเทศญี่ปุ่น

ศาลฎีกาญี่ปุ่นได้วางหลักการพิสูจน์ความผิดของจำเลยไว้ว่า トラバドที่ไม่มีสถานการณ์ที่ทำให้ไม่อาจยอมรับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางจิตเวชได้ ศาลต้องการพยานความเห็นนั้น โดยเมื่อก่อนศาลจะฟังความเห็นของคณะลูกขุนด้วย แต่เพื่อลดภาระของลูกขุน อีกทั้งลูกขุนเป็นบุคคลธรรมดาที่ไม่มีความรู้ทางจิตเวช ทำให้มีการใช้อารมณ์ร่วมตัดสินจำเลย โดยคดีที่จำเลยอ้างว่าวิกลจริต จำเป็นต้องใช้ความรู้ทางการแพทย์วิเคราะห์การกระทำของจำเลยว่า ผู้กระทำความผิดมีจิตใจที่วิกลจริตหรือไม่ จะใช้อารมณ์ความรู้สึกแบบคนธรรมดาไม่ได้

ประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดมาตรการบังคับรักษาผู้ป่วยกรณีผู้ต้องหา หรือจำเลยกระทำความผิดทางเพศเนื่องจากความผิดปกติทางจิตซึ่งได้กำหนดมาตรการ และเงื่อนไขต่างๆไว้ในกฎหมายสุขภาพจิต มีสาระสำคัญ ดังนี้

3.3.2.1 เงื่อนไขที่ก่อให้เกิดอำนาจบังคับรักษา

ประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดเงื่อนไข ในการบังคับรักษาผู้ป่วยที่มีความผิดปกติทางจิตไว้ 2 ประการ คือ

1.1) บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต(Mentally disordered person) หมายถึง บุคคลที่เป็นโรคจิต มีความผิดปกติทางจิต มีอาการทางจิตในภาวะมีนเมา และบุคคลปัญญาอ่อน

1.2) บุคคลที่มีแนวโน้มว่าจะทำร้ายตนเอง หรือผู้อื่น

3.3.2.2 กระบวนการนำผู้ป่วยเข้าสู่ระบบการบังคับรักษา มีทั้งหมด 4 รูปแบบ⁴⁴

⁴⁴ อ้างแล้ว เชนอรรถที่ 91, น. 105 - 107.

2.2.1 การบังคับรักษาโดยผู้ว่าราชการจังหวัด(Prefectural Governor)

จะแบ่งออกเป็น 3 กรณี⁴⁵ คือ

1. เมื่อได้รับแจ้งจากบุคคลใดก็ตาม ว่าพบบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต หรือต้องสงสัยว่าจะเป็นผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต อาจะร้องขอไปยังผู้ว่าราชการ ให้แพทย์ตรวจวินิจฉัย และกำหนดมาตรการบังคับรักษามุคคลนั้นได้ โดยผู้ร้องขอจะต้องระบุ ที่อยู่ อายุของผู้ร้องขอ ชื่อ ที่อยู่ อายุและอาการป่วย รวมถึงชื่อที่อยู่ของผู้ปกครองผู้ป่วยด้วย

2. เมื่อได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบบุคคลที่มีพฤติกรรมต่อให้เห็นว่า มีแนวโน้มจะกระทำอันตรายต่อตนเอง หรือผู้อื่น เนื่องจากบุคคลนั้นมีความผิดปกติทางจิต โดยได้พิจารณาจากพฤติกรรมที่ผิดปกติของบุคคลนั้น หรือพิจารณาจากสภาพแวดล้อมอื่นๆ จะต้องรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ผ่านทางศูนย์สุขภาพจิตที่อยู่ใกล้ที่สุด

3. เมื่อผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลโรคจิตโดยสมัครใจ ภายหลังต้องการออกจากโรงพยาบาล เมื่อผู้อำนวยการ โรงพยาบาลเห็นว่าผู้ป่วยมีความผิดปกติทางจิต ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายสุขภาพจิต และมีแนวโน้มจะกระทำอันตรายต่อผู้อื่น หรือตนเอง

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด(Prefectural Governor) พิจารณาคำร้องขอ หรือรายงานดังกล่าวเห็นว่า มีความจำเป็นจะต้องศึกษาหาข้อเท็จจริง เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุสภาพจิตของผู้ป่วย สามารถสั่งให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยอาการผู้ป่วยแล้วรายงานให้ทราบ และหากปรากฏว่ามีพยานหลักฐานเชื่อได้ว่า ผู้ป่วยมีแนวโน้มที่จะทำอันตรายต่อตนเอง หรือผู้อื่น ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ ผู้ป่วยจะถูกควบคุมไว้ในโรงพยาบาลโรคจิต หรือโรงพยาบาลที่กำหนดเพื่อบำบัดรักษา และแพทย์มีอำนาจเข้าไปในเคหสถานของผู้ป่วยได้เพื่อตรวจวินิจฉัยหาอาการของผู้ป่วย แต่แพทย์ต้องแสดงตัวให้ผู้ป่วยทราบ หรือถ้าผู้ป่วยมีผู้ปกครอง คู่สมรส หรือบุคคลใดก็ตามที่ดูแลผู้ป่วย บุคคลเหล่านั้นมีสิทธิ์เข้าร่วมการตรวจสอบกระบวนการตรวจวินิจฉัยอาการของแพทย์ได้

2.2.2 การรับผู้ป่วยไว้ในโรงพยาบาลกรณีฉุกเฉิน

กรณีได้รับการร้องขอ หรือรายงานจากบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือผู้อำนวยการโรงพยาบาลว่าพบบุคคลมีความผิดปกติทางจิต หรือต้องสงสัยว่ามีความผิดปกติทางจิต และมีแนวโน้มอย่างมากว่าจะก่ออันตรายต่อตนเอง หรือผู้อื่น ไม่ได้ถูกควบคุมไว้ในโรงพยาบาล และมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องได้รับการดูแลรักษาทางการแพทย์ ผู้อำนวยการสามารถที่จะรับไว้เป็นกรณีฉุกเฉินได้ และสามารถควบคุมผู้ป่วยที่มีความผิดปกติทางจิตไว้ในโรงพยาบาลภายใน

⁴⁵ รณชัย คงสกนธ์, นิติจิตเวช ในจิตเวชศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บริษัทป๋วยณต์ เอ็นไทม์ไพร์ซ, 2548), น. 165.

ระยะเวลา 72 ชั่วโมง หากในกรณีที่ผู้ป่วยไม่สามารถให้ความยินยอมเข้ารับการรักษาได้ ซึ่งในขณะนั้นผู้อำนวยการโรงพยาบาลทางจิตได้รับรายงานจากแพทย์ว่า ผู้ป่วยมีความผิดปกติทางจิตและมีแนวโน้มอย่างมากที่จะทำร้ายตนเอง และผู้อื่น มีความจำเป็นที่จะต้องให้มีการบังคับรักษา ผู้อำนวยการโรงพยาบาลมีอำนาจสั่งให้ควบคุมผู้ป่วยไว้ในโรงพยาบาลได้ โดยไม่ต้องรับความยินยอมจากผู้ป่วย และจะต้องรับรายงานเหตุผลในการควบคุมตัวผู้ป่วยไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด(Prefectural Governor)

2.2.3 การควบคุมผู้ป่วยชั่วคราว

กรณีที่ผู้ดูแล คู่สมรส ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่ปกครองดูแลบุคคลใด ร้องขอให้บุคคลนั้นเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล เมื่อแพทย์ได้ตรวจวินิจฉัยอาการของบุคคลนั้นแล้วมีความเห็นว่า บุคคลนั้นมีความผิดปกติทางจิต แต่ต้องใช้เวลาพอสมควรในการตรวจวินิจฉัยโรคให้แน่ชัด ผู้อำนวยการโรงพยาบาล จะมีคำสั่งให้ควบคุมผู้ป่วยไว้เป็นการชั่วคราว เพื่อวินิจฉัยภายในเวลาไม่เกิน 3 สัปดาห์ โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ป่วย แต่ต้องแจ้งรูปแบบกระบวนการรักษา และวิธีการร้องขอให้ปล่อยตัวออกจากโรงพยาบาล แก่ผู้ป่วยทราบ และรายงานอาการไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ภายใน 10 วัน

2.2.4 การควบคุมบังคับรักษา

เมื่อผลการตรวจทางการแพทย์ระบุว่าผู้ป่วยมีความผิดปกติทางจิต และจำเป็นต้องควบคุมไว้ในสถานพยาบาลเพื่อบำบัดรักษา โดยไม่จำเป็นต้องรับความยินยอมจากผู้ป่วย แต่ต้องรายงานอาการผู้ป่วยรวมทั้งข้อกำหนดอื่นๆ พร้อมกับส่งหนังสือให้ความยินยอมดังกล่าว ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด(Prefectural Governor) ภายใน 10 วัน

กฎหมายสุขภาพจิตของญี่ปุ่นกำหนดให้มีคำสั่ง ให้ส่งจำเลยซึ่งมีความผิดปกติทางจิตในกรณีที่ศาลลงโทษจำคุก หรือขังจำเลย ตามที่พนักงานอัยการรายงาน หรือตามที่หัวหน้าพนักงานคุมประพฤติ เป็นหัวหน้างานที่มีหน้าที่ปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิด รายงานให้ทราบไปบังคับรักษาในโรงพยาบาลโรคจิต หรือโรงพยาบาลที่กำหนดโดยที่รายงานความเห็นของแพทย์สองคนระบุว่า จำเลย หรือผู้ถูกควบคุมประพฤติมีพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อตนเอง และผู้อื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้

3.3.3 หลักเกณฑ์ในการปล่อยตัว

พระราชบัญญัติสุขภาพจิตของญี่ปุ่นได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการปล่อยผู้ป่วยทางจิตไว้ดังนี้⁴⁶

⁴⁶ เท็งฮ้าง, น. 54.

1) การปล่อยชั่วคราว (Temporary discharge)

กล่าวคือ เมื่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลโรคจิต ได้รับรายงานการตรวจประเมินอาการผู้ป่วยจากแพทย์ และเห็นว่าผู้ป่วยมีความเหมาะสมที่จะถูกปล่อยตัวชั่วคราวเพื่อสังเกตอาการ หากได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด (Prefectural Governor) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลมีอำนาจปล่อยตัวผู้ป่วยเป็นการชั่วคราว ในเวลาไม่เกิน 6 เดือน โดยมีเงื่อนไขให้ผู้ที่รับผู้ป่วยไว้ในความดูแล ในระหว่างปล่อยตัวชั่วคราวจะต้องมารับคำแนะนำในการดูแลและปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพจิตของผู้ป่วยตามที่กำหนดไว้

2) การปล่อยผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล มีทั้งหมด 4 กรณี คือ

2.1 เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด (Prefectural Governor) ได้รับรายงานความเห็นจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลโรคจิตว่า ผู้ป่วยที่ถูกบังคับรักษาไว้ในโรงพยาบาลไม่มีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อตนเอง หรือผู้อื่น ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องสั่งปล่อยผู้ป่วยโดยไม่ชักช้า และบุคคลที่รับผู้ป่วยไว้ดูแลภายหลังที่ออกจากโรงพยาบาลจะต้องมารับคำแนะนำจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลในเรื่องการดูแลปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพจิตของผู้ป่วย ตามที่กำหนดไว้ หากกรณี que ผู้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเห็นว่าผู้ป่วยยังมีความผิดปกติทางจิตอยู่ และจำเป็นต้องได้รับการดูแลภายหลังปล่อยตัว จะสั่งให้แพทย์ หรือคณะนักสังคมสงเคราะห์ที่ได้รับแต่งตั้ง ไปเยี่ยมผู้ป่วย และให้คำแนะนำที่เหมาะสมในการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพจิตของผู้ป่วยก็ได้

2.2 เมื่อคณะกรรมการทบทวนสุขภาพจิตได้รับรายงานอาการป่วยของผู้ป่วยขณะอยู่ในโรงพยาบาล และคำขอจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ทบทวนเกี่ยวกับความจำเป็นในการควบคุมผู้ป่วยในโรงพยาบาล และเมื่อได้รับฟังความเห็นจากผู้อำนวยการโรงพยาบาล ผู้ป่วย และผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง เห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะควบคุมผู้ป่วยต่อไป คณะกรรมการมีอำนาจปล่อย หรือสั่งให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลปล่อยผู้ป่วยทันที

2.3 เมื่อมีคำร้องของผู้ป่วย ผู้ดูแล คู่สมรส ผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือบุคคลที่คุ้มครองดูแลผู้ป่วย ขอให้ปล่อยผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล คณะกรรมการทบทวนสุขภาพจิตจะต้องพิจารณา คำร้อง โดยฟังความเห็นจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลโรคจิต และผู้ยื่นคำร้อง หากเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะต้องควบคุมผู้ป่วยต่อไป เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด (Prefectural Governor) ได้รับแจ้งคณะกรรมการแล้วจะต้องปล่อย หรือสั่งให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโรคจิตปล่อยตัวผู้ป่วยทันที

2.4 ในกรณีที่รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข และสวัสดิการ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด (Prefectural Governor) มีอำนาจสั่งปล่อยผู้ป่วยได้ หากการควบคุมผู้ป่วยเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติสุขภาพจิต

3.3.4 มาตรการแก้ไขภายหลังมีความเสียหายเกิดขึ้น

กฎหมายสุขภาพจิตของประเทศญี่ปุ่นได้บัญญัติให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งจำเลย ซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก กักขัง หรือจำเลยที่ถูกคุมประพฤติ หรือนักโทษที่จะได้รับการปล่อยตัวแต่มีความผิดปกติเป็นโรคจิต ปัญญาอ่อน และความผิดปกติทางจิตแบบก้าวร้าวรุนแรง หรือต่อต้านสังคม ให้บังคับรักษาในโรงพยาบาลโรคจิตโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. เมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำคุก หรือกักขังจำเลย และพนักงานอัยการเห็นว่า จำเลยมีความผิดปกติทางจิต จะต้องรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด (Prefectural Governor)

2. เมื่อหัวหน้าพนักงานคุมประพฤติทราบ หรือสงสัยว่า บุคคลผู้อยู่ภายใต้ คุมประพฤติมีความผิดปกติทางจิต จะต้องรายงาน ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด (Prefectural Governor) โดยไม่ชักช้า

3. เมื่อหัวหน้างานที่มีหน้าที่ปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางจิต หรือต้องสงสัยว่าผิดปกติทางจิต จะปล่อยตัวบุคคลที่ถูกควบคุมในหน่วยงานดังกล่าว จะต้องระบุ รายละเอียดแจ้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด (Prefectural Governor) ดังนี้

3.1 ชื่อ เพศ วันเดือนปีเกิด และสถานที่ที่บุคคลดังกล่าวพักอาศัย

3.2 อาการทางจิตพอสังเขป

3.3 วันที่ปล่อยตัว

3.4 ชื่อ ที่อยู่ของบุคคลที่รับตัวผู้กระทำความผิดไป

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด (Prefectural Governor) ได้รับรายงานดังกล่าว และเห็นว่าเพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริง และสภาพจิตของผู้กระทำความผิด จะสั่งให้แพทย์ 2 คน ตรวจวินิจฉัยอาการ และรายงานผลให้ทราบ ถ้าปรากฏว่าผู้กระทำความผิดมีแนวโน้มที่จะทำร้ายตนเอง หรือผู้อื่น ตามหลักที่รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข และสวัสดิการประกาศกำหนดไว้ ผู้กระทำความผิดจะถูกส่งตัวไปบังคับรักษาในโรงพยาบาลที่กำหนด โดยผู้กระทำความผิดจะมีสิทธิ์ทราบรูปแบบ กระบวนการรักษา วิธีการร้องขอให้ปล่อยตัวออกจากโรงพยาบาลตามระยะเวลาควบคุมของผู้กระทำความผิดแต่ละคน นอกจากนี้ หากเป็นกรณีเร่งด่วนฉุกเฉินจะต้องควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ในโรงพยาบาลและไม่อาจรอรายงานความเห็นของแพทย์ได้ ผู้ว่าราชการจังหวัด (Prefectural Governor) มีอำนาจควบคุมผู้กระทำความผิดไว้ก่อนได้ ภายในระยะเวลาไม่เกิน 72 ชั่วโมง เพื่อให้แพทย์ตรวจประเมินอาการ

กฎหมายสุขภาพจิตของประเทศญี่ปุ่นกำหนดให้ ผู้ว่าราชการจังหวัด (Prefectural Governor) มีอำนาจสั่งให้ส่งจำเลย ซึ่งมีความผิดปกติทางจิต ในกรณีที่ศาลลงโทษจำคุก หรือกักขัง ซึ่งกรณีนี้พนักงานอัยการ หรือตามที่หัวหน้าพนักงานคุมประพฤติ หรือหัวหน้างานที่มีหน้าที่

ปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิด รายงานให้ทราบถึงความผิดปกติทางจิต โดยมีรายงานความเห็นของแพทย์ 2 คน ระบุว่า จำเลย หรือผู้ถูกคุมความประพฤติมีพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อตนเอง หรือผู้อื่น ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข และสวัสดิการกำหนด จำเลยหรือผู้ถูกควบคุมความประพฤติ จะถูกบังคับรักษาในโรงพยาบาลโรคจิต หรือโรงพยาบาลที่กำหนด โดยที่จำเลยหรือผู้ถูกควบคุมความประพฤติ จะมีสิทธิเช่นเดียวกับผู้ป่วยทางจิตทั่วไปตามกฎหมายสุขภาพจิต

3.3.5 ร่างมาตรการสับเปลี่ยนแทนที่

ประเทศญี่ปุ่น ได้มีความคิดที่จะแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา โดยการเพิ่มบทบัญญัติว่าด้วยวิธีการเพื่อความปลอดภัยในการส่งจำเลย ซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือกักขัง แต่เนื่องจากมีความผิดปกติทางจิต จึงต้องนำไปบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยมีหลักเกณฑ์การนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้กับผู้ป่วยทางจิต⁴⁷ ตามแนวความคิดการลงโทษระบบคู่ (Dual system) เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายเยอรมัน ในการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้เป็นมาตรการควบคู่กับการลงโทษผู้กระทำความผิดบางประเภท ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการเสริมทางการลงโทษสำหรับการปรับปรุงแก้ไขตัวผู้กระทำความผิดโดยการบำบัดรักษาโดยเฉพาะผู้กระทำความผิดทางเพศเนื่องจากความผิดปกติทางจิต

นักนิติศาสตร์ญี่ปุ่น ได้เตรียมร่างประมวลกฎหมายอาญา โดยการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัย โดยการบังคับรักษามาใช้กับจำเลยซึ่งป่วยทางจิต ที่มีพฤติกรรมร้ายแรง และก่อหรืออาจจะก่อเหตุอาชญากรรมขึ้นอีกในอนาคต เป็นมาตรการควบคู่กับการลงโทษโดยให้ศาลสามารถเลือกใช้การบังคับโทษ หรือการบังคับการรักษา หรือทั้งสองอย่าง ก่อนหรือหลังก็ได้⁴⁸ กล่าวคือ ถ้าการบังคับการรักษาประสบผลสำเร็จ ศาลก็มีอำนาจยกเลิกโทษจำคุก หรือกักขังจำเลยได้ แต่ถ้าการบังคับการรักษาไม่ประสบผลสำเร็จ ศาลจะยกเลิกการบังคับการรักษาและลงโทษจำคุก หรือกักขังจำเลยก็ได้ วิธีเช่นนี้เรียกว่า “วิธีการสับเปลี่ยนแทนที่กัน” ระหว่างการบังคับโทษ และวิธีการเพื่อความปลอดภัย ประโยชน์ของวิธีการนี้คือ จะทำให้การแก้ไขบำบัดพฤติกรรมของจำเลย ซึ่งมีความผิดปกติทางจิต มีความยืดหยุ่น สามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับจำเลยเป็นรายบุคคลได้ และอาจจะเป็นมาตรการที่สามารถแก้ไขตัวจำเลยไม่ให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีกในความผิดฐานเดิม

⁴⁷ มนัสนันท์ ภัทรพาณิชย์และคณะ, “รายงานกฎหมายอาญาของประเทศญี่ปุ่น กฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศญี่ปุ่น,” ในการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการ สำหรับข้าราชการศาลตุลาการ, 2557, น. 14.

⁴⁸ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 91, น. 110 - 112.

บทที่ 4

บทวิเคราะห์มาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสม กรณีการกระทำความผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศ

ผู้กระทำความผิดทางเพศในคดีทั่วไป กับผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางเพศนั้น มักจะมีมูลเหตุกระทำความผิดที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดทางเพศโดยปกติทั่วไป มักจะกระทำความผิดมีมูลเหตุที่กระทำเนื่องมาจากสันดานเป็นผู้ร้าย หรือถูกยั่วยุ หรือจากความมีเมินเมาที่เกิดจากการดื่มสุรา หรือจากการใช้สารเสพติด แต่ผู้กระทำความผิดทางเพศที่เกิดจากความผิดปกติทางเพศนั้น มักจะกระทำความผิดมีมูลเหตุที่กระทำเนื่องมาจากสภาวะทางด้านจิตใจของบุคคลนั้นผิดปกติ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะมีความผิดปกติที่ไม่ถึงขั้นวิกลจริตจึงทำให้ไม่เข้าเงื่อนไขตามมาตรา 65 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น เพื่อประสิทธิภาพในการใช้มาตรการทางอาญาให้ได้ผลที่เหมาะสม และเพื่อป้องกัน แก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด ไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก จะต้องมีการแยกประเภทผู้กระทำความผิดให้ชัดเจนก่อน ซึ่งในทางปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดทั้งสองประเภทจะมีหลักปฏิบัติที่ไม่เหมือนกัน เมื่อมีผู้กระทำความผิดทางเพศที่เกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจกระทำความผิดขึ้น ก็จะต้องมีมาตรการสำหรับผู้กระทำความผิดประเภทนี้โดยเฉพาะ โดยจะต้องป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ และแก้ไขบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดไปพร้อมๆกัน

ซึ่งจากแนวคิดทฤษฎีการอธิบายสาเหตุการกระทำความผิด ทำให้เห็นว่า สาเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดมีความผิดปกติทางด้านจิตใจ สามารถเกิดขึ้นได้หลายปัจจัย อาทิเช่น ปัจจัยทางกายภาพการที่มีสภาพร่างกายไม่ปกติจนทำให้เกิดปมด้อย ปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวหนุนทศนคติที่ผิดๆ และนำไปสู่การกระทำความผิด หรือปัจจัยทางจิตใจที่ความผิดปกตินั้นอาจมีมาตั้งแต่กำเนิด หรือภายหลังความเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุ ดังนั้นการกำหนดบทลงโทษ หรือการกำหนดมาตรการที่จะนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดประเภทนี้ควรจะเน้นการแก้ไขฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมากกว่าการลงโทษ และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับใช้มาตรการให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางจิตใจในประเทศไทย จึงต้องศึกษาถึงมาตรการบังคับทางอาญาในต่างประเทศด้วย

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศญี่ปุ่น จะมีกฎหมายสุขภาพจิต โดยเฉพาะ กฎหมายนี้จะกำหนดถึงมาตรการที่ใช้บังคับกับผู้ป่วยจิตเวชโดยอาจแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. กฎหมายที่กำหนดมาตรการป้องกันก่อนมีความเสียหายเกิดขึ้น
2. กฎหมายที่กำหนดมาตรการแก้ไขภายหลังมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว

4.1 มาตรการก่อนการกระทำความผิด

ในทฤษฎีทางจิตวิทยา เชื่อว่าบุคคลที่มีจิตใจผิดปกติ จะก่ออาชญากรรมได้โดยไม่มีเหตุจูงใจภายนอกแต่กระทำความผิดเพราะความผิดปกติทางจิต หรือความกดดันภายในที่ซ่อนไว้ในจิตใต้นี้ก็ ทำให้บุคคลนั้นกระทำความผิดลงไปโดยไม่สามารถควบคุมตนเองได้

การป้องกันไม่ให้เหตุร้ายเกิดขึ้นย่อมดีกว่าการแก้ไขภายหลัง ในหลายประเทศได้ออกกฎหมายกำหนดมาตรการที่จะควบคุม หรือจับตัวผู้ที่เห็นว่ามี ความผิดปกติทางจิตเข้ามารับการบำบัดรักษา ซึ่งมาตรการนี้ในประเทศที่มีกฎหมายสุขภาพจิตจะให้อำนาจบุคลากรทางการแพทย์ หากมีข้อสงสัยว่าบุคคลใดมีความผิดปกติสามารถที่จะขอตรวจสอบหรือควบคุมไว้รักษาได้ และเจ้าหน้าที่ของรัฐก็สามารถจับตัวบุคคลที่ต้องสงสัยมาตรวจ หรือควบคุมตัวไว้รักษาได้เช่นกัน เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับผู้ป่วยเอง และป้องกันเหตุที่อาจจะเกิดกับสังคมโดยรวม โดยไม่ต้องรอให้การกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้นก่อน หากพบว่าบุคคลนั้นต้องสงสัยว่ามีความผิดปกติทางจิต

ในต่างประเทศจะมีมาตรการในการติดตามบุคคลที่เคยกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ เมื่อได้รับการปล่อยตัวภายใต้เงื่อนไขในการปล่อยตัว โดยบุคคลนั้นยังต้องเข้ารับการตรวจประเมินอาการอย่างต่อเนื่อง ตามระยะเวลาที่ศาลในแต่ละประเทศกำหนด เพื่อตรวจสอบว่าบุคคลนั้นมีจิตใจที่ปกติ และจะไม่กระทำความผิดซ้ำอีก แต่หากว่า แพทย์ของโรงพยาบาล จิตแพทย์หรือนักจิตวิทยา ที่ได้รับมอบหมายในการควบคุมดูแล เห็นว่าบุคคลนั้นยังมีอาการป่วยทางจิตที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ และความผิดปกตินั้นรุนแรงจนอาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น เจ้าหน้าที่ของรัฐและเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ที่มีอำนาจสามารถที่จะเรียกตัวบุคคลหรือบังคับให้บุคคลนั้นกลับเข้ารับการรักษาได้ โดยไม่ต้องรอให้บุคคลที่ต้องสงสัยนั้นกระทำความผิดเกิดขึ้นก่อน โดยที่กฎหมายในต่างประเทศให้อำนาจแพทย์สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งจากศาล ในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) มีมาตรการ

¹ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2555), น. 86.

ทางกฎหมาย ในการบังคับรักษาผู้ป่วยจิตเวช มักจะบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายของแต่ละประเทศอยู่แล้ว

สำหรับประเทศไทยการใช้มาตรการทางอาญาต่าง ๆ นั้น กฎหมายจะให้อำนาจเจ้าหน้าที่สามารถกระทำการใช้มาตรการต่าง ๆ ได้ ก็ต่อเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นก่อน และถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะเคยกระทำความผิดทางเพศซึ่งมีความผิดปกติทางด้านจิตใจแสดงออกให้เห็นถึงพฤติกรรมที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคม กฎหมายอาญาของประเทศไทยก็ไม่ได้ให้อำนาจในการตรวจสอบหรือใช้มาตรการอื่นๆ ป้องกันการกระทำความผิดที่อาจจะเกิดขึ้น

มาตรการบังคับทางอาญา เป็นมาตรการบังคับต่างๆ ในกฎหมายอาญาที่ใช้กับผู้กระทำความผิด ซึ่งมาตรการนี้ไม่ได้จำกัดไว้เฉพาะในเรื่องโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18 และวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 39 แต่จะรวมถึงมาตรการบังคับทางอาญาอื่นๆ ที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดที่ได้ทำการฝ่าฝืน ซึ่งการกระทำนั้นกฎหมายกำหนดกำหนดไว้เป็นความผิด

โทษ จะประกอบไปด้วยทั้งหมด 5 สถาน² คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน โดยโทษนี้จะใช้ก็ต่อเมื่อได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และกฎหมายในขณะนั้นได้บัญญัติไว้เป็นความผิดและได้กำหนดโทษไว้ ความรับผิดทางอาญาของบุคคลนั้นจำเป็นต้องพิจารณาตามหลักประกันในกฎหมายอาญา ที่ว่า “Nullum crimen, nulla poena sine lege” หรือ “No crime nor punishment without law” ซึ่งหมายถึง “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29 วรรคหนึ่ง ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้” รวมทั้งมาตรา 2 วรรคหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย”³

วิธีการเพื่อความปลอดภัย เป็นมาตรการที่ใช้บังคับต่อผู้กระทำความผิดแทนโทษ หรือเป็นมาตรการที่ใช้บังคับต่อผู้กระทำความผิดร่วมกับโทษ โดยวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นจะพิจารณาถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นสำคัญ โดยมีจุดประสงค์เพื่อป้องกันสังคมและ

² ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18

³ เฟลินตา ต้นรังสรรค์, “หลักเกณฑ์การกำหนดโทษอาญาในการตรากฎหมาย,” วารสารจตุรนิติ, ฉบับที่ 15, เล่มที่ 1, น. 75-76 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2561).

ไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นจะแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ กักกัน⁴ ห้ามเข้าเขตกำหนด⁵ เรียกประกันทัณฑ์บน⁶ คุมไว้ไว้ในสถานพยาบาล⁷ ห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง⁸ การนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาบังคับใช้นั้นจะต้องให้ความแน่นชัดว่าบุคคลซึ่งจะถูกบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นมีการกระทำที่เกือบจะเป็นความผิดอาญา เพียงแต่ว่ายังขาดข้อเท็จจริงบางอย่าง เช่น เจตนาในการกระทำความผิด ความวิกลจริต เป็นต้น เงื่อนไขในการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย บุคคลนั้นจะต้องปรากฏสภาพที่เป็นอันตรายในการที่จะไปก่อเหตุร้ายหรือกระทำความผิดซ้ำได้อีก โดยการพิจารณาความเป็นอันตรายของบุคคลนั้นจะพิจารณาจาก⁹

1. แนวคิดทางด้านกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรมทางอาญา องค์ประกอบทางด้านจิตใจ พฤติกรรมทางอาญาที่กระทำซ้ำๆ การประเมินบุคลิกภาพ
 2. แนวคิดด้านการแพทย์ ซึ่งประกอบไปด้วย ความผิดที่กระทำ ประวัติการกระทำผิดอาญาและพฤติกรรมในอดีต ข้อมูลส่วนบุคคล การวินิจฉัยทางคลินิก การวินิจฉัยเชิงพัฒนาการ การพัฒนาตนระหว่างถูกควบคุม การดูแลภายใต้การปล่อยตัว
 3. สัดส่วนของความเป็นอันตรายต่อมาตรการที่นำมาใช้
 4. ผู้กระทำความผิดบางประเภท เช่น ผู้กระทำความผิดที่ไม่อาจใช้วิธีการลงโทษได้
- มาตรการอื่นทางอาญา เป็นมาตรการที่กำหนดไว้ในกฎหมายเป็นการเฉพาะเรื่อง และเป็นมาตรการที่ใช้บังคับต่อผู้กระทำความผิดคู่กับโทษ หรือใช้บังคับแทนโทษในกรณีบางการกระทำที่กฎหมายไม่ได้กำหนดบทลงโทษไว้ โดยการบังคับใช้จะพิจารณาถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นสำคัญเช่นเดียวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย มาตรการอื่นที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญามีดังนี้
1. การรอกการลงโทษ หรือรอกการกำหนดโทษ
 2. การทำงานบริการสังคม
 3. การโฆษณาคำพิพากษาในความผิดฐานหมิ่นประมาท

⁴ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 40 – 43

⁵ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 44 - 45

⁶ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 46 - 47

⁷ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 48 - 49

⁸ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 50

⁹ แคลทิลยา วิเศษรัตน์, “การนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ในคดีอาญา : ศึกษาการแสวงหาข้อเท็จจริงประกอบการดำเนินคดี,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2551), น. 33-46.

4. วิธีการเฉพาะสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก เช่น การฝึกอาชีพ การเข้าอบรม การเข้ารับการศึกษา เป็นต้น

กฎหมายสุขภาพจิตของประเทศไทยได้กำหนดให้ ความผิดปกติทางจิต หมายความว่า¹⁰ อาการผิดปกติของจิตใจ ที่แสดงออกมาทางพฤติกรรม อารมณ์ ความคิด ความจำ สติปัญญา ประสาท การรับรู้ หรือการรู้เวลา สถานที่หรือบุคคล รวมทั้งอาการผิดปกติของจิตใจที่เกิดจากสุรา หรือสารอื่นที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งต่างไปจากที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ที่บัญญัติถึงคนกลุ่มนี้ไว้เพียง คำว่า โรคจิต จิตบกพร่อง หรือ จิตฟั่นเฟือน และ คำว่า วิกลจริต เท่านั้น ทำให้การตีความในทางกฎหมาย กับทางแพทย์ที่มีความเข้าใจที่ต่างกัน จึงทำให้เกิดปัญหาในการ บังคับใช้กฎหมายและการรักษา และตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยนั้น ได้กำหนดให้ มาตรการต่างๆที่จะใช้กับบุคคลใดก็ตาม จะต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นก่อน จึงทำให้ไม่สามารถ ใช้มาตรการป้องกันก่อนการกระทำความผิดได้

4.2 มาตรการหลังการกระทำความผิด

ทฤษฎีเกี่ยวกับ โครงสร้างทางสังคม เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะกระทำความผิด ได้ทั้งสิ้น การที่ผู้กระทำความผิดทางเพศกระทำความผิดซ้ำ มักจะมีตัวกระตุ้นร่วมกับแรงจูงใจ ให้บุคคลนั้นลงมือกระทำความผิด โดยสิ่งที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลกระทำความผิด นอกจากสภาพ ทางสังคมที่บีบบังคับแล้ว ยังมีความผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำ ความผิดซ้ำอีก กล่าวคือ ความผิดปกติทางด้านร่างกาย ความกดดันทางสังคมและสิ่งแวดล้อม อาจ ส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความผิดปกติภายในจิตใจขึ้นได้ โดยหลังที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นใน หลายประเทศได้มีการกำหนดมาตรการไว้ในกระบวนการต่างๆดังนี้

4.2.1 มาตรการก่อนฟ้อง

กระบวนการก่อนฟ้องสำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ ประเทศสหรัฐอเมริกา ในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดเป็นผู้ป่วยทางจิต โครงสร้างความรับผิดชอบของ ระบบกฎหมายมักจะมีปัญหา ในการวินิจฉัยในเรื่องความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ป่วยทางจิต ซึ่งทำให้มีการทดสอบสภาพทางจิตของจำเลย เพื่อที่จะนำมาเป็นพยานหลักฐานแสดงให้ คณะลูกขุนเห็นว่าสาเหตุที่จำเลยกระทำความผิดลงไป เพราะเกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจ กฎหมายสุขภาพจิต สำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้ ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศที่เกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจ ที่ได้กระทำความผิดตามที่ กฎหมายกำหนดไว้ แต่ไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาได้ เนื่องจากบุคคลนั้นวิกลจริตจนต่อสู

¹⁰ พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551

คดีไม่ได้ หรือมีความผิดปกติทางจิต เข้าข่ายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งเมื่อบุคคลเหล่านั้น หากไม่ได้รับการแก้ไขแล้วถูกปล่อยตัว ก็อาจจะเกิดอันตรายต่อสังคม กฎหมายสุขภาพจิตซึ่ง กำหนดให้ผู้กระทำความผิดเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการบำบัดและต้องถูกคุมขังไว้ในสถานที่ๆ เหมาะสำหรับการบำบัด และป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดต่อสังคม

ประเทศสหรัฐอเมริกา¹¹ ได้กำหนดให้มีการบำบัดรักษาผู้ที่มีความผิดปกติ ทางด้านจิตใจ โดยให้สิทธิบุคคลยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อพิจารณาถึงสภาพจิตใจของจำเลยไว้ใน กฎหมายวิธีพิจารณาคriminal ความอาญา ดังนี้ ในระหว่างพิจารณาคดีให้สิทธิจำเลย หรืออัยการ ในระหว่าง รับโทษจำคุกในเรือนจำให้สิทธิผู้ต้องขัง หรืออัยการ และในระหว่างการบำบัดรักษาในโรงพยาบาล ให้สิทธิผู้อำนวยการ โรงพยาบาลในการยื่นคำร้องต่อศาล¹¹ การเปิดโอกาสให้จำเลยแสดงความจำนง ต่อศาล บ่งบอกถึงพฤติกรรมที่ผิดปกติของตนเอง เพื่อเข้ารับการบำบัดรักษาที่เหมาะสม อีกทั้งยังลดภาระและระยะเวลาในการสืบหาข้อเท็จจริงของพนักงานสอบสวน และการพิจารณาคดี ของศาล ซึ่งการยอมรับการกระทำความผิดของตนเอง พร้อมทั้งจะแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นที่ และจะไม่กระทำความผิดซ้ำอีก ส่งผลให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

การตรวจสุขภาพจิตของบุคคล จะต้องกระทำโดยจิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยาที่มี ใบอนุญาต และได้รับการรับรอง เมื่อจิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยาตรวจสอบเสร็จแล้วจะต้องรายงาน ผลการทดสอบพร้อมทั้งความคิดเห็นยื่นต่อศาล เพื่อที่ศาลนำไปเป็นพยานหลักฐานใน การพิจารณาคดี นอกจากนี้การกำหนดให้อัยการมีสิทธิยื่นคำร้องด้วยนั้น จะถือเป็นการตรวจสอบ จำเลยด้วยอีกชั้นหนึ่งด้วย

ประเทศอังกฤษ สำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจนั้น กฎหมายสุขภาพจิตได้บัญญัติให้อำนาจนักสังคมสงเคราะห์ หรือตำรวจ เป็นคำร้องต่อศาล เพื่อขอเคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปรับการบำบัดรักษา โดยยึดการตรวจสอบวินิจฉัย และรายงานความเห็น ของแพทย์เป็นหลัก เมื่อมีการประเมินอาการของบุคคล และพบว่าบุคคลนั้นมีความผิดปกติทางด้าน จิตใจ และมีความเหมาะสมที่ต้องคุมขังไว้ใน โรงพยาบาล ศาลก็จะสั่งให้คุมตัวไว้บำบัด ซึ่งกระบวนการนี้จะกำหนดลักษณะของบุคคลที่จะถูกควบคุมบังคับรักษาใน โรงพยาบาล และ ระยะเวลาที่จะควบคุมไว้ หากว่าครบกำหนดระยะเวลาที่กำหนด อาการของผู้ป่วยยังไม่บรรเทาลง แพทย์จะมีอำนาจในการควบคุมต่อไป และจะต้องมีการทบทวนความจำเป็นในการควบคุมทุกๆ 1 ปี ผู้ป่วยจะมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งให้มีการปล่อยตัวต่อคณะกรรมการทบทวนสุขภาพจิตได้ในขณะที่ ผู้ป่วยถูกควบคุมตัว ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลจะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ป่วย และญาติผู้ป่วยทราบ

¹¹ เนตรนภิส ลายทิพย์, “มาตรการทางกฎหมายในการบำบัดผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ,”

(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560), น. 119-120.

ถึงข้อกฎหมายที่ผู้ป่วยถูกควบคุม ผู้ป่วยนั้นมีสิทธิ์ที่จะขอให้ปล่อยตัว หรือปฏิเสธการรักษา บางอย่างได้ ศาลสุขภาพจิตมีอำนาจปล่อยตัวผู้ป่วยได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้

ประเทศญี่ปุ่น กฎหมายที่กำหนดมาตรการบังคับรักษาผู้ป่วยทางจิตที่กระทำความผิดใน ญี่ปุ่นนั้น คือ กฎหมายสุขภาพจิตของญี่ปุ่น โดยผู้กระทำความผิดทางเพศทั้งในเรื่องการอันลามก หรือข่มขืนกระทำชำเรา ได้กำหนดให้ผู้เสียหายสามารถดำเนินคดีเองได้โดยไม่ต้อง ทำการร้องทุกข์ต่อพนักงานอัยการ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจก่อน ประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดมาตรการและ เงื่อนไขสำหรับผู้ต้องหา หรือจำเลยที่กระทำความผิดทางเพศที่เกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจ ไว้ในกฎหมายสุขภาพจิตของญี่ปุ่น โดยได้กำหนดให้ เมื่อผู้ป่วยต้องการเข้ารับการรักษาใน โรงพยาบาล หรือบุคคลใดก็ตามพบว่าผู้ต้องหา หรือจำเลยนั้นมีความผิดปกติทางจิตหรือต้องสงสัย ว่าเป็นผู้มีความผิดปกติทางจิต จะต้องแจ้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ และแพทย์จะเป็นผู้ระบุว่า ผู้ป่วยมีความผิดปกติจำเป็นต้องคุมไว้ในสถานพยาบาลเพื่อรักษาหรือไม่

สำหรับประเทศไทย เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ซึ่งกฎหมายในขณะนั้นได้กำหนด ไว้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด ศาลสามารถออกหมายจับผู้กระทำความผิดได้ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยที่ให้อำนาจไว้¹² และในคดีอนาจารนั้นหากความเสียหายที่ ได้รับนั้นไม่ร้ายแรงมาก ผู้เสียหายส่วนใหญ่จะเป็นผู้ฟ้องร้องคดีเอง แต่หากเป็นคดีที่ร้ายแรงส่วน ใหญ่ผู้เสียหายมักจะให้รัฐดำเนินการแทนทั้งสิ้น เช่นเดียวกับ คดีข่มขืนกระทำชำเราที่มักจะให้รัฐ เป็นผู้ฟ้องร้องแทน โดยพนักงานอัยการจะเป็นผู้มีอำนาจฟ้องร้องคดีอาญาต่อศาลได้ เพราะ เนื่องจากว่าประเด็นในเรื่องพยานหลักฐานบางอย่าง จะต้องอาศัยเจ้าพนักงานรัฐในการตรวจสอบ ตรวจสอบ หรือจะต้องใช้เครื่องมือเฉพาะในการเก็บรวบรวมข้อมูล¹³ และกฎหมายได้ให้อำนาจ พนักงานสอบสวนสามารถที่จะรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดที่เกี่ยวกับความผิดเท่าที่สามารถ กระทำได้¹⁴ เพื่อนำมาเป็นพยานหลักฐานหรือให้ทราบถึงข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งคดี รวมถึง การสืบประวัติของผู้ต้องหา¹⁵ และการตรวจตัวผู้ต้องหา¹⁶ ทำให้พนักงานสอบสวนสามารถที่จะส่ง ตัวผู้กระทำความผิดทางเพศไปตรวจสอบสภาพจิตใจได้

¹² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 66

¹³ คมชาญ ลีเมเทียมเจริญ, “มาตรการพิเศษเพื่อคุ้มครองผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเรา,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560), น. 43.

¹⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 131

¹⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 138

¹⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 132

เมื่อมีการตรวจสภาพจิตใจของผู้กระทำความผิดและพบว่ามีความผิดปกติทางด้านจิตใจ กฎหมายก็ไม่ได้มีมาตรการที่จะควบคุมตัวบุคคลไว้เพื่อบำบัดหรือเพื่อป้องกันการกระทำความผิดที่อาจจะเกิดขึ้นอีก เพราะการที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดได้นั้น ประเทศไทยได้กำหนดให้จะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีคำพิพากษาของศาล และวิธีการเพื่อความปลอดภัย หรือมาตรการอื่นทางอาญาที่จะกักกันตัวผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกตินี้ไว้ในเขตที่กำหนด เพื่อบำบัดหรือป้องกันการกระทำความผิดนั้น มีเงื่อนไขว่าผู้กระทำความผิดต้องถูกศาลพิพากษาให้กักกันมาแล้วถึงจะมีอำนาจสามารถกระทำได้

4.2.2 มาตรการหลังฟ้อง

ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดกระบวนการบังคับมาตรการหลังฟ้องสำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ จะเป็นการประเมินโดยคำสั่งศาลในกรณีที่เมื่ออยู่ระหว่างพิจารณาคดีพิจารณาคดี หากผู้พิพากษาในศาลสูงได้ตรวจสอบคำร้องมีข้อเท็จจริงสนับสนุน และมีเหตุควรเชื่อได้ว่าหากผู้ถูกกล่าวหาได้รับการปล่อยตัว ก็มีแนวโน้มที่จะก่อพฤติกรรมทางเพศที่มีความรุนแรง จำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษาในสถานที่ที่เหมาะสม ผู้พิพากษาจะควบคุมบุคคลนั้นไว้ในสถานที่ปลอดภัยจนกว่าการพิจารณาคดีจะแล้วเสร็จ โดยก่อนวันพิจารณา ศาลจะต้องให้มีการตรวจสอบทางจิตเวช หรือทางจิตวิทยา ซึ่งต้องดำเนินการโดยจิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยา ที่ได้รับอนุญาต หรือได้รับการรับรอง การที่ศาลต้องสั่งให้มีการพิจารณาเพื่อตัดสินว่าบุคคลนั้นมีความผิดปกติทางจิตที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และความปลอดภัยของบุคคลอื่นหรือไม่

ส่วนรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกานั้น การคัดกรองผู้กระทำความผิดทางเพศ จะมีการเริ่มตรวจสอบเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำความผิดตั้งแต่กรมราชทัณฑ์ โดยการตรวจประวัติอาชญากร ประวัติทางสังคม ซึ่งหาพบว่ามีแนวโน้มว่ามีความผิดปกติ ก็จะมีการส่งต่อมายังกรมสุขภาพจิต โดยการตรวจสอบของกรมสุขภาพจิตนี้จะกระทำโดยจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยาจำนวน 2 ท่าน ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยอธิบดีกรมสุขภาพจิต ในการประเมินจะต้องมีความเห็นเป็นอย่างเดียวกัน หากมีการเห็นต่าง ต้องจัดให้มีการตรวจสอบอีกครั้ง โดยแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญในการประเมินใหม่ หากตรวจสอบแล้วพบว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีความรุนแรงทางเพศ กรมสุขภาพจิต จะยื่นคำร้องไปยังที่ปรึกษาของเขตเพื่อยื่นต่อศาล หากศาล หรือคณะลูกขุนตัดสินโดยปราศจากข้อสงสัยว่าไม่มีความเป็นไปได้ที่การกระทำผิดนี้เกี่ยวกับความผิดปกติ ศาลจะให้เพิกถอนคำร้อง และหากมีเหตุอันควรเชื่อได้ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานที่ที่เหมาะสมต่อไป

การกระทำความผิดทางเพศในประเทศอังกฤษถือเป็นความผิดที่ร้ายแรงก่อนที่ศาลจะพิพากษา ศาลจะมีขั้นตอนดำเนินการตรวจสอบ คือ

1. จะต้องมีการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลย โดยต้องรวบรวมข้อเท็จจริงแห่งคดีจำพวก รายละเอียดพฤติกรรม ลักษณะความร้ายแรงของความผิด ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ และประวัติภูมิหลัง

2. ต้องมีการรายงานข้อคิดเห็นในการช่วยให้ศาลกำหนดวิธีการลงโทษที่เหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิด พนักงานคุมประพฤติ นักสังคมวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมวิทยาจะต้องทำรายงานแจ้งรายละเอียดของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อเสนอต่อเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ ประวัติครอบครัว ภูมิหลังทางสังคม สภาพแวดล้อม ประวัติการทำงาน และประเภทความผิด เหตุผล ความร้ายแรงของความผิดที่ได้กระทำ

รวมถึงรายงานทางการแพทย์ หรือรายงานของนักจิตวิทยา ซึ่งรายงานนี้จะจัดทำขึ้นโดยแพทย์ที่ได้รับการรับรองคุณสมบัติจากสมาคมสุขภาพ หรือนักจิตวิทยา โดยจะแจ้งถึงรายละเอียดสถานะเงื่อนไขทางจิตใจของจำเลย เพื่อให้ศาลนำไปใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมให้กับผู้กระทำความผิด ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้บำบัดรักษาในโรงพยาบาล หรือคุมขังไว้ในโรงพยาบาลเพื่อความปลอดภัย ซึ่งเป็นเงื่อนไขตามกฎหมายสุขภาพจิต

สำหรับประเทศไทยการประเมินสุขภาพจิตของผู้ต้องหานั้นสามารถกระทำได้หลายกรณี กล่าวคือ ในระหว่างการสอบสวน หรือการไต่สวนมูลฟ้องของศาล พนักงานสอบสวน หรือศาล เมื่อมีเหตุเชื่อว่ามีผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้วิกลจริต จะต้องส่งผู้ต้องหาหรือจำเลยไปรับการตรวจวินิจฉัยที่สถานบำบัดรักษา โดยกำหนดให้จิตแพทย์ 1 คนเป็นผู้ตรวจวินิจฉัย และแจ้งความเห็นแก่พนักงานหรือศาลต้องการ¹⁷ กรณีก่อนผู้ต้องขังเข้ารับโทษจำคุกในเรือนจำจะเป็นการประเมินสุขภาพจิตแบบทั่วไป โดยการใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพจิต รวมทั้งการซักถามประวัติความป่วยด้านสุขภาพจิต ซึ่งการตรวจสอบดังกล่าวจะมีผลออกมาเพียงเป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตปกติ หรือมีปัญหาด้านสุขภาพเท่านั้น ทำให้การตรวจสอบดังกล่าวไม่สามารถใช้ได้กับผู้ที่มีความผิดปกติทางจิตบางประเภท และการที่ศาลสั่งให้มีการสืบเสาะ และทำรายงานเกี่ยวกับ ประวัติ พฤติการณ์ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และนิสัย เพื่อที่ศาลจะได้นำมาประกอบการพิจารณาพิพากษา หรือเพื่อประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษได้ และตามหลักของกฎหมายของไทยแล้ว ผู้กระทำความผิดหากพ้นโทษออกมาแล้วกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกภายในระยะเวลา 5 ปี อัยการสามารถขอให้ศาลเพิ่มโทษในคดีใหม่ได้อีก 1 ใน 3 ของโทษที่จะได้รับได้

¹⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 14

จะเห็นได้ว่าในต่างประเทศ การตรวจสอบสุขภาพจิตของจำเลย กระทำเพื่อนำมาประกอบการพิพากษากำหนดโทษ และวิธีการอื่นที่เหมาะสมกับจำเลย และหากศาลเห็นว่าบุคคลใดที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ แล้วมีความผิดปกติทางด้านจิตใจรุนแรง ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของรัฐ แต่ในประเทศไทยการตรวจสอบสุขภาพ และการสืบเสาะ หาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิด ก็เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาพิพากษาและกำหนดโทษเท่านั้น บุคคลที่จะได้รับการบำบัดตามกฎหมายของประเทศไทย จะต้องเป็นผู้กระทำความผิดที่วิกลจริต และไม่สามารถต่อสู้คดีได้เท่านั้น ศาลจะไต่สวนการสอบสวนไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาไต่สวนว่าบุคคลนั้นจะหายวิกลจริตหรือสามารถต่อสู้คดีได้¹⁸

4.2.3 มาตรการหลังศาลมีคำพิพากษา

หากพบว่าผู้กระทำความผิดทางเพศกระทำความผิด เพราะความผิดปกติทางจิตใจ ในการกำหนดบทลงโทษ และมาตรการที่จะบังคับใช้กับบุคคลนั้นควรมุ่งเน้นการแก้ไขฟื้นฟู มากกว่าการลงโทษ การลงโทษสถานหนัก หรือการรับโทษจำคุก จะสามารถป้องกันสังคมได้เพียงชั่วคราวเท่านั้นแต่ไม่สามารถแก้ไขความผิดปกติของบุคคลได้ซึ่งอาจทำให้บุคคลกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ทฤษฎีจิตวิเคราะห์เชื่อว่า จิตใจของมนุษย์มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมซึ่งเป็นสาเหตุให้บุคคลก่ออาชญากรรมได้

ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อศาลหรือคณะลูกขุนตัดสินเป็นเอกฉันท์แล้วว่าผู้กระทำความผิดมีความผิดปกติทางจิต ศาลจะสั่งให้นำบุคคลนั้นเข้ารับการรักษาภายใต้การควบคุมดูแลของโรงพยาบาลรัฐของกรมสุขภาพจิต ซึ่งอยู่ในความดูแลของผู้อำนวยการ โรงพยาบาล แทนการรับโทษจำคุก และเมื่อกลับคืนสภาพเป็นปกติศาลก็จะให้ไปจำคุกตามระยะเวลาที่เหลืออยู่ หรือให้บำบัดรักษาจนกระทั่งไม่จำเป็นต้องบำบัดรักษาต่อไปอีก โดยการบำบัดรักษาจะมีขั้นตอนการบำบัดเริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การให้ข้อมูลที่จำเป็น การปรับปรุงพฤติกรรมตระหนักถึงผลกระทบของการล่วงละเมิดทางเพศ และการเตรียมความพร้อมก่อนการปล่อยตัว โดยบุคคลที่เข้ารับการรักษา จะต้องได้รับการประเมินเงื่อนไขอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ประเทศอังกฤษ กฎหมายกำหนดให้ศาลมีอำนาจในการพิพากษาจำเลยตัดสินความผิด และกำหนดโทษจำคุก โดยการส่งตัวจำเลยไปรับโทษจำคุกนั้นหากศาลเห็นว่าจำเลยมีความผิดปกติทางจิตใจในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งใน 4 แบบ กล่าวคือ มีความเจ็บป่วยทางจิต ปัญญาอ่อน ปัญญาอ่อนอย่างรุนแรง มีอาการผิดปกติทางจิตแบบต่อต้านสังคม ซึ่งได้รับการรับรอง และความเห็นจากแพทย์ว่าจำเป็นต้องได้รับการรักษา ศาลจึงให้นำไปบังคับรักษาแทนการ

¹⁸ เพิ่งอ้าง.

ลงโทษจำคุก โดยศาลสามารถบังคับให้รักษาในโรงพยาบาลได้ แต่หากศาลเห็นว่าวิธีการรักษาไม่เหมาะสมกับตัวจำเลย ศาลอาจส่งจำเลยไปจำคุกหรือคุมประพฤติ หรือส่งตัวไปอยู่ในความคุ้มครองเพื่อรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชนก็ได้ และหากศาลเห็นว่าจำเลยมีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำในอนาคต ศาลจะมีคำสั่งในการจำกัดสิทธิบางอย่างของจำเลยก็ได้

การบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศของประเทศอังกฤษจะอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยสุขภาพจิตในกรมราชทัณฑ์ โดยใช้สถานพยาบาลเป็นสถานที่บำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางจิตใจแทนการใช้เรือนจำ และจะต้องมีการทบทวนความจำเป็นในการควบคุมทุกๆ ระยะเวลา 1 ปี

ประเทศญี่ปุ่น ได้กำหนดให้เมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำคุกหรือกักขังจำเลย แต่หากพนักงานอัยการ และหัวหน้าพนักงานคุมประพฤติเห็นหรือสงสัยว่าจำเลยมีความผิดปกติทางจิตใจให้รายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด (Prefectural Governor) ซึ่งกฎหมายสุขภาพจิตของญี่ปุ่นได้บัญญัติให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งจำเลยซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก กักขัง หรือจำเลยที่ถูกคุมประพฤติ หรือนักโทษที่จะได้รับการปล่อยตัวแต่มีความผิดปกติรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ คือ เป็นโรคจิต ปัญญาอ่อน และความผิดปกติทางจิตแบบก้าวร้าวรุนแรง หรือต่อต้านสังคม ให้บังคับรักษาในโรงพยาบาลโรคจิต โดยจะต้องให้แพทย์ 2 ท่านตรวจและวินิจฉัยอาการ

สำหรับประเทศไทยศาลจะมีอำนาจในการพิพากษาคดี และกำหนดมาตรการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดทางเพศโดยทั่วไปมักจะถูกลงโทษปรับและจำคุก และในส่วนผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางจิต กฎหมายกำหนดให้จะต้องเป็นผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติถึงขั้นวิกลจริต และไม่รู้สึกรับผิดชอบในการกระทำ ไม่ต้องรับโทษ และหากปล่อยตัวไปแล้วอาจจะเกิดความไม่ปลอดภัยแก่สังคม กฎหมายถึงกำหนดให้บุคคลเหล่านี้เข้ารับการบำบัดรักษาก่อนที่จะมีการปล่อยตัวกลับสู่สังคม ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีการตรวจสุขภาพจิตของผู้กระทำความผิดแต่ก็เป็นการตรวจพื้นฐานเท่านั้น และศาลก็ไม่สามารถกำหนดมาตรการทางอาญานอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ การที่ผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางจิตถูกคุมขังไว้และไม่ได้เข้ารับการบำบัดที่เหมาะสมเมื่อพ้นโทษออกมาก็อาจจะกระทำความผิดซ้ำอีก และพระราชบัญญัติสุขภาพจิตของไทยได้กำหนดให้ผู้ป่วยที่จะถูกส่งมายังสถานบำบัดรักษาไว้ 3 กรณีคือ¹⁹

¹⁹ วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, สาระสำคัญของพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์, 2555), น. 88.

1. ก่อนตัดสินใจคดี ระหว่างสอบสวนหรือการไต่สวนมูลฟ้องของศาล พนักงานสอบสวนหรือศาล ส่งผู้ต้องหาหรือจำเลยไปรับการตรวจวินิจฉัยที่สถานบำบัดรักษา โดยกำหนดให้จิตแพทย์ 1 ท่าน ตรวจวินิจฉัยผู้ป่วย และทำความเข้าใจตามที่พนักงาน หรือศาลต้องการ โดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับกรรมการสถานบำบัดแต่อย่างใด และไม่มีประเด็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้ป่วยที่มีภาวะอันตรายหรือมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการบำบัดหรือไม่

2. กรณีที่ศาลสั่งให้ส่งตัวจำเลยที่ไม่ต้องรับโทษ เพราะเป็นผู้ป่วยทางจิตและศาลเห็นว่าหากปล่อยผู้้นั้นไปจะเป็นการไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน ศาลอาจส่งตัวผู้้นั้นไปยังสถานบำบัดรักษา โดยมีจิตแพทย์ผู้บำบัดรักษา 1 ท่าน และต้องรายงานผลการบำบัดและความเห็นต่อศาลทุกๆ 180 วัน

3. กรณีศาลพิพากษาลงโทษจำคุก แต่รอการกำหนด หรือรอการลงโทษ หรือกรณีมีการขอทุเลาการลงโทษ เพราะจำเลยเป็นผู้มีความผิดปกติทางจิตเกิดขึ้น ศาลจะส่งตัวผู้้นั้นไปบำบัดรักษาที่สถานบำบัดก็ได้ โดยให้มีจิตแพทย์ผู้บำบัดรักษา 1 ท่าน ต้องรับผิดชอบรายงานผลการบำบัดรักษาและเสนอต่อศาล

การบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศในเรือนจำนั้น ถึงแม้จะมีการแยกประเภทความผิด แต่การบำบัดก็เป็นการกระทำเป็นกลุ่มซึ่งผู้ต้องขังแต่ละคนก็มีสภาพจิตใจที่แตกต่างกันออกไปจึงทำให้ไม่สอดคล้องกับตัวผู้กระทำความผิดได้ การกำหนดบทลงโทษและมาตรการที่ใช้กับผู้กระทำความผิดทางเพศจะต้องมีความยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคล มุ่งแก้ไขฟื้นฟูสภาพจิตใจ และพฤติกรรมมากกว่าการลงโทษ เพื่อป้องกันสังคม และลดอาชญากรรมในอนาคต ตามทฤษฎีการลงโทษ

จะเห็นได้ว่าประเทศสหรัฐอเมริกามีการนำเอามาตรการทางกฎหมายในการบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ มาใช้เป็นมาตรการควบคู่กับการลงโทษ และคำสั่งให้เข้ารับการบำบัดรักษาจนถึงสิ้นสุดการบำบัดรักษา จะเป็นคำสั่งที่มาจากกรณีก่อนโดยศาล ประเทศอังกฤษนั้นมีการใช้มาตรการทางกฎหมายในการบำบัดรักษามาบังคับใช้แทนมาตรการลงโทษ และมีการกำหนดลักษณะของผู้ป่วยที่ควรได้รับการควบคุมบำบัดรักษาไว้หลายรูปแบบ โดยได้กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของแพทย์ประกอบการพิพากษาหรือกำหนดมาตรการบังคับอื่นๆ แก่ผู้กระทำความผิด ประเทศญี่ปุ่นนั้น การกำหนดลักษณะของผู้ป่วยยังถือว่ามีความหลากหลาย และการจะใช้มาตรการใดแก่ผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจนั้นก็มักจะรับฟังความเห็นของจิตแพทย์เป็นหลัก และในส่วนของประเทศไทย การกำหนดลักษณะของผู้ผิดปกติทางจิตนั้น ยังถือว่าแคบจนเกินไปจึงทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางจิตบางประเภท ไม่ได้รับการบำบัดรักษา และเป็นเพราะมาตรการทางอาญาที่จะ

นำมาใช้กับผู้กระทำความผิดมีการกำหนดไว้ จึงทำให้ศาลไม่สามารถที่จะใช้ดุลพินิจในการกำหนดมาตรการทางอาญาต่างๆ ได้เกินกว่าขอบเขตที่กฎหมายกำหนดให้ได้ และการถูกคุมขังไว้แทนการเข้ารับการรักษาที่เหมาะสมเมื่อพ้นโทษออกมาก็อาจกระทำความผิดซ้ำอีกได้

4.2.4 มาตรการหลังพ้นโทษ

ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อศาลพิจารณาว่ามีสาเหตุที่เชื่อได้ว่าความผิดปกติทางจิตของบุคคลไม่เป็นอันตรายต่อบุคคลอื่นและไม่มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมในพฤติกรรมทางอาญาเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศหากได้รับการปล่อยตัว ศาลจะตัดสินให้ได้รับการปล่อยตัวโดยปราศจากเงื่อนไขได้ แต่บุคคลจะต้องอยู่ตามภูมิลำเนาที่แจ้งไว้ ส่วนบุคคลที่ได้รับการปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไขการรักษาแบบผู้ป่วยนอกจะต้องมารายงานตัวเป็นประจำทุกปี โดยบุคคลที่เข้ารับการรักษาที่มีสิทธิ์ยื่นคำร้องต่อศาลให้พิจารณาเพื่อพิสูจน์ให้ปราศจากข้อสงสัยศาลจะต้องพิจารณาคำร้อง และเอกสารประกอบจะต้องจัดให้มีการประเมินตรวจสอบสุขภาพจิตและหากได้รับการปล่อยตัวออกไปแล้วศาลก็ยังสามารถกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยตัวได้เช่น ห้ามเข้าใกล้ระยะทาง 4 ไมล์จากโรงเรียนหากเคยถูกตัดสินว่ามีประวัติความประพฤติทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก เป็นต้น

การรักษาแบบผู้ป่วยนอก กำหนดให้ ภูมิลำเนาของบุคคลที่ถูกปล่อยตัวจะต้องอยู่ห่างจากเหยื่อ ญาติของเหยื่อ หรือบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกับเหยื่อ ในความผิดเกี่ยวกับเพศโดยต้องแจ้งลายพิมพ์นิ้วมือ รูปถ่ายบุคคล ให้กับตำรวจ และนายอำเภอทราบด้วย และการจะพ้นจากเงื่อนไขดังกล่าว บุคคลต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ได้รับการปล่อยตัวโดยปราศจากเงื่อนไข

ประเทศอังกฤษ กฎหมายกำหนดให้รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยสามารถสั่งปล่อยตัวจำเลยได้ตามรายงานความเห็นของแพทย์ว่าไม่มีความจำเป็นต้องควบคุมจำเลยต่อไป และจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่เห็นสมควร เพื่อประโยชน์ของจำเลยและความปลอดภัยของสังคมได้ นอกจากนี้ระหว่างที่รับการปล่อยตัวจะเรียกตัวจำเลยกลับเข้าโรงพยาบาลเมื่อไหร่ก็ได้ หรือกรรมการสุขภาพจิตก็มีอำนาจสั่งให้ปล่อยตัวจำเลย โดยมีเงื่อนไขได้ เช่น ปล่อยตัวภายในเวลาที่กำหนด พักการควบคุมตัว หรือส่งไปพบควบคุมที่โรงพยาบาลอื่นหรือสั่งให้ส่งจำเลยไปอยู่ในการคุ้มครอง เป็นต้น

ประเทศญี่ปุ่น ผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจที่พ้นโทษ หรือถูกปล่อยตัวออกมาแล้ว ศาลสามารถปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไขกำหนดมาตรการอื่นๆ ให้ปฏิบัติได้ และหากศาลมองว่าบุคคลนั้นมีจำเป็นต้องได้รับการดูแลภายหลังปล่อยตัว จะสั่งให้แพทย์ หรือคณะนักสังคมสงเคราะห์ที่ได้รับแต่งตั้ง ไปเยี่ยมผู้ป่วย และให้คำแนะนำที่เหมาะสมในการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพจิตของผู้ป่วยก็ได้ อีกทั้งยังมีการบริการให้คำปรึกษา การจัดหางาน ให้อีกด้วย และบางเขต

พื้นที่ยังมีการจัดบริการบำบัดทางจิตแก่ผู้พันโทษที่มีความเจ็บป่วย และยังมีการจัดตั้งองค์กรอาสาสมัครในหลายองค์กรเพื่อทำหน้าที่ดูแล ผู้พันโทษร่วมด้วย ผู้ป่วยที่พันโทษออกไปแล้วยังจะต้องมีการรายงานตัว หรือเข้าตรวจเช็คสุขภาพจิตทุกๆ 1 ปี และหากไม่ปฏิบัติตามก็อาจถูกเรียกกลับเข้าโรงพยาบาลได้

สำหรับประเทศไทย หลังจากพันโทษออกมาแล้วมาตรการที่นำมาใช้กับผู้กระทำความผิดทางเพศ จะเป็นมาตรการที่เรียกว่า วิธีการเพื่อความปลอดภัย²⁰ ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดไว้ 5 วิธี คือ

1. กักกัน คือ การควบคุมผู้กระทำความผิดติดนิสสัยไว้ในเขตกำหนด เพื่อป้องกันการกระทำความผิด เพื่อตัดนิสสัย และเพื่อฝึกหัดอาชีพ โดยบุคคลที่เคยถูกศาลพิพากษาให้กักกันมาแล้ว หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 6 เดือนมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง ถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสสัย และจะศาลจะพิพากษาให้กักกันมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี และไม่เกิน 10 ปีก็ได้²¹ และให้นับวันที่ศาลพิพากษา เป็นวันเริ่มกักกัน แต่ถ้ายังมีโทษจำคุก หรือกักขังที่บุคคลนั้นจะต้องรับอยู่ ก็ให้จำคุก หรือกักขังก่อน และให้นับวันถัดจากวันที่พันโทษจำคุก หรือพ้นจากกักขังเป็นวันเริ่มกักกัน²²

2. ห้ามเข้าเขตกำหนด คือ การห้ามไม่ให้เข้าไปในท้องที่ หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา²³ เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษ แลเห็นสมควรเพื่อความปลอดภัยของประชาชน (ไม่ว่าจะมีคำขอหรือไม่) ศาลอาจสั่งในคำพิพากษาว่า เมื่อบุคคลนั้นพันโทษตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามไม่ให้บุคคลนั้นเข้าไปในเขตที่กำหนดได้ โดยระยะเวลาที่สั่งห้ามนั้นต้องไม่เกิน 5 ปี²⁴

3. เรียกประกันทัณฑ์บน คือ ถ้าศาลเห็นว่ามิเหตุควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์สินของผู้อื่น ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้บุคคลนั้นทำทัณฑ์บน โดยกำหนดจำนวนเงินไม่เกินกว่า 5,000 บาท ประกันว่าบุคคลนั้นจะไม่ก่อเหตุดังกล่าวตลอดเวลาที่ศาลกำหนดแต่ไม่เกิน 2 ปี และถ้าบุคคลนั้นไม่ยอมทำทัณฑ์บน หรือหาประกันไม่ได้ก็ให้ศาลมีอำนาจสั่งกักขังบุคคลนั้นจนกว่าจะทำทัณฑ์บน หรือหาประกันได้ แต่ไม่ให้กักขังเกินกว่า 6 เดือน หรือจะสั่งห้ามผู้นั้นเข้าในเขตกำหนดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 45 ก็ได้²⁵

²⁰ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 39

²¹ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 41

²² ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 42

²³ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 44

²⁴ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 45

²⁵ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 46

4. คมตัวไว้ในสถานพยาบาล คือ หากศาลเห็นว่าการปล่อยตัวผู้มีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งไม่ต้องรับโทษ หรือได้รับการลดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65 จะเป็นการไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลก็ได้ และคำสั่งนี้ศาลจะเพิกถอนเมื่อใดก็ได้²⁶

5. ห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง คือ เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด และศาลเห็นว่า ผู้นั้นกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาส หรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหาก ผู้นั้นประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพนั้นต่อไป อาจจะกระทำความผิดเช่น นั้นขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษา ห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นก็ได้ มีกำหนดเวลาไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษไปแล้ว²⁷

ในต่างประเทศจะเห็นได้ว่าทุกๆ ประเทศมักจะมีมาตรการบังคับให้ปฏิบัติหลังจาก มีการพ้นโทษออกมาแล้ว อีกทั้งยังมีเจ้าหน้าที่ในการติดตาม ให้คำแนะนำ ตรวจสอบผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษออกมาด้วย และนอกจากนี้ยังมีมาตรการอีกหนึ่งมาตรการ ก่อนที่จะมีการปล่อยตัว ซึ่งเป็นมาตรการที่ใช้กับผู้กระทำความผิดทางเพศที่กระทำความผิดซ้ำ หรือ ผู้ที่เคยกระทำความผิดทางเพศที่มีความรุนแรง หรือมีความเสี่ยงจะกระทำผิดซ้ำอีก คือ การขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิด²⁸ เป็นระบบที่บันทึกข้อมูลรายละเอียดส่วนบุคคล พร้อมประวัติทางอาชญากรรมของผู้ที่ถูกตัดสินว่ามีความผิด ผู้ที่ถูกศาลโทษ หรือผู้ที่ถูกปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศแล้ว รัฐบาลของหลายประเทศพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรการนี้จะช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถติดตามตรวจสอบความเคลื่อนไหวของผู้กระทำผิดทางเพศได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะผู้กระทำผิดจะเดินทางไปยังประเทศใด หรือสถานที่ใดก็ตาม ถือได้ว่าเป็นการลดความเสี่ยงที่ผู้กระทำผิดทางเพศจะกระทำผิดทางเพศซ้ำอีก เพราะความเคลื่อนไหวของผู้กระทำผิดจะอยู่ภายใต้การสอดส่องดูแลจากเจ้าหน้าที่ตลอดเวลา จึงทำให้ได้มีการนำระบบนี้มาใช้บังคับทั้งกับผู้กระทำผิดทางเพศที่ถูกปล่อยตัวแล้ว และที่ใกล้จะถึงกำหนดปล่อยตัวเพื่อลดความเสี่ยงที่นักโทษ หรืออดีตนักโทษเหล่านี้จะหวนกลับมากระทำผิดซ้ำ

มาตรการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดนี้หากมองอีกมุมหนึ่งก็ถือว่าเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานรัฐที่สามารถเช็คประวัติการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลได้ อาทิเช่น บุคคลที่ยอมถูกลงโทษหรือยอมเสียค่าปรับ เพราะชอบกระทำอนาจารต่อผู้อื่นอยู่บ่อยๆ หรือผู้กระทำความผิดใน

²⁶ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 48

²⁷ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 50

²⁸ วาริรัตน์ รัตนวิบูลย์สม, “การขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ: พิจารณาในมิติของความร่วมมือระหว่างประเทศ,” สืบค้นเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2563, จาก <http://public-law.net/publaw/view.aspx?id=1891>

ฐานข่มขืนกระทำชำเราที่พึงพันโทษออกมาและกลับไปกระทำผิดอีกในความผิดฐานเดิม การขึ้นทะเบียนนี้จะทำให้สามารถตรวจเช็ค และวางข้อสันนิษฐานได้ว่าการที่บุคคลกระทำบ่อยๆ นั้นอาจเพราะมีความผิดปกติทางจิตแบบใดแบบหนึ่ง ทำให้รู้ว่าควรที่จะเลือกใช้มาตรการใด หรือ บทลงโทษใดกับผู้กระทำผิด อีกทั้งยังถือเป็นข้อมูลที่ทำให้หน่วยงานรัฐสามารถนำไป ประกอบการดำเนินคดีได้ และหากเป็นผู้กระทำผิดนั้นเป็นบุคคลที่กระทำผิดทางเพศ ที่รุนแรงและมีแนวโน้มอาจกระทำผิดซ้ำอีก มาตรการนี้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถส่งต่อข้อมูลแจ้ง ผู้นำแต่ละท้องที่ทราบและช่วยกันเฝ้าระวังได้อีกด้วย

4.3 มาตรการใช้ยาในการบำบัดรักษา

มาตรการบำบัดรักษาโดยการใช้ยาในต่างประเทศนั้น รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นรัฐแรกที่อนุญาตให้นำการบำบัดรักษาด้วยการใช้ยา มาใช้กับผู้กระทำผิดทางเพศ การพิจารณาตัดสินว่าผู้กระทำผิดบุคคลใดจะถูกบำบัดรักษาด้วยยาจะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล และหากเป็นการกระทำผิดซ้ำศาลต้องสั่งให้ได้รับการบำบัดรักษาด้วยยา Medroxyprogesterone Acetate (MPA) หรือสารเคมีอื่นในลักษณะเดียวกัน

การรักษาด้วยการใช้ยา Medroxyprogesterone Acetate (MPA) สามารถใช้ได้ทั้งในโรงพยาบาลเอกชน โรงพยาบาลรัฐ และในคุก โดยอยู่ภายใต้การตัดสินใจของแพทย์ หรือด้วย ประสงค์ของผู้ป่วย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นหากเป็นกรณีของผู้กระทำผิดเกี่ยวกับเพศที่จะต้องได้รับการ รักษาด้วยยา หรือเป็นการรักษาพิเศษร่วมกับการรักษาด้วยยา จะต้องอยู่ภายใต้คำสั่งของผู้พิพากษาโดยตรงร่วมกับการควบคุมความปลอดภัย²⁹ การรักษาโดยวิธีการใช้ยาเพื่อควบคุมฮอร์โมนเพศของบุคคลทั่วไปกับผู้กระทำผิดทางเพศนั้นจะต่างกัน กล่าวคือ สำหรับบุคคลทั่วไปการใช้ยาเป็นการใช้ เพื่อบำบัดรักษา แต่กรณีการใช้ยากับผู้กระทำผิดทางเพศนั้น จะเป็นการใช้เพื่อบำบัดรักษาทางจิตเวช และเพื่อการบังคับโทษของผู้กระทำผิด

ยา Medroxyprogesterone Acetate (MPA) จะช่วยลดความต้องการทางเพศ โดยมีผลกับสมอง ทำให้บุคคลที่รับไปนั้นสงบ และคลายกังวล หรือระงับประสาท และช่วยทำให้ผ่อนคลายจากการกระตุ้น การใช้ยานี้มักจะมีกรให้ยาโดยการฉีดเข้าไปในกล้ามเนื้อ โดยบุคคลจะถูกฉีดเข้าไปในกล้ามเนื้อสะโพก และยาจะติดอยู่ในกล้ามเนื้อแล้วจะค่อยๆ ปล่อยเข้าสู่ร่างกาย หลังจาก 3-4 อาทิตย์ ยาจะส่งผลให้มีการลดการผลิตอสุจิ สูญเสียความสมรรถนะทางเพศไม่สามารถสำเร็จความใคร่ได้ แต่ความใคร่ทางเพศจะกลับมาใน 2 อาทิตย์ หลังจากยุติการใช้ยา และจะกลับมาเป็นปกติหลัง 6

²⁹ วคินี กมลวารินทร์, “มาตรการบำบัดผู้กระทำผิดทางเพศด้วยวิธีการใช้ยาเพื่อควบคุมฮอร์โมนเพศ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2558), น. 80.

สปีดาค์ต่อมา ยานี้สามารถเปลี่ยนแปลงกลับคืนสู่สภาพเดิมได้ แต่ก็อาจมีผลข้างเคียงในทางลบ เช่น ทำให้น้ำหนักตัวขึ้น ปวดหัว คลื่นไส้ หลอดเลือดอักเสบ มีภาวะซึมเศร้า นอนไม่หลับ เป็นต้น แต่ก็ยังมีอีกหลายประเทศที่ใช้ยาเพื่อควบคุมแรงกระตุ้นทางเพศ ชนิดอื่น อาทิเช่น ทางเอเชีย ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ที่จะใช้ยา Pharmacologic Treatment ควบคุมแรงกระตุ้นทางเพศ ซึ่งเป็นการบำบัดรักษาร่วมกับจิตบำบัด โดยกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีกำหนดให้ยาที่นำมาใช้จะต้องไม่มีผลข้างเคียงทางกายภาพ และกระบวนการบำบัดยังต้องดำเนินการตามกระบวนการของแพทย์

สำหรับประเทศไทยนั้นยังไม่มีการบังคับโทษผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา หรืออนาจาร ด้วยการใช้ยาเพื่อควบคุมฮอร์โมนเพศขึ้นสู่ศาล เนื่องจากยังไม่มีบทกฎหมายรองรับให้มีการบังคับโทษด้วยวิธีการดังกล่าว การลงโทษของประเทศไทยนั้นจะลงโทษด้วยการ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 เพียงอย่างเดียว จึงทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาผู้กระทำความผิดทางเพศที่เกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจได้ ซึ่งบุคคลจำพวกนี้ถึงแม้จะเคยกระทำความผิดทางเพศมาแล้ว แต่ก็มีความเสี่ยงสูงที่จะกระทำความผิดซ้ำอีก ส่งผลให้อัตรากระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา และอนาจาร ไม่ลดลง และมาตรการบำบัดรักษาด้วยยาน่าจะเป็นมาตรการอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ควบคู่กับการลงโทษ และการทำจิตบำบัดได้ มาตรการที่เป็นการบำบัดแก้ไขด้วยการใช้ยาเพื่อควบคุมฮอร์โมนเพศจะถูกนำมาใช้เพื่อบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดทางเพศเนื่องจากความผิดปกติทางด้านจิตใจให้หายปกติก่อนถูกปล่อยตัวออกสู่สังคม ถือเป็น การป้องกันสังคมจากอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตามหลักทฤษฎีการลงโทษ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

อาชญากรรมทางเพศในปัจจุบันมักมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในสังคม และการกระทำ ความผิดทางเพศที่เกิดขึ้นได้ง่าย และบ่อยครั้ง มักจะเป็นความผิดฐานกระทำอนาจาร เพราะการกระทำ อนาจารส่วนใหญ่สามารถที่จะกระทำในที่สาธารณะ และมีประชาชนพลุกพล่านได้ ส่วนการกระทำ ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราถึงแม้จะเกิดขึ้นบ่อยไม่เท่าการกระทำอนาจาร แต่ความผิดที่เกิดขึ้นแต่ ละครั้งมักมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และเกิดขึ้นถึงในสังคมโดยบางส่วนเกิดจากผู้กระทำความผิด ทางเพศที่เคยกระทำความผิดมาแล้วกลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีกซึ่งสาเหตุหนึ่งของผู้กระทำความผิด ทางเพศที่กลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีกนั้น อาจเกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจของบุคคล กล่าวคือ เป็นการกระทำทางเพศที่ไม่ได้เกิดจากความรัก หรือความใคร่ แต่เป็นการกระทำที่ แสดงออกถึงความผิดปกติทางด้านจิตใจ หรือร่างกายของผู้กระทำ โดยที่ไม่สามารถควบคุมความ ต้องการ หรือควบคุมความคิด และจิตใจของตนเองได้

มาตรการลงโทษที่จะใช้กับผู้กระทำความผิดทางเพศโดยทั่วไป ตามประมวลกฎหมาย อาญาได้กำหนดไว้ 3 สถาน คือ ประหารชีวิต จำคุก ปรับ โทษที่มักจะใช้กับผู้กระทำความผิดฐาน อนาจาร บ่อยที่สุดส่วนใหญ่จะเป็น โทษปรับ และรองมาเป็น โทษจำคุก เพราะความผิดฐานอนาจาร ส่วนใหญ่จะไม่ใช้คดีที่ร้ายแรง จึงทำให้โทษที่ได้รับนั้นมีสถานเบาตามไปด้วย ในส่วนของผู้ที่ กระทำความผิดฐานข่มขืนอนาจาร โทษที่มักจะใช้กับผู้กระทำความผิดจะเป็นโทษจำคุก หรือเป็น ทั้งโทษจำคุกและปรับ แต่หากเป็นคดีที่ร้ายแรงมาก มีผลกระทบต่อสังคมจนสังคมไม่อาจยอมรับได้ และการกระทำนั้นเป็นการกระทำความผิดซ้ำหลายครั้งในความผิดฐานเดิม ก็มักจะมีการใช้โทษ ประหารชีวิตแก่ผู้กระทำความผิด ถึงแม้โทษนี้จะมีการบังคับใช้น้อยมาก และในบางประเทศอาจมี การยกเลิกไปแล้ว แต่ในประเทศไทยยังมีการบังคับใช้อยู่ การลงโทษผู้กระทำความผิดเหล่านี้เป็น การลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน กล่าวคือทฤษฎีนี้มักจะมองว่า การลงโทษนี้ เมื่อผู้กระทำความผิดทำความเสียหายแก่บุคคลอื่นก็ควรที่จะได้รับโทษให้สาสมกับความเสียหาย นั้น และทฤษฎีการลงโทษอรรถประโยชน์ก็เป็นอีกทฤษฎีที่มีแนวคิดแบบเดียวกัน กล่าวคือทฤษฎีนี้ มองว่า คนเรามักจะกระทำความผิดโดยมีเจตนาและได้รู้ตรงมาแล้วจึงลงมือกระทำ เมื่อกฎหมาย

กำหนดไว้แล้ว บุคคลใดฝ่าฝืนก็ย่อมจะต้องถูกลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดเป็นการตอบแทน ทฤษฎีนี้จึงมีการบัญญัติกฎหมายไว้ก่อน โดยให้รู้ถึงความผิดและบทลงโทษ เพื่อที่จะเป็นการยับยั้ง บุคคลที่คิดจะกระทำความผิด ไม่ให้กระทำความผิดขึ้น หรือกระทำความผิดซ้ำอีกในความผิดฐาน เดิม

สำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ มาตรการลงโทษจำคุก และโทษปรับ อาจจะไม่เหมาะสมกับตัวบุคคล และไม่เพียงพอต่อการยับยั้ง หรือปรับปรุงแก้ไขตัว ผู้กระทำความผิดได้ ตามที่ทฤษฎีลงโทษเพื่อคุ้มครองสังคมและทฤษฎีลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำความผิดได้แสดงแนวคิดไว้ว่า โทษนั้นคือผลร้ายที่เกิดขึ้นเฉพาะตัวบุคคล และผู้กระทำ ความผิดแต่ละคนก็มีสภาพจิตใจที่แตกต่างกันออกไป การพิพากษาลงโทษจึงควรมี ความยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับตัวอาชญากรแต่ละบุคคล ศาลจึงต้องใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ โดยคำนึงถึงสภาพของผู้กระทำความผิด และวิธีการแก้ไขตัวบุคคลควรให้ได้สัดส่วนกัน และ ควรจะมุ่งเน้นต่อการแก้ไขฟื้นฟูมากกว่าการลงโทษ เพราะอาชญากรรมที่เกิดจากความบกพร่องหรือ ผิดปกตินั้นไม่สามารถที่จะยับยั้งตัวผู้กระทำความผิดเพียงการใช้บทลงโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำ ความผิดทางเพศทั่วไปได้

เมื่อผู้กระทำความผิดทางเพศมีความผิดปกติทางด้านจิตใจ กระทำความผิดเกิดขึ้น นอกจากโทษที่จะได้รับแล้ว ควรจะมีมาตรการรักษาเพื่อแก้ไขปรับปรุงความผิดปกตินั้นด้วย แต่ในกฎหมายอาญาได้กำหนดให้ใช้มาตรการในการรักษาเพียงเฉพาะบุคคลที่มีความผิดปกติทาง จิตที่ถึงขั้นวิกลจริต ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ในขณะกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65 เท่านั้น จึงทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางจิต แต่ ขณะกระทำความผิดรู้ผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ ถึงแม้ว่าผู้กระทำความผิดบางคนจิตแพทย์ ได้ลงความเห็นว่าคุณคนนั้นเป็นคนวิกลจริต แต่ศาลก็จะยังให้จำเลยรับโทษแบบเดียวกับผู้กระทำ ความผิดที่มีสภาพจิตใจปกติเพราะหากการวิกลนั้นไม่ถึงขนาดไม่รู้ผิดชอบ กฎหมายก็ไม่ได้ให้ เหตุยกเว้นโทษไว้และศาลก็ไม่สามารถกำหนดมาตรการทางอาญานอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด ไว้ให้ได้ จึงทำให้เมื่อพ้นโทษออกมาที่ส่งผลให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

การบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางจิต ต้องมีมาตรการ ทางกฎหมายกำหนดให้มีการบำบัดรักษา ซึ่งมาตรการทางกฎหมายในการบำบัดรักษาผู้กระทำ ความผิดทางเพศในต่างประเทศนั้น จะมีมาตรการในการติดตามบุคคลที่เคยกระทำความผิดเกี่ยวกับ เพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ เมื่อได้รับการปล่อยตัวภายใต้เงื่อนไขการปล่อยตัวหากใน ระหว่างนั้นแพทย์ จิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยาที่รับมอบหมายในการควบคุมดูแล เห็นว่าบุคคลนั้นยังมีอาการป่วยทางจิตไม่สามารถปรับตัวกับสังคมได้ และความผิดปกติที่มีความรุนแรงจนอาจจะ

ก่อนให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่นได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐและเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์มีอำนาจที่จะเรียกตัวบุคคล หรือบังคับให้บุคคลนั้นเข้ารับการรักษาได้โดยไม่ต้องรอให้บุคคลนั้นกระทำความผิดเกิดขึ้นก่อน และในกฎหมายต่างประเทศ ได้กำหนดให้แพทย์สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งจากศาล

ประเทศสหรัฐอเมริกา ในแต่ละมลรัฐได้มีการบัญญัติกฎหมาย สำหรับผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจไว้โดยเฉพาะ โดยมีมาตรการป้องกันการกระทำความผิด และการบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดทางเพศทั้งในช่วง ก่อนฟ้อง หลังฟ้อง และหลังพ้นโทษ โดยให้สิทธิบุคคลยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อพิจารณาถึงสภาพจิตใจของจำเลยไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือ ในระหว่างพิจารณาคดีให้สิทธิจำเลย หรืออัยการ ในระหว่างรับโทษจำคุกในเรือนจำให้สิทธิผู้ต้องขัง หรืออัยการ และในระหว่างการบำบัดรักษาในโรงพยาบาลให้สิทธิผู้อำนวยการ โรงพยาบาลในการยื่นคำร้องต่อศาล โดยการตรวจสอบสภาพจิตของบุคคล จะต้องกระทำโดยแพทย์ ที่มีใบอนุญาต และได้รับการรับรอง และแพทย์จะต้องทำรายงานเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาโดยกำหนดเงื่อนไขให้บุคคลเข้ารับการรักษาในสถานใดๆ เหมาะสม ซึ่งเป็น ทัณฑ์สถานกึ่ง โรงพยาบาลสำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติ โดยเฉพาะ มีการรักษาโดยจิตแพทย์ และมีการปรึกษาจิตแพทย์เป็นรายบุคคล มีการใช้ยาในการบำบัดรักษาตามความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้กำหนดให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้ตรวจสอบผู้ถูกคุมขังในเรือนจำเบื้องต้น และหากมีแนวโน้มว่ามีความผิดปกติจะมีการส่งต่อมายังกรมสุขภาพจิตให้ทำการตรวจสอบอย่างเต็มรูปแบบอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการตรวจสอบนี้จะกระทำโดยจิตแพทย์และนักจิตวิทยาจำนวน 2 ท่าน ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยอธิบดีกรมสุขภาพจิต และหากตรวจสอบแล้วมีเหตุเชื่อได้ว่า บุคคลนั้นมีความผิดปกติทางจิตและความผิดปกตินั้นมีความรุนแรง ให้มีการส่งคำร้องให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลเข้าสู่การควบคุมดูแลของโรงพยาบาลรัฐของกรมสุขภาพจิต และกำหนดให้โรงพยาบาลต้องกำหนด โปรแกรมให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ และจัดให้บุคคลได้รับการประเมินทางจิตอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งและรายงานให้ศาลทราบ หากศาลพิจารณาและเห็นว่าบุคคลนั้นมีพฤติกรรมที่ไม่มีแนวโน้มความผิดปกติ และความรุนแรงทางเพศศาลจะสั่งให้ปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไขภายใต้การควบคุมดูแลและบำบัดรักษาได้

ประเทศอังกฤษ กฎหมายสุขภาพจิตได้ให้อำนาจนักสังคมสงเคราะห์ หรือตำรวจเป็นผู้ยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อขอให้ย้ายผู้ป่วยไปรับการรักษา โดยยึดการตรวจวินิจฉัย และรายงานความเห็นของแพทย์เป็นหลัก เพื่อประเมินอาการของบุคคล โดยกระบวนการนี้จะกำหนดลักษณะของบุคคลที่จะถูกควบคุมบังคับรักษาในโรงพยาบาลไว้และกฎหมายกำหนดให้ศาลมีอำนาจในการพิพากษาจำเลยตัดสันความผิด และกำหนดโทษจำคุก โดยการส่งตัวจำเลยเพื่อไปรับโทษจำคุกนั้น

หากศาลเห็นว่าจำเลยมีความผิดปกติทางจิตในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งใน 4 รูปแบบกล่าวคือ มีความเจ็บป่วยทางจิต ปัญญาอ่อน ปัญญาอ่อนอย่างรุนแรง มีความผิดปกติทางจิตแบบต่อต้านสังคม ซึ่งมีความผิดปกตินี้ได้รับการรับรองและความเห็นจากแพทย์ว่ามีความจำเป็นต้องได้รับการรักษา ศาลจะสั่งบังคับรักษาแทนการลงโทษจำคุกได้ ในการบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศของประเทศอังกฤษ จะอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยสุขภาพจิตในกรมราชทัณฑ์โดยในประเทศอังกฤษนี้ไม่มีทัณฑสถานสำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติโดยเฉพาะดังนั้นเมื่อผู้กระทำความผิดป่วยทางจิตจะต้องถูกควบคุมส่งไปบำบัดรักษาในสถานพยาบาลโรคจิต กล่าวคือ จะเป็นใช้สถานพยาบาลเป็นสถานที่บำบัดผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางจิต แทนการใช้เรือนจำ และจะมีการทบทวนความจำเป็นในการควบคุมตัวผู้ป่วยทุกๆ 1 ปี การปล่อยตัวนั้นสามารถกระทำได้ หากเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องควบคุมจำเลยต่อไป โดยการปล่อยตัวจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งตามสมควร เพื่อประโยชน์ของจำเลย และความปลอดภัยของสังคมก็ได้และในขณะที่ได้รับการปล่อยตัวจำเลยจะถูกเรียกตัวกลับเข้าโรงพยาบาลเมื่อไหร่ก็ได้

ประเทศญี่ปุ่น มาตรการบังคับรักษาผู้ป่วยทางจิตที่กระทำความผิดทั้งเรื่องการอันลามก และข่มขืนกระทำชำเราได้กำหนดไว้ในกฎหมายสุขภาพจิตของญี่ปุ่น ซึ่งกำหนดให้ผู้เสียหายสามารถดำเนินคดีได้เองโดยไม่ต้องทำการร้องทุกข์ต่อพนักงานอัยการ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจก่อน และได้กำหนดมาตรการเงื่อนไขสำหรับผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ โดยให้รายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งจำเลยซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก กักขัง หรือถูกคุมประพฤตินี้ที่มีความผิดปกติรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือ เป็น โรคจิต ปัญญาอ่อน มีความผิดปกติทางจิตแบบก้าวร้าวรุนแรง หรือต่อต้านสังคมให้บังคับรักษาในโรงพยาบาลโรคจิต โดยจะต้องมีแพทย์ 2 ท่านในการตรวจสอบ และวินิจฉัยอาการ และศาลสามารถปล่อยตัวผู้กระทำความผิดโดยมีเงื่อนไขกำหนดมาตรการอื่นๆ ได้หากศาลมองว่าบุคคลนั้นมีความจำเป็น ต้องได้รับการดูแลภายหลังการปล่อยตัวโดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งแพทย์ หรือคณะนักสังคมสงเคราะห์ไปเยี่ยมผู้ป่วย และให้คำแนะนำที่เหมาะสมในการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพจิตของผู้ป่วยได้ และกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ป่วยที่พ้นโทษออกไปแล้วยังต้องรายงานตัว หรือเข้าเช็คสุขภาพจิตทุกๆ 1 ปี และหากไม่ปฏิบัติตามก็สามารถเรียกกลับเข้าโรงพยาบาลได้

สำหรับประเทศไทย ได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจในการพิพากษา กำหนดมาตรการลงโทษหรือมาตรการอื่นที่จะใช้กับผู้กระทำความผิด และถึงแม้จะมีการให้อำนาจในการกำหนดมาตรการต่างๆ แต่ศาลก็ไม่สามารถใช้มาตรการบังคับนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายได้ กล่าวคือ มาตรการลงโทษ ที่ศาลสามารถบังคับได้มีเพียง 5 สถาน และความผิดแต่ละฐานได้มี

การกำหนดบทลงโทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัย และมาตรการอื่นไว้อย่างชัดเจนในข้อกฎหมาย จึงอาจทำให้ศาลไม่สามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดมาตรการที่จะใช้กับผู้กระทำความผิดได้อย่างเต็มที่ และการใช้มาตรการทางอาญาต่างๆ นั้นกฎหมายกำหนดให้สามารถใช้มาตราต่างๆ ได้ก็ต่อเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นก่อน และถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะเคยทำความผิดทางเพศ ซึ่งเกิดจากความผิดปกติทางจิต แสดงออกให้เห็นถึงพฤติกรรมที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคม กฎหมายก็ไม่ได้ให้อำนาจในการตรวจสอบ หรือใช้มาตรการอื่นๆ ป้องกันการกระทำความผิดที่อาจจะเกิดขึ้น ผู้กระทำความผิดทางเพศที่วิกลจริต และไม่รู้สึกละอายใจในการกระทำเท่านั้น ถึงจะไม่ต้องได้รับโทษ แต่จะถูกคุมขังไว้ในโรงพยาบาลโรคจิตแทน เพราะหากมีการปล่อยตัวออกไปก็อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนและสังคมได้ ส่วนผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกตินั้น ต้องรับโทษจำคุกเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดทางเพศที่ปกติทั่วไป เพราะผู้กระทำความผิดเหล่านี้ไม่เข้าข่ายได้รับการยกเว้นโทษหรือลดโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65

หากกล่าวถึงผู้มีความผิดปกติทางจิตแล้วในทางการแพทย์มักจะถือว่าผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านร่างกาย หรือจิตใจ ที่ส่งผลให้กระทำความผิดทั้งหมดเป็นผู้ป่วย ถึงแม้ว่าในขณะที่กระทำจะรู้สึกผิดชอบในสิ่งที่กระทำลงไปก็ตาม ไม่ว่าความผิดปกตินั้นจะเกิดจากความผิดปกติทางสมอง ความผิดปกติทางเพศ ความผิดปกติทางด้านจิตใจ ความนึกคิด หรือรวมไปถึงผู้ที่ติดยาเสพติดด้วย บุคคลเหล่านี้เป็นผู้ป่วยที่ควรได้รับการรักษา เช่น ในเรื่องกระทำอนาจาร ก็เป็นคนจำพวกที่ชอบโชว์ขี้ของลับในที่สาธารณะ หรือชอบจับหรือสัมผัสผู้หญิงบนรถเมล์ หรือในเรื่องข่มขืนกระทำชำเราเช่น คดีข่มขืนขึ้นน่องการ์ตูน¹ เด็กหญิงวัย 6 ขวบ ซึ่งนายหนุ่ย(จำเลย) ถูกจับกุมดำเนินคดีและศาลตัดสินประหารชีวิต ก่อนจะลดโทษคงเหลือจำคุกตลอดชีวิต จำเลยได้สารภาพ ว่าก่อนหน้านั้นเคยก่อเหตุกับเหยื่อมาแล้วนับ 10 ราย โดยจะเลือกแต่เด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี และฆ่าตายมาแล้ว 4 ศพ โดยให้การว่าเวลาจะมาเกิดอารมณ์ทางเพศ และควบคุมตัวเองไม่ได้ ซึ่งก่อเหตุลักษณะนี้มาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ครั้ง จะเห็นได้ว่าจำเลยในคดีนี้ก็ยังคงรับโทษจำคุกอยู่ เพราะในแง่กฎหมาย กฎหมายจะไม่ลงโทษหรือยกเว้นโทษให้ความผิดปกติบางประเภทเท่านั้น โดยถือหลักความเจ็บป่วย หรือความผิดปกติทางด้านจิตใจ จะต้องถึงขนาดที่กระทำโดยไม่รู้สึกละอายใจ หรือไม่ สามารถบังคับตนเองได้เท่านั้น กฎหมายจึงจะยกเว้นโทษให้ และได้รับการเข้าบำบัดรักษา ประเทศไทยการตรวจสุขภาพจิตของผู้ต้องหาเป็นการตรวจเพื่อนำมาประกอบการวินิจฉัยตัดสินคดี ไม่ได้นำมาเพื่อแยกตัวผู้ต้องหาที่ผิดปกติทางจิตไปเข้ารับการบำบัดรักษา จึงทำให้ผู้กระทำความผิดบางรายที่กระทำความผิดเพราะเกิดจากความผิดปกติทางจิต ได้รับการลงโทษหรือมีการบังคับมาตรการ

¹ คำพิพากษา หมายเลขคดีดำที่ อ.602/2557

ที่ยังไม่เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดจึงทำให้ไม่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดของบุคคลนั้นได้ และประเทศไทยยังไม่เคยมีรายงานการบังคับโทษผู้กระทำความผิดทางเพศด้วยวิธีการใช้ยาเพื่อควบคุมฮอร์โมนสำหรับผู้ที่มีความผิดปกติทางเพศที่ไม่สามารถหักห้ามจิตใจตนเองได้ เพราะสาเหตุอาจเกิดมาจากการมีฮอร์โมนเพศมากเกินไปอีกทั้งยังไม่มีบทกฎหมายในการรับรองในการบังคับรักษาด้วยวิธีดังกล่าว

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษามาตรการที่จะใช้กับผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศที่ผู้กระทำความผิดมีความผิดปกติทางจิต ของกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายประเทศอังกฤษ และกฎหมายประเทศญี่ปุ่น พบว่ามาตรการบังคับทางอาญาของประเทศไทยนั้น ยังไม่มีความหลากหลายมากพอ และยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. เสนอให้มีการเพิ่มมาตรการบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ ในวิธีการเพื่อความปลอดภัย และบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยนำแนวทางการบังคับใช้มาตรการต่างๆ ในต่างประเทศมาปรับใช้ในประเทศไทย และเพิ่มวิธีการบังคับรักษาผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติ ด้วยวิธีการบำบัดรักษาทางจิต หรือใช้ยาในการรักษา ในพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 ควบคู่กับการลงโทษจำคุกในเรือนจำ กล่าวคืออาจจะบังคับให้เข้ารับการรักษาให้หายก่อนแล้วเหลือวันต้องโทษอีกกี่วันก็ให้กลับมารับโทษตามจำนวนวันที่เหลือ หรือหากเมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่ต้องโทษ ผู้กระทำความผิดยังไม่หายจากความผิดปกติ ศาลอาจสั่งให้มีการเข้ารับการรักษาต่อไปจนกว่าจะหายจากความผิดปกติ ภายใต้การดูแลของแพทย์ โดยกำหนดระยะเวลาในการทบทวนความจำเป็นในการควบคุมไว้รักษาอาจจะให้มีการทบทวนทุกๆ 1 ปี หรือแพทย์มีความเห็นว่าไม่มีความจำเป็นในการควบคุมอีกต่อไปแจ้งไปยังศาลเพื่อขอให้มีการปล่อยตัวก็ได้

2. เสนอให้มีการเพิ่มมาตรการตรวจสอบ และมาตรการบังคับรักษาผู้ต้องหาในระหว่างพิจารณาคดี ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกำหนดกระบวนการต่างๆ ไว้ในพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 ในกรณีที่ตรวจพบว่าผู้ต้องหา มีความผิดปกติทางจิต ก่อนที่จะมีคำพิพากษา โดยให้อำนาจศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการบังคับรักษาได้ หากพบความผิดปกติในระหว่างกระบวนการฟ้อง หรือก่อนศาลมีคำพิพากษาคดี เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 132 ก่อนการฟ้องคดีได้ให้อำนาจพนักงานสอบสวน สามารถตรวจสอบผู้ต้องหาได้ จึงทำให้อาจทราบถึงสภาพจิตใจของผู้ต้องหา หากเมื่อพบว่าผู้ต้องหา มีความผิดปกติก็ควรจะมี

มาตรการในการควบคุมบำบัดรักษา และมีมาตรการลงโทษหากผู้กระทำความผิดหลบหนีการบำบัดรักษาโดยไม่มีเหตุอันควร

3. เสนอให้มีการเพิ่มมาตรการติดตามหลังการพ้นโทษในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยนำแนวทางของมาตรการในต่างประเทศมาปรับใช้ในประเทศไทย ในต่างประเทศมักจะมีหน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งให้ติดตามผลของผู้กระทำความผิดที่มีผิดปกติทางจิตที่พ้นโทษ หรือได้รับการบำบัดรักษาออกมาแล้ว ว่าบุคคลนั้นสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับสังคมได้หรือไม่ คอยเข้าไปให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพจิต และสอดคล้องว่าบุคคลนั้นจะมีพฤติกรรมที่ต้องกลับเข้ารับการบำบัดอีกหรือไม่ หรืออาจมีการกำหนดมาตรการคุมประพฤติให้มาตรวจสุขภาพจิตทุกๆ 1 ปี เพื่อให้แน่ใจว่าบุคคลนั้นจะไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก โดยการเพิ่มหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขเหล่านี้ไว้ในพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 ซึ่งถือว่าเป็นการป้องกันเบื้องต้น หลังจากพ้นโทษไปแล้วด้วย อีกทั้งยังมีอีกมาตรการหนึ่งที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานรัฐในการติดตาม และป้องกันสังคม หลังบุคคลนั้นพ้นโทษไปแล้วซึ่งก็คือ มาตรการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิด โดยมาตรการนี้หากนำมาปรับใช้ในประเทศไทยโดยจะใช้กันเฉพาะในหน่วยงานรัฐเพื่อที่จะสามารถเช็คประวัติการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลได้ และหากมีการก่อเหตุขึ้นอีก ก็จะทำให้สามารถตามตัวผู้กระทำความผิดได้ง่าย อีกทั้งมาตรการนี้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถส่งต่อข้อมูลแจ้งผู้นำแต่ละท้องที่ทราบ และช่วยกันเฝ้าระวังได้อีกด้วย

4. เสนอให้มีการเพิ่มมาตรการบังคับการใช้ยาฮอร์โมนในวิธีการเพื่อความปลอดภัย และบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อป้องกันสังคมจากอันตรายที่จะเกิดขึ้น ในคดีความผิดทางเพศที่มีการกระทำความผิดซ้ำหลายๆครั้ง และมีความร้ายแรง ไม่ว่าจะความผิดนั้นจะเกิดจากนิสสัยส่วนตัว หรือความผิดปกติทางจิตของบุคคล โดยกำหนดขึ้นตอนและหลักเกณฑ์ไว้ในพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 กรณีที่มาตรการบังคับทางอาญาไม่ว่าจะเป็นมาตรการลงโทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัย หรือมาตรการอื่นๆ ทางอาญา และการบำบัดรักษาของแพทย์ ไม่สามารถที่จะยังยั้งบุคคลไม่ให้กระทำความผิดได้ การบังคับใช้ยาในการหยุดตัวบุคคลนั้นถือเป็นทางเลือกหนึ่งทางเลือก ที่อาจจะใช้ทดแทนโทษประหารชีวิตได้ โดยทำให้อวัยวะเพศนั้นไม่สามารถใช้งานได้แต่ตัวบุคคลยังสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมต่อไปได้ เช่น การฉีดยาฮอร์โมนเข้าไปในตัวบุคคลเพื่อระงับการผลิตฮอร์โมนเพศ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กาญจนา कुमारักษ์. การพัฒนารูปแบบการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด: กรณีศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555.
- เกียรติภูมิ แสงศิธร. “กระบวนการกำหนดโทษจำเลยคดีอาญา: เปรียบเทียบของไทยกับต่างประเทศ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2551.
- คณพล จันทร์หอม และคณะ. “การบังคับใช้โทษทางอาญาประเภทอื่นที่มีอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาของไทย.” บทความวิจัย (สำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม). น. 2(2556).
- คมชาญ ลีมเทียมเจริญ. “มาตรการพิเศษเพื่อคุ้มครองผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเรา.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.
- จิตติ ดิงศภัทย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 1. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2548.
- จิราพร เพชรดำ และคณะ. “ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก.” รายงานวิจัยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก. น. 33(2554).
- ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี และอุนิสา เลิศโตมรสกุล. “การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ในประเทศไทย : แนวทางการป้องกันและแก้ไขโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชญาวิทยา.” รายงานวิชาการคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. น. 40 (2553).
- ณรงค์ศักดิ์ สุขวิบูลย์. “มาตรการบังคับทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.
- ณัฐวุฒิ ยอดระบำ. “มูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับทรัพย์: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำจังหวัดนนทบุรี.” สารนิพนธ์มหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

ณรงค์ ใจหาญ. กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543.

ถาวร พานิชพันธ์. “วิธีการเพื่อความปลอดภัย.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

ทวีเกียรติ มีนะกนิฐ. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 10.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2551.

ทวีเกียรติ มีนะกนิฐ. สังคมกับกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2555.

ทรรศพล ขุนรัง. “สาเหตุการกระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับทรัพย์: ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดฐานลักทรัพย์นำโทษเด็ดขาดฝ่ายควบคุมแดน 8 เดือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร.”

สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก, 2556.

ธานี วรภัทร. หลักกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2553.

ธานี วรภัทร. หลักกฎหมายมาตรการบังคับทางอาญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557.

นवलจันทร์ ทิศนชัยกุล. อาชญากรรม (การป้องกัน: การควบคุม). กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.

เนตรนภิส ลายทิพย์. “มาตรการทางกฎหมายในการบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ.”

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560.

ประเทือง ธนิตผล. อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา. กรุงเทพมหานคร: แสงจันทร์การพิมพ์, 2553.

ปริญญา ชินะผา. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันยอมความได้ ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ในลักษณะ 12 แห่งประมวลกฎหมายอาญา.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2550.

ภาวนา แสงอำนาจ. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิดขณะวิกลจริต:

ศึกษาความสอดคล้องระหว่างความเห็นทางการแพทย์กับดุลพินิจการลงโทษของศาล.”

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2561.

มนัสนันท์ ภักธพานิชย์และคณะ. “รายงานกฎหมายอาญาของประเทศญี่ปุ่น กฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศญี่ปุ่น.” ในการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการสำหรับข้าราชการศาลตุลาการ, น. 14 (2557).

รณชัย คงสกนธ์. นิติจิตเวช ในจิตเวชศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์บริษัทปิยอนด์ เอ็นไทม์ไพร์ซ, 2548.

- รุ่งอรุณ ชนะวีรวรรณ. “ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการกระทำความผิด.”
การอบรมหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้นรุ่นที่ 14. สถาบันพัฒนาข้าราชการ
ฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมสำนักงานศาลยุติธรรม. น. 10(2558).
- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ.2551.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์, 2553.
- วาริรัตน์ รัตนวิบูลย์สม. “การขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ: พิจารณาในมิติของความร่วมมือ
ระหว่างประเทศ.” <http://public-law.net/publaw/view.aspx?id=1891>, ตุลาคม 2556.
- วราวุธ มั่นคง. “ลักษณะทางสังคมและจิตวิทยาของผู้ถูกคุมประพฤติ: กรณีศึกษาสำนักงานคุม
ประพฤติประจำศาลจังหวัดพระโขนง.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551.
- วศินี กมลวารินทร์. “มาตรการบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศด้วยวิธีการใช้ยาเพื่อควบคุม
ฮอร์โมนเพศ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์,
2558.
- วิมณา ธรรมปรีชา. “การคุกคามทางเพศ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญาภาค 2-3. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- หฤทยา วุชยากร. “อายุความร้องทุกข์ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและการกระทำอนาจาร
อันยอมความได้ ศึกษาเฉพาะกรณีผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2553.
- หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.
- แสวง บุญเฉลิมวิภาส. หลักกฎหมายอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน,
2546.
- สุวทนา อารีพรค. ความผิดปกติทางจิต. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2524.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. “ความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล: การศึกษาเปรียบเทียบ
ทางนิติวิธีในประเทศคอมมอนลอว์ และซีวิลลอว์.” วารสารนิติศาสตร์. ฉบับที่ 25.
น. 684 (2538).

สุพจน์ สุโรจน์. “อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา.” เอกสารการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ม.ป.ป.

สุนทร ขวัญเพชร. “ปัจจัยและแบบแผนการเกิดอาชญากรรมพื้นฐานในอำเภอหนองจิกจังหวัดปัตตานี.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2546.

สุวริย์ ฉายากุล. “แนวทางในการให้บริการสงเคราะห์ผู้ต้องขังหญิงของทัณฑสถานหญิง.”

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.

อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. ทฤษฎีอาญา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2548.

อรัญ สุวรรณบุปผา. หลักอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

อัจฉริยา ชูตินันท์. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2555.

อรพินท์ สหโชคชัย. “ประเด็นสำคัญและข้อควรรู้เกี่ยวกับการล่วงเกินทางเพศ.”

ในเอกสารประกอบการสัมมนาโครงการเวทีความคิดเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย เรื่อง กระบวนการยุติธรรมกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิง. น. 4 (2542).

อำพล วงศ์ศิริ. “มาตรการที่เหมาะสมทางอาญาที่นำมาปรับใช้แก่ผู้กระทำความผิดทางเพศกรณีกระทำต่อบุคคลในครอบครัวเดียวกัน.” เอกสารวิชาการการอบรมหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม. น. 11 (2555).

เพ็ญพรรณ กี่เจริญ. “การคุกคามทางเพศในสังคมไทย.” วารสารรัฐสภาสาร สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ฉบับที่ 10. เล่มที่ 62. น. 103-104(2557).

ภาษาต่างประเทศ

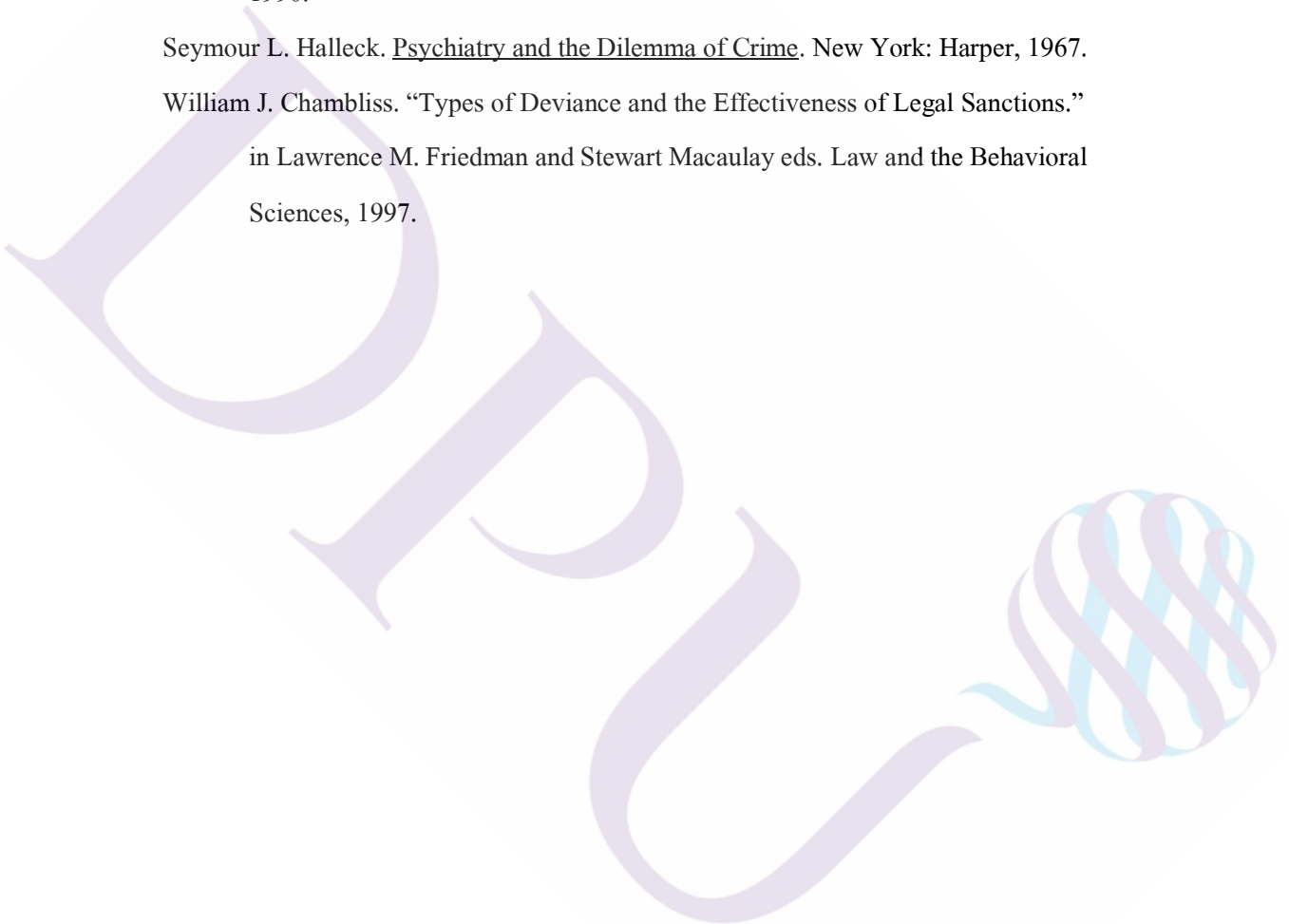
Darwin Cartwright. “Achieving Change in people: Some Application of Group Dynamics Theory.” Lawrence E. Hartrig (ed.) Prison Within Society: A Reader in Sociology, Garden City, N.Y. Doubleday Anchor, 1965.

Herbert L. Packer. The Limits of the Criminal Sanction. California: Stanford University Press, 1968.

James L. MaCay and Daniel E. Sheer. Six Approaches to Psychotherapy. New York: Dryden Press, 1955.

Kenneth tardiff. Concise Guide to Assessment and Management of Violent Patients. Washington DC: American Psychiatric Press Inc, 1989.

- Norval Morris and Michael Tonry. Between Prison and Probation: Intermediate Punishments in a Rational Sentencing System. New York: Oxford University Press, 1991.
- Paul F. Cromwell and Rolando v. del Carman. Community-based Corrections. Belmont. CA: Wadsworth Publishing Company, 1999.
- Robert Bluglass. Principles and practice of forensic psychiatry. London: Longman Group, 1990.
- Seymour L. Halleck. Psychiatry and the Dilemma of Crime. New York: Harper, 1967.
- William J. Chambliss. "Types of Deviance and the Effectiveness of Legal Sanctions." in Lawrence M. Friedman and Stewart Macaulay eds. Law and the Behavioral Sciences, 1997.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

พรรณนิภา ปราบปรัม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2557 นิติศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

